

تشریح ابعاد چرخش قدرت در منطقه به نفع ایران

ایران؛ «بالانسر» و «کنترلر» جدید غرب آسیا

هفته‌نامه داخلی | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیستم | شماره ۹۱۸ | دوشنبه ۲۹ مهر ۱۳۹۸ | ۲۲ صفر ۱۴۴۱ | ۲۱ اکتبر ۲۰۱۹ | ۱۶ صفحه

۲ سرمقاله
علی قاسمی

۲ نگاه
سیامک باقری

۴ راهبرد
شعیب بهمن

نزدیکی روسیه به متحدان سنتی واشنگتن

نگاهی به عملیات پیچیده سازمان اطلاعات سپاه در دستگیری سر حلقه جریان رسانه‌ای ضد انقلاب

این تازه شروع ماجراست

فرهاد مهدوی

کارشناس رسانه

۱ روح‌الله زم ابتدا در شبکه اجتماعی «تلگرام» فعالیت خود را آغاز کرد و به گونه‌ای اخبار دروغ وی در سطح کانال‌ها و گروه‌ها جریان می‌یافت که بسیاری از مردم تلگرام را مترادف با «آمدنیوز» می‌دانستند و دروغ‌های بزرگ وی را راست می‌پنداشتند.

۲ در نظریات رسانه‌ای خاصیت جنبش‌های جدید اجتماعی را بی سر بودن آنها می‌دانند؛ به این معنا که آنها یک فرد انسانی فعال برای رهبری، کادرسازی و هدایت تنش‌ها ندارند؛ اما صحیح نبودن این نظریه زمانی اثبات شد که در برخی آشوب‌ها به محض اینکه سرعت اینترنت را کاهش دادند و یا شبکه اجتماعی آشوب‌گر را فیلتر کردند، نقش فعال «آمدنیوز» و «روح‌الله زم» در لیدری اغتشاشات چهار سال گذشته حکایت از آن داشت که وی رهبری اغتشاشات در داخل و جریان اپوزیسیون در خارج را به دست گرفته است و گسترش آن در همه کانال‌ها و گروه‌ها به گونه‌ای وانمود می‌شد که وی هم‌غیر قابل کنترل است و هم‌غیر قابل دسترس.

۳ در سال‌های گذشته فرانسه حامی اصلی منافقانی، چون مریم رجوی و مسعود رجوی بوده و هزینه‌های زیادی برای آنها پرداخته است. این کشور در شرایط فعلی بسیار علاقه داشت که با استفاده از کانالیزور قدرتمندی، چون روح‌الله زم تروریست یونیفرم پوش را به یک تروریست رسانه‌ای تبدیل کند. روح‌الله زم توانست هم چهره منافقین را اصلاح کند و هم فرانسه را از رفتارهای ضد حقوق بشری که وجهه خوبی نداشت، رها سازد. حتی فرانسه و منافقین را با هم از این وضعیت نجات داد، ولی فرانسه به این هم اکتفا نکرد و جریان رسانه‌ای «آمدنیوز» را به عنوان یک سرویس پرنفوذ به اشتراک موساد و سازمان سیا در آورد.

۴ به ظاهر اسم زم و بازداشت صاحب یک کانال تلگرامی و این همه تبلیغات برای سپاه نسبت به شکار پنهان یا موشک به قلب داعش یا کردهای تروریست عراق یک اقدام معمولی و کوچک است و حتی شاید برای ابهت سپاه موضوع پیش پافتاده‌ای باشد؛ اما هنگامی که سطح آشوب‌های داخل کشور همراه با سطح حمایت‌های بیگانه از زم در اسکورت و هم‌پوشانی اطلاعاتی با هم دیده شود و از دسترس خارج بودن چنین مهره‌ای نیز اضافه شود، اهمیت مأموریت را بالا می‌برد.

۵ آمریکا در ماه‌های گذشته نساو هوایمابر «تودور روزولت» جنگنده‌های استراتژیک و سامانه‌های ضد موشک خود را در اطراف ایران مستقر کرد تا به این وسیله در یک رزمایش نظامی مردم ایران را مرعوب کرده و دولتمردان را وادار به مذاکره کند؛ اما همه آنها در جنگ ادراکی ناموفق‌تر از کانال آمدنیوز بودند؛ زیرا آمدنیوز بود که با فعالیت‌های روان‌شناسی خود افکار عمومی را هراسان می‌کرد و پدیده‌هایی چون قحطی، حمله آمریکا و شورش واقعی به نظر می‌رسید. اهمیت دستگیری زم از اهمیت دور کردن ناو روزولت که یکی از بزرگ‌ترین رزم‌ناوهای دنیا است و روزانه تا ۱۰ پرواز بر روی آن صورت می‌گیرد، کمتر نیست.

۶ روح‌الله زم تنها فردی است که کلیه مطالب و تولیدات پژوهشی درباره افکار عمومی ایران و نحوه تأثیرگذاری بر آن‌ها را در اختیار داشت. جنگ ادراکی و شناختی او علیه ملت ایران به گونه‌ای چند لایه و اثرگذار بود که رسانه‌های غربی و تحلیلگران خارجی پیام‌های او را به عنوان یک پیام معتبر و اثرگذار به دست همه مخاطبان در شبکه‌های اجتماعی، رادیو

تلویزیونی و حتی مقامات تصمیم‌گیرنده در اتحادیه اروپا و آمریکا می‌رساندند. آنها کوچک‌ترین ایراد و ابهامی نسبت به صحت اطلاعات انتشار یافته برای مخاطب ایجاد نمی‌کردند و کلیه محتواهای تولید شده بعدی با تولیدات آمدنیوز تطبیق داده می‌شد.

۷ انهدام کامل مجموعه دروغ‌پرداز «آمدنیوز» نوعی از نااطمینانی به سرویس‌های غربی را ایجاد می‌کند. این رسانه‌ها از یک سو تلاش می‌کنند بگویند که ایران با غافلگیری اطلاعاتی توانسته یک مهره کم‌اثر را به دام بیندازد و از طرف دیگر ادعا می‌کنند او قربانی یک معامله بزرگ شده است. در هر دو مورد فوق جو نامانی و احساس ترس در ضد انقلاب شکل گرفته است؛ به گونه‌ای که از دیدن سایه خود هم دچار ترس شده‌اند؛ در سال‌های اخیر سازمان‌های جاسوسی کشورهای غربی شکست‌های اطلاعاتی سنگینی از ایران در داخل و خارج خورده‌اند؛ از همین رو جریان ضد انقلاب به این نتیجه رسیده است که تکیه بر سازمان‌های جاسوسی بیگانه نمی‌تواند امنیت آنها را تأمین کند.

بنابر آنچه گفته شد، احتمالاً در روزهای آینده شاهد تغییر لحن جریان ضد انقلاب نسبت به جمهوری اسلامی خواهیم بود؛ آنها یا پیام‌های همکاری برای سازمان‌های اطلاعاتی ایران می‌فرستند یا سعی می‌کنند با سکوت این دوره را بگذرانند؛

اما نیروهای باهوش آنها از مدت‌ها قبل پیام‌های مثبتی به داخل ایران فرستاده‌اند و در حال نشان دادن مرزبندی‌های خود هستند.

۸ با توجه به اینکه این عملیات به صورت صددرصد با موفقیت به انجام رسیده و بخش اعظمی از تجهیزات و نیروهای آمدنیوز مصادره شده است، قطعاً دستاورد اطلاعات عظیمی از مخاطبان و مرتبطان با روح‌الله زم به دست خواهد آمد که می‌تواند پشت پرده بسیاری از عوامل نفوذی داخلی را روشن کند. این اسناد به گونه‌ای گویا و مستدل است که به اعتراف در مقابل دوربین یا حتی امضای صورتجلسه و برگه بازجویی نیازی ندارد. در حقیقت، این دستاورد راهبردی تا سال‌ها می‌تواند نظام را در مقابل هجمه‌های روانی و جنگ‌های تبلیغاتی دشمن ایمن کند. ابراز رضایت و خشنودی مردم انقلابی کشورمان از این رخداد نشان می‌دهد، عامه مردم در سال‌های گذشته تحت تهاجم رسانه‌ای شدید وی بوده‌اند و از نزدیک با اقدامات و فعالیت‌های وی آشنایی دارند. اکنون که دولت محترم با بازداشت این عامل بیگانه ابراز خرسندی کرده است، باید خوشحالی عملی خود را با امن‌سازی بستر شبکه‌های اجتماعی برای مردم فراهم کند تا جریان‌های دروغ‌پراکن و وابسته به بیگانه دیگر نتوانند در افکار و ادراک ایرانیان رخنه کرده و ماه‌ها دولت و نظام را مشغول بی‌اثر کردن فعالیت‌های براندازانه آنان کنند.

آمدنیوز
0 members

سرمقاله

پیش به سوی فتح الفتوح

علی قاسمی

تحلیلگر ارشد
اقتصادی

در طول چهل سال عمر با برکت انقلاب اسلامی، ملت ما در جبهه‌های گوناگون شاهد پیروزی‌ها و فتوحات بزرگی بوده که همگی در سایه الطاف الهی و سرمایه نیروی انسانی انقلابی به دست آمده است. رمز پیروزی‌ها و تداوم آن، یعنی همین فتح الفتوح اصلی انقلاب، جذب دل‌های جوانان مؤمن و انقلابی در مسیر الهی است. برای اثبات این فرضیه استناد به سخنان عرفانی امام راحل (ره) از همه چیز متقن‌تر است. امام بزرگوار پس از عملیات ظفرمند «طریق القدس» که منجر به آزادسازی «بستان» و بخش زیادی از خاک ایران شد و ماشین جنگی دشمن در این عملیات مشترک سپاه و ارتش آسیب جدی دید و به قول رهبر معظم انقلاب «همه توقع داشتند که امام بگوید

این پیروزی‌ای که شما به دست آوردید، فتح الفتوح است؛ از آن پیروزی ستایش کند؛ امام نه، از رزمندگان تشکر کردند. اما گفتند فتح الفتوح انقلاب ما تربیت این جوان‌هاست؛ که در آن شرایط دشواری که همه دنیا در مقابل ما با چهره دژم و سلاح آماده شلیک ایستاده بودند، اینها توانستند یک چنین پیروزی بزرگی را به دست آورند.» این سنت الهی است، باز و بسته شدن درهای رحمت الهی به عملکرد خود انسان بستگی دارد، اگر سر تسلیم در مقابل پروردگار عالم فرود آورده و به دستورات او عمل کند، خداوند نیز در مقابل، درهای رحمت را به روی او می‌گشاید و اگر به عکس، به جای بندگی خدا به بندگی شیطان روی آورد و تحت اوامر گمراه‌کننده‌اش قرار بگیرد، خداوند بی‌همتا درهای رحمت خویش را به روی او بسته و به جای آن درهای خشم و غضب را به رویش باز خواهد کرد. جا دارد این روزها که مصادف با شهادت پیشوای هشتم ماست، به روایتی از امام همام تمسک

جویمیم. امام رضا(ع) در روایتی پیرامون این امر فرموده است: «اوحی الله عزوجل إلی نبی من الأنبیاء إذا أطلعْتُ رَضِیْتُ و إذا رَضِیْتُ بَارِکْتُ و لیس لبرکتی نهائیه و اذا غَضِبْتُ غَضِبْتُ و اذا غَضِبْتُ لَعْنْتُ تَبَلُّغُ السَّالِعِ مِنَ الوری»؛ خدای عزوجل به پیامبری از پیامبران وحی فرمود: هرگاه اطاعت شوم خشنود می‌شوم و چون خشنودم برکت بخشم و برکت من بی‌پایان است و هنگامی که از من نافرمانی شود، خشم گیرم و چون خشم گیرم، لعنت کنم و لعنت من تا هفت پشت را شامل می‌شود. اگر با خدا باشم خداوند بیه وعده خود، یعنی یاری و نصرت به دین و مردم خود عمل می‌کند. اگر این روزها به اتفاقاتی که در اطراف ما می‌افتد، نگاه ژرف و عمیقی داشته باشیم، می‌بینیم که همه آنها به نوعی فتح الفتوح است و از عنایت و تفضل پشت پرده باری تعالی است که چنین پیروزی‌های بزرگی رقم می‌خورد. زدن پهلپاد پیشرفته آمریکا که به جاروبرقی جمع‌آوری اطلاعات معروف بود، توقیف کشتی متخلف انگلیسی و شکست هیمنه پیر استعمار، پیروزی‌های پی‌درپی در جبهه‌های چندگانه مقاومت، برگزاری راه‌پیمایی عظیم اربعین و دستگیری پهلپاد رسانه‌ای نظام سلطه و دهها اقدامات بعدی که ان‌شاءالله به صورت تسلسلی شاهد آن خواهیم بود، همگی به دست رزمندگان غیور و دل‌آوری صورت می‌گیرد که خودشان را به سرچشمه فیض الهی متصل کرده‌اند و خداوند تبارک و تعالی فتح الفتوح‌های بزرگ‌تری را از این پس تفضل خواهد کرد.

یادداشت

قربانی حقیقت باشیم

جز تهدید به حمله نظامی، تحریم‌های فرامرزی و زیاده‌خواهی بود؟ در دوره اصلاحات تعامل سازنده با شاعران گفت‌وگویی تمدن‌ها در محور سیاست خارجی قرار داشت و در موضوع هسته‌ای نیز صادقانه وارد گفت‌وگو با سه کشور اروپایی شدیم؛ اما در این هشت سال نیز همه دیدند که چگونه آمریکا ایران را محور شرارت قرار داد و فشارها و تحریم‌های اقتصادی فلج‌کننده را بر ملت ایران تحمیل کرد و اروپایی‌ها نیز زیر توافقات خود زندان؟ در دولت بعد از اصلاحات نیز همین داستان ادامه یافت تا دولت اعتدال که بیشترین گام برای تعامل با اروپا و به ویژه با آمریکا که در طول ۴۰ سال انقلاب سابقه نداشته است، برداشته شد؛ اما ثمره آن چیزی جز افزایش تحریم‌ها، فشارها، تهدید به جنگ، تقابل جوی‌ها و بحران‌سازی‌ها در محیط پیرامونی جمهوری اسلامی ایران و تلاش برای بی‌ثبات‌سازی و به هم ریختن ثبات سیاسی، اقتصادی و نظم عمومی داخل کشور نبود. با وجود این، به فرموده مولای‌مان امیرالمؤمنین(ع) «ما أَكثَرَ الْعَبْرَ وَ أَقَلَّ الْإِعْتِبَارَ»؛ چه بسیارند عبرت‌ها و چه اندک است عبرت گرفتن. به همین دلیل باید گفت تجربه به راه تجربه کردن خطاست.

رویکرد نگاه درون‌زا و برون‌نگر وجود داشته و دارد که اصل را بر ظرفیت‌های داخلی قرار داده است. در این رویکرد هیچ‌وقت نگفته‌اند که دُور کشور را حصار بکشیم و هیچ تعاملی با دنیا در زمینه‌های گوناگون به ویژه اقتصادی نداشته باشیم. آنچه در این رویکرد همواره تأکید شده است تعامل هوشمندانه و تعاملی است که معنایش درون‌زایی اقتصاد باشد. همیشه برای جمهوری اسلامی ایران این اصل وجود داشت که تعامل سازش‌کارانه عزت و اقتدار و استقلال کشور را از بین خواهد برد و هزینه سازش و تسلیم به مراتب از مقاومت بیشتر است.

۳- به گواه تاریخ ایران در چهل سال گذشته هیچ‌وقت رویکرد تقابلی و جنگ‌طلبانه در سیاست خارجی ایران وجود نداشته است. برعکس نظام جمهوری اسلامی در همه این دوره‌ها همواره مورد بغض و تقابل دولت‌های زیاده‌خواه و سلطه‌طلب بوده است. هنوز در حافظه تاریخی ملت ایران این حقیقت وجود دارد که سیاست خارجی در دوره سازندگی، تعامل سازنده بود و گفت‌وگوهای انتقادی با اروپا یکی از تجلیات آن بود؛ اما اروپا و آمریکا چگونه با این رویکرد برخورد کردند، آیا

را از تعرض و فشارهای ظالمانه به ملت ایران منصرف کنند؛ از این رو این رویکرد که طرح اصلی آن حضرت امام خمینی(ره) بودند، هیچ‌گاه به دنبال جنگ با جهان نبود و هیچ‌وقت تعامل سازنده با دنیا را رد نکرد. البته بر این موضوع همواره تأکید داشتند که دنیا فقط چند کشور اروپایی و آمریکا نیست.

۲- نگاه برون‌نگر در برابر نگاه درون‌زا و برون‌گرا در مسائل کشور، به ویژه در زمینه اقتصادی دومین واقعیتی است که سال‌هاست درگیر آن هستیم. عده‌ای از سال‌های آغازین انقلاب همواره حل مشکلات کشور را به عموماً ماهیت اقتصادی داشته و دارد، در بیرون از مرزهای کشورها دنبال کرده‌اند و نسخه‌هایی مانند هضم شدن در اقتصاد جهانی را ارائه داده‌اند. در میان این عده کسانی هم بودند و هستند که تنها راه حل را مذاکره با آمریکا و اروپا می‌دانند. یکی از جلوه‌ها و مصادیق این دیدگاه اخیر گره زدن حل مسئله هسته‌ای کشور در مذاکره با آمریکا بود و نظام جمهوری اسلامی نیز راه را بر این جریان باز کرد تا ایده خود را به آزمون بگذارند؛ به گونه‌ای که امروز قضاوت همه ملت ایران بر همگان آشکار است. در برابر این دیدگاه،

بازتاب‌های رسانه‌ای نشست خبری رئیس‌جمهور

معمای قربانی شدن

بیشتر از اینکه رئیس‌جمهور خود را قربانی کند، مملکت نیازمند مدیریت درست است تا مردم قربانی روند مضمحل‌کننده و مشکل‌آفرین نشود. جهان‌نیوز ادامه می‌دهد: «این سخنان ابهام‌آمیز هم دارد. اینکه چه جلسه‌ای قرار است انجام بگیرد که رئیس‌جمهور قرار است در آن حضور یابد و قربانی شود. دولتمردان باید به‌جای سخنان معماگونه، با مردم صادقانه و شفاف صحبت کنند؛ موضوعی که همواره دولت‌شعار آن را داده و دولتمردان از شفافیت و محرم دانستن مردم صحبت کرده‌اند. اینکه با سخنانی معماگونه و ابهام‌انگیز مسئول اول دولت صحبت کند و سپس مردم را دچار سردرگمی کند نه برای کشور خوب است نه در اداره مشکلات و مصائبی که امروز مردم گرفتار آن هستند، گشایش ایجاد می‌کند. در واقع بیشتر گره‌ای می‌شود در گره‌ها و مشکلات دیگر.»

«کیهان» نیز به این سخن روحانی در ستون اخبار ویژه خود واکنش نشان داد و نوشت: «مردم از شما مدیریت می‌خواهند نه قربانی آقای روحانی.» مدیر مسئول روزنامه «جوان» هم در توثیق خود با طرح این سؤال که «کدام مشکل با قربانی شدن شما حل می‌شود؟» به این سخن رئیس‌جمهور واکنش نشان داد و نوشت: «از بی‌تصمیمی و شیطانت‌سازی عبور کنید، همه فدایی شما خواهند شد؛ ملت ماقدرشناسان...»

عمل کرده است. حال شاید برخی-چه در ساختار قدرت، چه در افکار عمومی و چه در بین رقبای سیاسی- با اصل حضور رئیس‌جمهور در چنین جلسه‌ای مخالفت کنند و یا در صورت برگزاری چنین جلسه‌ای، خروجی آن را مطابق با تحلیل خود، در راستای منافع ملی ندانند و با آن مخالفت کنند. یا از آن انتقاد کنند؛ مثل آنچه در برجام اتفاق افتاد. «تابناک» با طرح سه فرضیه در این زمینه چنین نتیجه‌گیری می‌کند: «به نظر می‌رسد از سه جهت این عبارت تکراری رئیس‌جمهور، که «من آمادهم خود را قربانی کنم»، بیشتر جنبه تبلیغاتی دارد. اول اینکه عقلا و عرفاً چنین قربانی شدنی توجیه ندارد. دوم آنکه منش روحانی و مکانیسم و پویایی نظام به چنین سمتی کشیده نمی‌شود و سوم اینکه چنین قربانی شدن، نه تنها منافع ملت را تأمین نمی‌کند حتی انسجام داخلی را بیهوده بر هم می‌ریزد؛ بنابراین، اگر مراد رئیس‌جمهور از قربانی شدن، موارد بالا باشد، بهتر است در همان حدود ژست تبلیغاتی بماند. اگر هم مراد دیگری دارند که خوب است برای تئور افکار عمومی آن را بیان کنند.»

«جهان‌نیوز» هم این سخنان رئیس‌جمهور را ابهام‌آفرین خواند و در پاسخ به این پرسش که آیا نیاز است کسی از مسئولان قربانی شود؟ نوشت: «متأسفانه مردم بعضاً دچار مشکل و قربانی برخی اهمال‌کاری‌های مسئولان هستند. از این جهت

کردند؛ اما برخی دیگر از رسانه‌ها این‌گونه اظهار نظر را ابهام‌آفرین خوانده و سؤالاتی را در این زمینه طرح کردند.

از جمله این رسانه‌ها پایگاه «تابناک» بود که با اشاره به اعلام آمادگی رئیس‌جمهور برای دومین بار به منظور شرکت در جلسه‌ای که منافع ملت ایران را تأمین کند، حتی اگر قربانی شود، نوشت: «اکنون پرسش این است که این چه جلسه‌ای است که اگر رئیس‌جمهور در آن شرکت کند، خود را قربانی کرده است؟ و پرسش دیگر اینکه اساساً قربانی شدن رئیس‌جمهور دقیقاً به چه معناست؟»

این پایگاه در پاسخ به پرسش‌های فوق نوشت: «هرچند رئیس‌جمهور به روشنی به مختصات آن جلسه اشاره‌ای نمی‌کند، شواهد حالی و مقاله‌ها حاکی از این است که جلسه‌ای که رئیس‌جمهور از آن صحبت می‌کند، جلسه‌ای داخلی نیست و احتمالاً حضور وی در یک جلسه مذاکره با رئیس‌جمهور آمریکا است؛ اما در چه حالی ممکن است مذاکره رئیس‌جمهور ایران با رئیس‌جمهور آمریکا در حکم قربانی شدن رئیس‌جمهور ایران تلقی شود؟ چنین جلسه‌ای که اگر در حیطه وظایف قانونی رئیس‌جمهور و بر اساس سیاست‌های کشور باشد، احتمالاً قربانی شدن در آن معنا نخواهد داشت و رئیس‌جمهور در خوش‌بینانه‌ترین حالت، وظیفه‌اش را انجام داده و به سوگند خود در قبال مردم

سیامک باقری

عضو هیئت علمی
پژوهشگاه امام‌صادق (ع)

این ادعا که دعوا بر سر یک مسئله بزرگ‌تری است، واقعیتی ۴۰ ساله در انقلاب است. البته نه به تفسیر انحرافی که این روزها مطرح می‌شود؛ بلکه ۱- سازش و تسلیم‌ناپذیری و مقاومت در برابر زورگویی‌های قدرت‌های جهانی دعوی اصلی است که عده‌ای از همان ابتدای انقلاب نسخه «تسلیم» به هر قیمت را برای ملت و نظام اسلامی تجویز می‌کردند و عده‌ای دیگر بر اساس قانون اساسی و مبتنی بر بند شانزدهم اصل ۴۳، بند پنجم اصل ۲، اصل ۱۱ و اصول ۱۵۲ تا ۱۵۴ نفی هر گونه سلطه‌گری و سلطه‌پذیری، عدم تعهد در برابر قدرت‌های سلطه‌گر، عزت و استقلال و در عین حال روابط صلح‌آمیز متقابل با دولت‌های غیر محارب و در یک کلمه مقاومت در برابر زورگویی‌ها را تجویز می‌کردند. هدف مقاومت نیز در نظر رویکرد دوم رسیدن به بازدارندگی در حوزه‌های گوناگون است؛ به گونه‌ای که دشمن

حسین عبداللہی‌فر

کارشناس سیاسی

مصاحبه رئیس‌جمهور با اصحاب رسانه که پس از ۲۰ ماه برگزار شد، حاوی اظهاراتی متفاوت و مناقشه‌انگیز بود. سخنان وی درباره اختیاراتش، تضعیف شورای نگهبان و اعلام آمادگی برای قربانی شدن، از جمله مواردی بود که بازتاب زیادی پدید آورد. مجموعه واکنش‌ها به دو مورد اول، در سیاسی کردن اوضاع کشور برای فرار از پاسخگویی خلاصه می‌شود، راهی که برخی رؤسای‌جمهور قبلی نیز رفته بودند؛ اما آنچه نازکی داشت اعلام آمادگی برای قربانی شدن بود که برای دومین بار در یک ماه گذشته از سوی رئیس‌جمهور مطرح شد. وی در این باره گفت: «اعلام می‌کنم آماده هستم در هر جلسه‌ای که منافع ملت را تأمین می‌کند، حضور یابم. آماده هستم ایستادگی داشته باشم و افتخار می‌کنم برای ملت قربانی شوم و البته در این راه قربانی شدن برای هر کسی افتخار است.»

روزنامه‌هایی چون «ایران»، «آفتاب‌یزد»، «ابشکار»، «اقتصاد ملی» و... هم‌چنین جمله از اظهارات رئیس‌جمهور را با رویکرد مثبت برجسته کرده و آن را بیانگر فداکاری رئیس‌جمهور توصیف

بازنگری قانون اساسی
نیازمند اراده سیاسی

«سیامک ره‌بیک» عضو حقوقدان و رئیس پژوهشکده شورای نگهبان، در پاسخ به اینکه آیا از تجربیات برگزاری همایش چهل سال قانون اساسی که آذرماه شورای نگهبان برگزار می‌کند، در اصلاح قانون اساسی هم استفاده خواهد شد، گفت: «بازنگری یک بحث است و تشخیص اینکه قانون اساسی اشکالی دارد یا ظرفیت آن مغفول مانده هم بحث دیگری است.» این عضو حقوقدان شورای نگهبان درباره اصلاح قانون اساسی توضیح داد: «بازنگری اراده سیاسی می‌خواهد؛ یعنی باید مقدمات آن انجام شود. اما اگر قرار باشد این کار انجام شود، حتماً یکی از مقدمات آن این است که بگویند کجای آن بازنگری صورت گیرد که کار علمی می‌خواهد.»

کنایه عباس عبدی
به سخنگوی شورای نگهبان

«عباس عبدی» تحلیلگر مسائل سیاسی درباره انتقاد رئیس‌جمهور به ناتوانی در اجرای اصل ۱۱۳ قانون اساسی و واکنش شورای نگهبان به رئیس‌جمهور اظهار داشت: «شورای نگهبان چه انتقادی را پذیرفته است که انتقاد درباره تفسیر اصل ۱۱۳ قانون اساسی را بپذیرد؟ آقای کدخدایی توثیق کرده است که تفسیر قانون اساسی وظیفه شورای نگهبان است، انگار کسی این را نمی‌داند. مسئله این نیست که تفسیر قانون اساسی از اختیارات شورای نگهبان است یا نه. مسئله این است که آیا شورای نگهبان از اختیارات خود درست استفاده می‌کند یا خیر؟»

مبارزه دووجهی با فساد

مصطفی برزکار
دانشجوی دکتری

چند روز پیش خبر اخراج پنج قاضی در حالی رسانه‌ای شد که این روزها به واسطه مبارزه مؤثر با مفاسد اقتصادی، افکار عمومی از این رویه در دستگاه قضا استقبال کرده و انتظار دارند مبارزه با فساد، رویکردی مقطعی نبوده و ادامه‌دار باشد. رهبر معظم انقلاب تیرماه سال جاری خطاب به رئیس و مسئولان دستگاه قضا، مبارزه با فساد را هم دربرون و هم درون قوه قضائیه امر مهم و قابل تأکید برای قوه قضائیه معرفی کردند.

درحوزه مبارزه با فساد در بیرون از دستگاه، عزم راسخ قوه قضائیه در برخورد با دانه درشت‌ها که از یکی دو سال پیش آغاز شده بود در دوره آقای رئیسی قاطعیت و سرعت بیشتری به خود گرفته است؛ امری که اعتبار قوه قضائیه و رضایت‌مندی از نظام را بالاتر خواهد برد. لازمه استمرار در مبارزه با فساد در بیرون از قوه قضائیه، مبارزه با فساد در درون قوه است. در حقیقت، دستگاهی که وظیفه پاسداری از عدالت و مبارزه با فساد را دارد، در درون سیستم

خود باید مبارزه با فساد را بدون ملاحظه سرلوحه قرار دهد.

رهبر معظم انقلاب در اهمیت مبارزه با فساد در درون قوه قضائیه می‌فرماید: «هزاران قاضی شریف و پاکدامن و کارمندان امین در سراسر قوه دارند کار می‌کنند، تلاش می‌کنند، یک عنصر ناباب در یک دادگستری‌ای در یک شهره‌ری پیدا می‌شود، یک حرکتی انجام می‌دهد، این روان‌های پاکیزه شریف را بدنام می‌کند و این مسئله باعث می‌شود که تمام زحمات و تلاش‌های قوه قضائیه در افکار عمومی زیر سؤال رود.»

در واقع اخراج پنج قاضی و سایر اقدامات که اشاره شد، نشان می‌دهد قوه قضائیه امروز مبارزه با فساد را با تأکید بر پاکسازی درون و تقویت ساختارها پیگیری می‌کند؛ مبارزه‌ای که دارای ویژگی‌های قابل ملاحظه است:

۱- برخورد با متخلفان در هر سطح و جایگاه: از بازداشت معاون اجرایی حوزه ریاست قوه تا انفصال ۶۰ قاضی متخلف در ۴۵ روز اول انتصاب حجت‌الاسلام رئیسی و اخراج پنج قاضی و... نشان‌دهنده عزم راسخ قوه قضائیه برای افزایش هزینه فساد است؛ عزمی که خط قرمز برای خود در مبارزه با فساد و رفع نقایص قابل نیست. همچنان که

قوه قضائیه نیز با جدیت به دنبال پیاده‌سازی آن است. این اصل در حقیقت تضمین‌کننده مستمر بودن فسادستیزی در درون قوه و سالم‌سازی آن است.

۳- توجه به مؤلفه شفافیت: وجود شفافیت برای مردم در اقدامات قوه قضائیه از دیگر ویژگی‌های مبارزه با فساد است که یکی از مصادیق آن اعلام برخوردها از سوی قوه است، از اخراج قضات تا دستگیری متخلفان. سیدابراهیم رئیسی در دیدار نمایندگان تشکل‌های دانشجویی سراسر کشور در راستای توجه به مردم به عنوان ولی نعمتان قوه قضائیه اعلام کرد: «از گزارشات مردمی پیرامون فساد حمایت می‌کنیم و کسانی را که خبر از فساد دهند، مورد تشویق قرار می‌دهیم. ما این موضوع را به صورت قانونمند دنبال می‌کنیم تا سازوکار آن فراهم شود و افراد مخبر و خبردهنده از فساد تحت فشار قرار نگیرند و تشویق شوند.»

با توجه به ویژگی‌های بیان شده می‌توان امیدوار بود که رویکرد قوه قضائیه هم در کوتاه‌مدت و هم در بلندمدت سبب پیش‌روندگی نظام در زمینه عدالت خواهد شد.

دیدگاه

شماره ۱۹۱۸ | دوشنبه ۲۹ مهر ۱۳۹۸

صداقت

گام دوم

امید به آینده
و دوری از ناامیدی

حسن خدای

پژوهشگر مسائل سیاسی

اینکه حضرت علی(ع) بزرگ‌ترین گناه را ناامیدی از رحمت الهی می‌داند، به منزله یک درس بزرگ تنها در زندگی فردی و عبادی مطرح نیست؛ بلکه حوزه سیاسی و دیگر حوزه‌های اجتماعی را نیز در بر می‌گیرد. در حوزه مطالعات مربوط به بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی نیز رهبر معظم انقلاب(مدظله‌العالی) به تاسی از مولای متقیان پیش شرط تحقق توصیه‌های شش‌گانه خود را امیدآفرینی و دوری از ناامیدی می‌داند و این مسئله مهم را به جوانان تأکید می‌کنند. ایشان می‌فرمایند: «نخستین توصیه من امید و نگاه خوش‌بینانه به آینده است. بدون این کلید اساسی همه قفل‌ها، هیچ گامی نمی‌توان برداشت. آنچه می‌گویم یک امید صادق و متکی به واقعیت‌های عینی است... در طول این چهل سال- و اکنون مانند همیشه- سیاست تبلیغی و رسانه‌ای دشمن و فعال‌ترین برنامه‌های آن، مایوس‌سازی مردم و حتی مسئولان و مدیران ما از آینده است. خبرهای دروغ، تحلیل‌های مغرضانه، وارونه نشان دادن واقعیت‌ها، پنهان کردن جلوه‌های امیدبخش، بزرگ کردن عیوب کوچک و کوچک نشان دادن یا انکار محسنات بزرگ، برنامه‌های همیشگی هزاران رسانه صوتی و تصویری و اینترنتی دشمنان ملت ایران است... شما جوانان باید پیشگام در شکستن این محاصره تبلیغاتی باشید. در خود و دیگران نهال امید به آینده را پرورش دهید. ترس و نومیدی را از خود و دیگران برانید. این نخستین و ریشه‌ای‌ترین جهاد شماست.»

«امیدآفرینی» به منزله یکی از ارکان مهم پیشرفت در گام دوم انقلاب اسلامی الزامات مهمی دارد که از یک سو پرداختن به توانمندی‌های داخلی و ناامید نشدن از مشکلات و چالش‌های پیش رو و از سوی دیگر پاسخ دادن به برنامه‌های مایوس‌کننده دشمن در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و نظامی است. البته امیدآفرینی با توهمات خوش‌بینانه بسیار متفاوت است. برخی ممکن است امید را چنین تعریف کنند که بر همه مشکلات سرپوش گذاشته شود، انتقادی به عملکردها صورت نپذیرد یا با حالتی اغراق‌آمیز نقاط مثبت را تا حد اعلا تبلیغ کنند. همانند هر حوزه دیگری در مسئله امیدآفرینی نیز خوش‌بینی‌های افراطی و بدبینی‌های تفریطی هر دو نهی و نفی می‌شوند؛ چون جامعه و مردم به تدریج با کمک رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی از واقعیت‌های موجود آگاه می‌شوند و چه بسا یک دروغ خیلی جزئی تمام فعالیت‌های رسانه‌ای و واقعی را زیر سؤال ببرد؛ چون اعتماد اجتماعی را از دست می‌دهد. بنابراین در این حوزه توجه به واقعیت‌های موجود و آگاهی دادن به جامعه بر مبنای امید به آینده با توجه به ظرفیت‌ها و برنامه‌های در دست اجرا مهم‌ترین کاری است که باید جوانان در گام دوم انقلاب اسلامی پیگیری کنند. ناگفته نماند افزایش امید در جامعه به عنوان یکی از مقوله‌های اساسی پیشرفت و توسعه کشور بر کسی پوشیده نیست. جامعه امروزی ما که در آن امید اجتماعی تنزل یافته بیش از هر زمان دیگری نیازمند آرامش و امیدآفرینی است چرا که امید لازمه حیات انسان‌ها و از شاخصه‌های اصلی سرمایه اجتماعی است که سبب تلاش اعضای تک‌تک جامعه برای رشد و تعالی می‌شود.

دریچه

اقدامات چهارگانه دلارزدایی روسیه

همین اساس، ماه گذشته ۴۱۶ بنگاه روس در این سامانه فعالیت داشته‌اند که «خزانه‌داری روسیه»، «گازپروم» و «روس‌نفت» از جمله مهم‌ترین این شرکت‌ها به شمار می‌آیند.

۲- جایگزینی طلا به جای دلار

در پنج سال گذشته، روسیه به دنبال تقویت ذخایر طلای خود برای متنوع‌سازی ذخایر بانک مرکزی بود و در همین راستا نیز به طور متوسط ۲۰۰ تن طلا در سال خریداری کرده؛ برای نمونه تنها در سال گذشته ۸۱ میلیارد دلار از ذخایر دلاری خود را به طلا و ارزهای دیگر تبدیل کرده است. طبق گزارش بانک مرکزی روسیه، ذخایر طلای روسیه در حال حاضر ۱۸ درصد از کل ذخایر بانک مرکزی را شامل می‌شود؛ به گونه‌ای که حجم ذخایر طلای این کشور اکنون به ۲۱۷۰ تن رسیده است. همچنین، روسیه ۹۰ میلیارد دلار ذخیره به شکل اسکناس و اوراق قرضه وزارت خزانه‌داری آمریکا در اختیار دارد که نشان می‌دهد سهم دلار از ذخایر این کشور از ۴۶ درصد به ۲۲ درصد کاهش پیدا کرده است. در همین بخش

ناگفته نماند که «چین» بزرگ‌ترین تولیدکننده و همچنین بزرگ‌ترین مصرف‌کننده طلا محسوب می‌شود؛ از این رو هر دو کشور تمایل دارند با گسترش تولید طلا و سایر فلزات گرانبها، تسلط دلار آمریکا را در جهان کاهش دهند. گفتنی است، چین و روسیه در مجموع ۱۰ درصد کل ذخایر طلای جهان را دارند.

۳- فروش نفت با یورو

بزرگ‌ترین شرکت نفتی روسیه با ارسال نامه‌ای به مشتریان خود اعلام کرده است، قراردادهای بعدی خرید نفت از این شرکت باید بر حسب «یورو» باشند و دلار از قراردادهای محصولات نفتی، پتروشیمی و گاز مایع این شرکت حذف خواهد شد.

۴- فروش اوراق قرضه

روسیه که زمانی یکی از سرمایه‌گذاران اصلی در اوراق قرضه آمریکا بود و بیش از ۱۷۰ میلیارد دلار از این اوراق را در اختیار داشت، در سال گذشته شتاب بیشتری به روند کنار گذاشتن اوراق

محراب دوستی

کارشناس اقتصاد سیاسی

«پوتین» رئیس‌جمهور روسیه ضمن متهم کردن آمریکا به تبدیل کردن دلار به یک سلاح برای اعمال فشار به طرف‌های دیگر، این حرکت را اشتباهی بزرگ خواند و برای کاهش سلطه دلار در این کشور چند اقدام اساسی انجام داد که به اختصار بیان می‌شود:

۱- ایجاد سیستم بومی نقل و انتقالات

در سال ۲۰۱۴ وقتی احتمال اخراج روسیه از سونیفت به دلیل مسئله اوکراین در رسانه‌ها مطرح شد، روسیه بدون درنگ در اقدامی پیش‌دستانه شبکه بومی نقل و انتقالات خود را توسعه داد و برای مقابله با تحریم‌های آمریکا تلاش زیادی کرد تا یک شبکه مالی شبیه به سونیفت ایجاد کند که سیستم سونیفت روسی (spfs) نام دارد. مقامات روس گفته‌اند شرکت‌های خارجی با استفاده از این شبکه می‌توانند با شرکت‌های تحریم شده روس از سوی آمریکا تجارت کنند. بر

عکس و مکث

گزارش اختصاصی تصویری از پیاده روی اربعین-محمد صالح نادری

مسیر علما از میان نخلستان‌های کنار شط فرات تو را به کریلا می‌رساند؛ به دیار قافله عشق، قافله یاران لب تشنه سید و سالار شهیدان که به دریای عشق زدند

سال هاست می‌خواهند بین ایران و عراق تفرقه بیندازند؛ اما امروز نه تنها راه کریلا باز شده، بلکه عکس امام در جای جای مسیر حرکت بر دیوار خانه‌ها دیده می‌شود، حتی محصولات ایرانی پای ثابت خانه‌های عراقی‌هاست

شای عراقی یا ایرانی؟ این سوالی است که موکب‌داران عراقی از زائران می‌پرسند، آنها حتی طرز تهیه چای ایرانی را یاد گرفته‌اند تا باب میل زوار حسین از آنها پذیرایی کنند، هرچند که همه ایرانی‌ها در جواب می‌گویند شای عراقی!

مسیری بین طریق‌العلماء و جاده اصلی راه‌پیمایی، مسیری که اگر جمعیت بیشتر از جاده اصلی نباشد، کمتر نیست، در اینجا هم موکب‌ها و شوق عراقی‌ها برای پذیرایی از زائران حسین(ع) بسیار است

شناخت

موج مهاجرت به فلسطین

محسن طاهری

پژوهشگر

صهیونیسم نوعی حرکت استعماری است که از طرف کشورهای استعماری در سرزمین فلسطین اجرا شد و بسا دیگر حرکت‌های استعماری متفاوت است. استعمارگران اروپایی در مستعمره‌های خود تلاش می‌کردند ثروت‌های کشورهای مستعمره را به غارت ببرند و مردم را به طبقه‌های استعمار شده در جامعه استعماری نوین تبدیل کنند؛ اما منابع فلسطین چنان ارزشمند نبود که صهیونیسم در درجه اول به چپاول آن طمع ورزد، بلکه به منظور برپایی کشوری نو و تشکیل طبقه‌های اجتماعی ویژه خود، به سراسر فلسطین چشم طمع دوخته بود؛ به همین دلیل به هدفش یعنی استعمار فلسطین بسنده نکرده و اخراج نهایی مردم این دیار را هدف غایی خود قرار داده بود.

در سال ۱۹۲۲ مجموع جمعیت ساکن در فلسطین ۷۵۷/۱۸۲ هزار نفر بود، جمعیت اعراب ۵۹۰۰۰۰ نفر (۷۸ درصد)، جمعیت یهودی ۸۳۷۹۴ (۱۲ درصد) و مابقی جمعیت را مسیحیان و دیگر اقوام تشکیل می‌دادند. در همین ایام، دولت‌های پیروز جنگ جهانی اول مشغول تقسیم اراضی امپراطوری عثمانی بودند و فلسطین تحت الحمایه انگلستان قرار گرفت. این روزها فلسطین شاهد آغاز صحنه‌های برخورد اعراب و یهودیان است. صهیونیست‌ها به لطف کمک‌های نقدی هنگفت ثروتمندان یهودیان جهان، به ویژه هم‌کشانی آمریکایی خود و همچنین بحران‌های ناشی از پایان جنگ بین‌المللی اول در اروپا، با تشکیل آژانس یهود سیل مهاجرت یهودیان را متوجه سرزمین فلسطین کردند؛ به گونه‌ای که در سال ۱۹۴۷ جمعیت یهودیان به ۶۳۰/۰۰۰ نفر (۲۲ درصد) در برابر ۱/۱۸۱/۰۰۰ نفر عرب (۶۰ درصد) از کل جمعیت ۱/۹۷/۰۰۰ نفری ساکن در آن سرزمین رسید.

در همین ایام، صهیونیست‌ها دو سازمان تروریستی به نام «اشرن» و «ایرگون» را تأسیس می‌کنند که با اقدامات تروریستی که اغلب با انفجار در هتل‌های بزرگ و مراکز حساس فلسطین انجام می‌شود و هدف عمده را بی‌می‌گیرند. اول، ایجاد رعب و وحشت در میان ساکنان غیر یهودی، به ویژه اعراب برای تسریع در تخلیه اراضی فلسطین و دوم اجرای طرح از پیش طراحی شده نمایش ناتوانی انگلیس در اداره این سرزمین.

البته انگلستان در ۳۰ سال قیومیت خود بر فلسطین و گماردن فرمانداران یهودی، مسیر تشکیل دولت صهیونیسم را هموار کرد. سرانجام در سال ۱۹۴۷ انگلستان ناتوانی خود را در اداره فلسطین به سازمان ملل اعلام کرد. در ماه نوامبر همان سال مجمع عمومی سازمان ملل با صدور قطعنامه ۱۸۱ و مأمور کردن شورای امنیت به اجرای طرح تقسیم فلسطین رأی داد. برابر این قطعنامه این سرزمین به یک دولت عرب بسا ۱۱۵۰۰ کیلومتر مربع و یک دولت یهود با ۱۴۱۰۰ کیلومتر مربع تقسیم و اداره شهر بیت‌المقدس به یک سازمان جهانی واگذار شد. در ۱۴ مه سال ۱۹۴۸، به محض خروج نیروهای انگلیسی از فلسطین، «یویدین گورین» به باقرات اعلامیه‌ای در «تال‌آویو» تأسیس دولت جعلی اسرائیل را اعلام کرد و خود نیز به عنوان اولین نخست‌وزیر این رژیم برگزیده شد. بلافاصله این دولت غاصب از سوی آمریکا و شوروی به رسمیت شناخته شد.

در واقع صهیونیست‌ها بر اساس مجموعه عوامل فکری، عقیدتی، سیاسی و امنیتی در کنار یکدیگر به صورت قطعات یک جورچین، در نهایت توانستند در بازه زمانی ۵۲ ساله (۱۸۹۶-۱۹۴۸) دولت رژیم صهیونیستی را در اراضی فلسطین تشکیل دهند؛ سرزمینی که بعدها به اراضی اشغالی ۱۹۴۸ مشهور شد.

شعبیه همین

کارشناس مسائل روسیه

سفر «ولادیمیر پوتین» رئیس‌جمهور روسیه به عربستان سعودی و امارات متحده عربی با استقبال گرم حاکمان ریاض و ابوظبی مواجه شد. در سفر پوتین به عربستان بیش از ۳۰ سند همکاری به ارزش بیش از ۲ میلیارد دلار امضا شد و در سفر به امارات هم ۱۰ موافقت‌نامه همکاری به ارزش ۱/۳ میلیارد دلار در بخش‌های انرژی، هوا و فضا و توسعه گردشگری به امضا رسید. اعضای این توافق‌نامه‌ها حکایت از آن دارد که روسیه در پی یافتن نقشی جدید برای خود در منطقه است.

واقعیت آن است که روسیه و منطقه خلیج فارس به سبب نزدیکی جغرافیایی از روابط بسیار دیرینه‌ای برخوردارند. این امر سبب شده است روس‌ها در طول تاریخ به این منطقه، رویکردی راهبردی داشته باشند و بکوشند در تحولات آن نقش ایفا کنند. در حالی که بسیاری از کشورهای قدرتمند، به غرب آسیا همچون منطقه‌ای می‌نگرند که محل استخراج نفت است و می‌تواند نیازهای آنها را در حوزه انرژی تأمین کند؛ اما چنین امری برای روسیه که خود از ذخایر عظیم نفت و گاز برخوردار است، صادق نیست. در نتیجه، منافع، اهداف و راهبردهای روسیه با سایر بازیگران تأثیرگذار در منطقه تا حد زیادی تفاوت دارد. در واقع با وجود آنکه روس‌ها در مسائلی چون مبارزه با تروریسم، روند صلح، منع تکثیر جنگ‌افزارهای کشتار جمعی، مبارزه با قاچاق مواد مخدر و جرایم سازمان‌یافته با کشورهای غربی منافع یکسانی دارند، در مسائلی همچون تغییر نظام‌های سیاسی، تغییر سیستم‌های نظامی و گسترش لیبرالیسم غربی در کشورهای منطقه، از نگرانی‌های مهمی برخوردار هستند. به همین دلیل سیاست خارجی روسیه در منطقه غرب آسیا انعطاف بیشتری نسبت به سیاست خارجی کشورهای غربی دارد.

البته بخش مهمی از رویکرد روسیه به منطقه خلیج فارس از بلندپروازی‌های مسکو در سیاست‌های جهانی ناشی می‌شود. در طول سال‌های اخیر، روسیه توانسته است از حالت تدافعی خود در دهه ۱۹۹۰ خارج شود و در بیشتر بحران‌های مهم بین‌المللی، همچون بحران سوریه، اوکراین و ونزولا دست برتر را بیاورد. اگرچه همه این بحران‌ها را آمریکایی‌ها ایجاد کردند، اما در نهایت این روس‌ها بودند که در رقابتی سخت با آمریکا، مانع اجرای طرح‌ها و اهداف واشنگتن شدند. بنابراین رویرویی با آمریکا و تشدید رقابت‌ها و اختلافات ژئوپلیتیک، نقش مهمی در افزایش توجه مسکو به خلیج فارس دارد. در شرایطی که آمریکا تلاش می‌کند حضور نظامی خود را در منطقه افزایش دهد و در پی تشکیل یک ائتلاف برای برقراری امنیت مد نظر خود در منطقه است، قاعدتاً روسیه نمی‌تواند نسبت به یکی از استراتژیک‌ترین نقاط جهان بی‌تفاوت باشد؛ به

نگاهی به سفر منطقه‌ای ولادیمیر پوتین

نزدیکی روسیه به متحدان سنتی واشنگتن

کشورهای حاشیه خلیج فارس تفاهم‌نامه‌های متعددی انعقاد شده؛ اما این توافق‌ها هیچ‌گاه با موفقیت همراه نبوده‌اند و چالش‌های سنتی مانع از آن بوده که روابط روسیه با کشورهای حوزه خلیج فارس از جمله عربستان در حوزه اقتصادی گسترش پیدا کند؛ زیرا کشورهای عربی حوزه خلیج فارس با توجه به نزدیکی‌شان به آمریکا نمی‌توانند به بازیگر نزدیکی برای روسیه تبدیل شوند.

پنجم آنکه، روس‌ها به دنبال آن هستند که تا حد ممکن متحدان سنتی آمریکا در منطقه خلیج فارس و خاورمیانه را از واشنگتن دور کنند. در واقع مسکو امیدوار است همان کاری را که در قبال ترکیه انجام داد، یک بار دیگر در برابر عربستان انجام دهد. نباید از یاد برد که مسکو با ظرافت موفق شد رویکرد ترکیه درباره مسائل و تحولات منطقه، همچون سوریه را به خود نزدیک‌تر کند و برای اولین بار یک کشور عضو پیمان ناتو را مجاب کرد که از روسیه سامانه موشکی بخرد. به همین دلیل پس از حملات صورت گرفته به آرامکو، پوتین به سعودی‌ها هم پیشنهاد داد از روسیه سامانه دفاع موشکی تهیه کنند؛ بنابراین راهبرد روسیه دور کردن متحدان سنتی واشنگتن از این کشور است.

با توجه به موارد فوق، اگر حتی توسعه‌ای در روابط عربستان و روسیه رخ دهد، نباید برای ایران نگران‌کننده ژئواستراتژیکی بسیار بیشتری نسبت به عربستان قائل است و به رابطه با تهران اهمیت بسیار بیشتری می‌دهد. در عین حال، بهتر است به جای ابراز نگرانی از گسترش روابط روسیه با عربستان، نهاد‌های دیپلماتیک و اقتصادی ایران در راستای توسعه روابط تهران و مسکو گام بردارند. قاعدتاً هر چه این روابط به ویژه در سطوح اقتصادی مستحکم‌تر شود، امکان تأثیرگذاری بازیگران ثالث در آن کاهش می‌یابد.

صدور تسلیحات و جنگ‌افزار، نقش مهمی در سیاست روسیه نسبت به این منطقه دارد. در این راستا، روسیه تلاش می‌کند نظر کشورهای، همچون عربستان و امارات را به خرید تسلیحات روسی جلب کند.

در این بین پرسش اساسی این است که «آیا گسترش روابط روسیه با کشورهای عربی همچون عربستان سعودی و امارات متحده عربی به زیان ایران است؟» در پاسخ به چنین پرسشی باید چند گزاره را مورد توجه قرار داد:

نخست آنکه، طی سال‌های گذشته، روابط روسیه با کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس روابطی پیچیده و پرفراز و نشیب بوده است. کشورهای حاشیه جنوبی حوزه خلیج فارس چه در دوران جنگ سرد و چه پس از فروپاشی شوروی جزء متحدان نزدیک غرب و آمریکا محسوب می‌شدند و هیچ‌گاه رابطه گسترده و نزدیکی بین آنها و مسکو نبوده است.

دوم آنکه، بسا توجه به میزان تولید نفت مسکو و ریاض، مسائلی همچون انرژی الزامات زیادی برای طرفین ایجاد می‌کند که به عنوان یک موضوع مشترک در دستور کار ریزنی‌های دو کشور قرار گیرد.

سوم آنکه، عربستان بارها نقش یک بازیگر مخرب را در برابر روسیه بازی کرده است. چنانکه در دهه ۹۰ میلادی سعودی‌ها از جدایی‌طلبان چینی در شمال قفقاز حمایت می‌کردند و در بحران سوریه نیز ریاض و مسکو دو رویکرد متفاوت نسبت به این موضوع داشتند و از نظر امنیتی به این بحران از زاویه‌های متفاوتی نگاه می‌کردند.

چهارم آنکه، اگرچه ظرف سال‌های اخیر مسکو تلاش کرده است روابط خود را با کشورهای این حوزه در زمینه اقتصادی و تجاری گسترش دهد؛ اما با توجه به وابستگی کشورهای این منطقه به آمریکا و غرب، هیچ‌گاه روابط دو طرف به توسعه چشمگیری مواجه نبوده است. در واقع، با وجود اینکه بین مسکو و

ویژه آنکه در ذهنیت ژئوپلیتیک‌گرای حاکم بر سیاست خارجی روسیه، ایفای نقش فعال در نقاط ژئوپلیتیک جهان از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. در نتیجه، هدف سلسلی روسیه جلوگیری از افزایش نظامی‌گری آمریکا و ایجاد ائتلاف‌های نظامی جدید در خلیج فارس است. هدف ایجابی این کشور نیز تقویت نفوذ خود در یکی از مهم‌ترین نقاط استراتژیک جهان، یعنی خلیج فارس و تنگه هرمز است.

بر اساس این، روسیه سعی می‌کند برای خود یک بلوک قدرت در غرب آسیا تشکیل دهد. با توجه به آنکه روس‌ها در پی نظم جهانی چند قطبی هستند، کشورهای ایران، ترکیه و عربستان سعودی را در منطقه با اهمیت تلقی می‌کنند. رویرویی با یکجانبه‌گرایی آمریکا و دستیابی به نقش بین‌المللی به منزله قدرت جهانی از مهم‌ترین اهداف سیاست خارجی روسیه در منطقه خلیج فارس محسوب می‌شوند. در این راستا، مسکو از یک سو سیاست افزایش روابط خارجی با کشورهای معارض آمریکا در منطقه، نظیر ایران را پیگیری می‌کند و از سوی دیگر تلاش دارد با برقراری رابطه نزدیک با کشورهای، نظیر عربستان سعودی، امارات متحده عربی و قطر که به صورت سنتی جزء شرکای آمریکا بوده‌اند، آنها را از مدار غرب خارج کند.

همچنین بسا توجه به اینکه روسیه یکی از صادرکنندگان نفت و گاز محسوب می‌شود، ملاحظاتی درباره کشورهای منطقه دارد و بعضاً به آنها به چشم رقیب خود می‌نگرد. علاوه بر این، روسیه در بسیاری از موارد به دلیل کنترل بازار و قیمت‌ها ناچار به همکاری و هماهنگی با بزرگ‌ترین تولیدکنندگان انرژی در منطقه است؛ به همین دلیل تمایل دارد ریزنی گسترده‌ای با عربستان سعودی، مهم‌ترین تولیدکننده نفت در منطقه خلیج فارس داشته باشد. از سوی دیگر، گسترش روابط اقتصادی با کشورهای خلیج فارس به ویژه در حوزه

سردرگمی عجیب درباره ایران

در حالی که این روزها اقتصاد ایران بر اثر مقاومت ستودنی مردم در مقابل تحریم‌های کاخ سفید رو به بهبودی است، ترامپ مدعی شده است: «ایران به دردمسر افتاده و اقتصاد آنها دچار مشکلات جدی شده است. ما با ایران گفت‌وگو خواهیم کرد. آنها می‌خواهند گفت‌وگو کنند. تحریم‌های اقتصادی و تعرفه‌هایی که بر ایران و کشورهایی که با ایران تجارت می‌کنند، به خوبی کار کرده است. ایران نمونه جالبی است. خواهیم دید که گفت‌وگو خواهند کرد یا نه. اگر گفت‌وگو کنند خوب است و اگر گفت‌وگو نکنند هم مشکلی نیست.»

نبايد از ايران توقع بيجا داشت

«جک استراو» وزیر خارجه اسبق انگلیس گفت: «ایرانی‌ها تا تحریم‌ها برداشته نشود، گفت‌وگو نخواهند کرد. بنابراین باید برداشته شدن تحریم‌ها در طول مذاکرات پشت پرده «کارگردانی» شود. برجام فقط از سوی دستور مستقیم اوایاما و نه تصویب کنگره امضا شد و به عنوان یک پیمان شناخته نمی‌شد. هر رئیس‌جمهوری می‌توانست فرمان اوایاما را لغو کند و این کاری بود که ترامپ کرد. نمی‌توان از ایرانی‌ها توقع داشت برنامه موشکی خود را متوقف کنند، چون آنها به خوبی به خاطر می‌آورند که صدام با موشک‌های فرانسوی خود چه کار با آنها کرد.»

اعترافی دیر هنگام

«محمدجواد ظریف» وزیر امور خارجه کشورمان گفت: «متأسفانه شاهد اقدام مؤثری از سوی اروپا برای جبران خروج آمریکا از برجام نبودیم. اروپا نشان داد در اجرای تعهدات ناتوان است؛ از این رو صبر راهبردی ایران به پایان رسید و دقیقاً بر اساس مفاد اجرای بخشی از تعهدات خود را در سه گام به صورت کاملاً قانونی متوقف کرد. در صورت بازنگشتن توازن به اجرای تعهدات از سوی طرف‌ها، سایر اقدامات لازم در گام‌های بعدی نیز محقق خواهد شد؛ این در حالی است که رهبر معظم انقلاب اسلامی ناتوانی اروپاییان را از یک سال پیش گوشزد کرده بودند.»

معادله موازنه سوم

نگاهی به ابتکار جدید انصارالله

یعقوب قلندری

دکتری علوم سیاسی دانشگاه شهید بهشتی

بی‌برنده است که تبلور آن را در مذاکرات صلح استکھلم شاهد بودیم.

«عملیات بازدارندگی موازنه‌ای» که مرحله جدید عملیات انصارالله است و پیام آن فرماندهی است. این نوع عملیات بر حسب شدت تخریب، میزان تأثیرگذاری بر منافع کشورهای فرماندهی و میزان تغییر موازنه جنگی به سه نوع قابل تقسیم بندی است.

الف- عملیات بازدارندگی موازنه اول

۱- حمله به خطوط انتقال نفت شرق به غرب عربستان؛ مهم‌ترین پیام این عملیات بی‌فایده بودن دور زدن تنگه هرمز برای انتقال نفت و تردید نسبت به توان و اراده آمریکا برای دفاع از هم‌پیمان‌های منطقه‌اش بود.

۲- حمله به تأسیسات نفتی «الشیبه» به همراه تهدید عربستان، که امارات را هم به صورت بالقوه تهدید کرد که به فکر خروج از بحران یمن باشد.

ب- عملیات بازدارندگی موازنه دوم

این عملیات ترکیبی به استفاده از حملات پهپادی- موشکی است که پیام اصلی آن اولاً تغییر موازنه جنگی به نفع انصارالله بوده و ثانیاً تأثیر این حمله در ناامن شدن بازار انرژی و در نهایت نشان دادن ناتوانی سامانه پدافند هوایی آمریکا بود.

ج- عملیات احتمالی بازدارندگی موازنه سوم

پیش‌بینی ناپذیر بودن توان و نوع حملات راهبردی بعدی انصارالله، عربستان سعودی و آمریکا را برای مقابله با آن دچار ابهام کرده است. در صورت وقوع چنین حمله‌ای می‌توان انتظار داشت از چند جهت شاهد عملیات متفاوتی خواهیم بود: اولاً، این حملات نسبت به گذشته با شدت و قدرت تخریب بیشتری صورت خواهد گرفت. ثانیاً، این حملات در بازدارندگی موازنه سوم می‌تواند از داخل عربستان صورت بگیرد و اهداف آن فراتر از تأسیسات نفتی عربستان باشد. ثالثاً، از این پس هیچ خط قرمزی (به جز مکه و مدینه) برای انصارالله در خاک عربستان وجود نخواهد داشت. رابعاً، پدافند هوایی انصارالله، در موازنه سوم سامانه مؤلفه‌ای خواهد بود که با غافلگیر کردن نیروهای مهاجم می‌تواند نتیجه جنگ را با تغییر کامل موازنه به نفع انصارالله و ارتش یمن- تغییر دهد.

قربانی منطق آمریکا

بازخوانی خیانت کاخ سفید به کردها

حمید خوش‌آیند

محقق روابط بین‌الملل

سود کسب شده را همیشه با سود کسب شده رقیبا مقایسه می‌کند. از این رو حتی اگر فایده سود کلانی کسب کرده باشد، چون با رقیبا مقایسه می‌کند، در حسرت و سوختن سوختن و حسرت داشته‌های همسایه (رقیب) را می‌خورد تا اینکه شکر داشته‌های خود را بکند!

از نظر دولت ترامپ که مظهر و زبان گویای سیاست‌گذاری و سیاست‌ورزی در آمریکاست، نباید به آنچه داشت قانع بود. بنابراین باید با هر وسیله‌ای به دنبال ارتقای قدرت بود؛ غافل از اینکه این روحیه و طرز فکر و عمل، بیش از پیش آمریکا را در معرض «زوال هژمونیکی» قرار داده است. سیاست خارجی آمریکا که در طول تاریخ همواره پر از دوگانه‌های رفتاری و عملی بوده است (عملی که انجام می‌شود، کم و بیش برخلاف حرفی است که زده شده است)، در دوره ترامپ، با شدت و دامنه بیشتر استمرار داشته است. رفتار دولت آمریکا با کردهای شمال سوریه که تا دیروز به مثابه متحد درجه یک به آنها می‌نگریست و امروز پشت آنها را خالی کرده و در میدان نبرد با ترکیه رهای‌شان کرده است، یکی از مصادیق جدید رفتارهای دوگانه دولت آمریکا است که البته منحصر به ترامپ نبوده؛ بلکه در دولت‌های قبلی نیز این‌گونه بود. اینکه دولت آمریکا از یک طرف فرمان خروج نیروهای آمریکایی از سوریه و منطقه را با این توجیه که هیچ‌گونه آورده‌ای برای آمریکا نداشته‌اند، صادر می‌کند و هم‌زمان سه هزار سرباز را به عربستان اعزام می‌کند، معنایی جز این ندارد که منافع آمریکا اعم از امنیتی، سیاسی، اقتصادی و... تنها از راه‌های غیر متعارف و تضاد و تناقض و ابهام‌آفرینی در روابط بین‌الملل تأمین می‌شود که این معنی برای آمریکا فضای «آشوب و آتارشی و قانسون جنگل» جزه اولویت‌ها و راهبردهای کلیدی است تا ثبات و امنیت و نظم بین‌المللی. اصلاً آنچه موجب رشد و پیشرفت آمریکا شده، بی‌نظمی و ناامن‌سازی است.

درس ایران به کشورهای منطقه

درس ایران به کشورهای منطقه

رأی‌الیوم: هر سه دشمن ایران یعنی رئیس‌جمهور آمریکا، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی و ولی‌عهد سعودی با بحران‌ها و مشکلات داخلی دست به گریباندند. متقابلاً سراسر ایران با وجود تحریم‌های آمریکا و مشکلات اقتصادی این کشور، دوره‌ای همراه با خردورزی را پشت‌سر می‌گذرانند. ایران این درس را آموخته که با ایستادگی می‌توان آمریکا را به چالش کشید و به عقب‌نشینی واداشت؛ این باید درسی برای کشورهای عرب منطقه باشد. در حال حاضر، این ایران است که آمریکا را به وحشت انداخته و واشنگتن را به عقب‌نشینی واداشته است.

بازدارندگی پنج‌گانه

بی‌بی‌سی: سیاست تقابل جنگ‌طلبانه غرب با ایران جواب نمی‌دهد، زیرا در صورت وقوع آن، سیاست دفاعی موشکی به همراه متحدان منطقه‌ای آن هزینه‌های گزافی را بر متحدان عربی، عبری و بر اقتصاد جهانی تحمیل خواهد کرد. ایران در چارچوب محور مقاومت از پنج نوع بازدارندگی برخوردار است: بازدارندگی هسته‌ای، بازدارندگی موشکی، بازدارندگی جنگ نیابتی از طریق متحدان منطقه‌ای‌اش، بازدارندگی سایبری و بازدارندگی اقتصادی از طریق اختلال در عرضه نفت.

نیروهای ضد صلح

الجزیره: اعلام آمریکا درباره اعزام نیروهای به عربستان، با هدف تقویت موضع مذاکره‌ای سعودی‌ها بود؛ چرا که شرایط در میدان به نفع عربستان نیست؛ در غیر این صورت، خواستار وساطت پاکستان نمی‌شود. ایران هم در برابر اعلام پنتاگون دست‌بسته نمی‌ایستد، بلکه سعی می‌کند در میز مذاکرات حاضر نشود، تا این پیام را به سعودی‌ها برساند که وجود نیروهای آمریکایی، برای صلح مفید نخواهد بود.

شکست مفتضحانه آمریکا

المیادین: دریای سرخ شاهد یک حادثه بسیار مهم و خطرناک بود. انفجار نفت‌کش ایرانی نشان‌دهنده کلافگی محور محاصره ایران به سرکردگی واشنگتن است که شاهد ادامه قدرت تهران برای صادرات نفت این کشور، با وجود تحریم‌های شدید است. در ادامه، حرکت نفت‌کش‌های ایرانی در دریاهای بین‌المللی، به معنای شکست مفتضحانه سیاست تحریم‌های واشنگتن است.

جهان

شماره ۹۱۸ | دوشنبه ۲۹ مهر ۱۳۹۸

صداقت

یادداشت

آمریکا

و بازگشت به مهار دوجانبه

سجاد محسنی

دکتری روابط بین‌الملل

«مهار دوجانبه» سیاستی است که در زمان کلینتون برای کنترل قدرت ایران و عراق استفاده شد. در این برهه زمانی هر دو کشور مذکور رقیب استراتژیکی برای یکدیگر محسوب می‌شدند که برتری یکی از این قدرت‌ها، منافع آمریکا را که «نبرد ساختار قدرت سلسله‌مراتبی با یک هژمون بومی» بود، به خطر می‌انداخت. تحولات منطقه‌ای در هزاره جدید فضا را به سوی برد که سبب افزایش قدرت منطقه‌ای ایران شد و لذا نگرانی‌های ایالات متحده و بازیگران معارض منطقه‌ای به سبب این نفوذ منطقه‌ای افزایش یافت.

در سوی دیگر، تحولات اقتصادی ۱۹۹۰ و ۲۰۰۸ در عربستان و حمایت ایالات متحده از این کشور موجب شد تا این کشور بتواند در حوزه زیرساختی و از جمله زیرساخت‌های نظامی سرمایه‌گذاری کرده و خود را در قامت رقیب منطقه‌ای ایران مطرح کند. در چنین فضایی به نظر می‌رسد ایالات متحده بار دیگر با دورقیب منطقه‌ای که تلاش دارند سیستم منطقه‌ای را به سوی تک‌قطبی و هژمونی منطقه‌ای ببرند، روبرو شده است.

اگرچه ایالات متحده، عربستان را همواره به مثابه یک کشور همسو تلقی کرده؛ اما دستیابی به قدرت برتر در منطقه و تأمین امنیت از طریق بازیگران بومی بار دیگر نگرانی واشنگتن را در پی داشته است. مجموع این شرایط سیاست‌های ایالات متحده را به سمت و سویی سوق داده که به نظر می‌رسد به دنبال تجربه مجدد سیاست مهار دوجانبه است. برای اثبات این فرضیه می‌توان سیگنال‌هایی ضعیف یا قوی مبنی بر نیت آمریکا برای بازگشت به سیاست مهار دوجانبه دریافت کرد؛ حمایت نکردن مؤثر ایالات متحده در حمله به آرامکو و تمایل نداشتن به پایان بحران از این نشانه‌هاست. در این زمینه می‌توان چند مورد را به عنوان شاهد بحث ارائه کرد:

نخست؛ جمهوری اسلامی روند صعودی افزایش قدرت منطقه‌ای را می‌پیماید که از شبه‌جزیره عربی تا شامات را دربر می‌گیرد. از سوی دیگر، عربستان سعودی با بن سلمان به دنبال توسعه‌طلبی منطقه‌ای بوده است. اگرچه ماهیت و اهداف هر دو کشور بسیار متفاوت بوده؛ اما ایالات متحده به‌صورت کلی با بلندپروازی کشورهای منطقه‌ای رابطه مناسبی برقرار نمی‌کند.

دوم؛ امنیت رژیم صهیونیستی و تضمین بقای آن در چارچوب منافع حساس ایالات متحده قرار دارد. بنابراین، حتی اگر فرض کنیم عربستان هم بتواند به جایگاه هژمونیک منطقه‌ای دست یابد، آن‌گاه تهدیدی که از موضع قدرت برای رژیم صهیونیستی خواهد داشت، جدی است؛ اگرچه اکنون به سبب دشمن مشترک به هم نزدیک شده‌اند.

سوم؛ در فضایی که سوریه و عراق دچار بحران داخلی شده‌اند و عربستان و ایران نیز در سیاست‌های متقابل بحران‌سازی را تجربه می‌کنند، باقی نگه داشتن این دو قدرت در درگیری با یکدیگر هم می‌تواند همچنان منطقه را به حضور نیروهای تأمین‌کننده امنیت فرماندهی وابسته کند و هم درگیری دو کشور اسلامی منطقه امنی برای رژیم صهیونیستی ایجاد کند.

در نهایت اینکه با فرسوده شدن عربستان و جمهوری اسلامی در شرایط فقدان بازیگر دیگری که ظرفیت ایجاد ساختار تک‌قطبی منطقه‌ای را داشته باشد، ایالات متحده می‌تواند هم از نظر اقتصادی در قالب فروش امنیت به عربستان و هم در قالب زنده نگه داشتن تهدید علیه این کشور از سوی آمریکا، منافع این کشور را حفظ کند. مجموع این شرایط ایالات متحده را قانع می‌کند که بهترین سیاست را مهار دوجانبه بداند.

منهای نفت

مناطق آزاد

یکی از مواردی که تأثیر بسزایی در روند کاهش و قطع وابستگی بودجه کشور به منابع درآمدی حاصل از نفت دارد، مناطق آزاد اقتصادی و بهره‌برداری از ظرفیت‌های این مناطق است.

این مورد بسیار مهم که در بند یازدهم از سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی آمده است، می‌تواند تحول خوبی را در جهت افزایش سرعت چرخیدن چرخ اقتصادی کشور و همچنین راه‌اندازی ظرفیت‌های موجود در این مناطق شناسایی شده رقم بزند.

این مناطق اقتصادی می‌توانند با تسهیل مراحل دست‌وپاگیر و زمان‌بر، روند صادرات کالاها و خدمات تولیدی در کشورمان را به کشورهای دیگر به ویژه کشورهای همسایه سرعت بخشند تا افزون بر رشد و توسعه این مناطق خاص، به رفاه اقتصادی عموم جامعه نیز کمک‌رسانند.

مناطق آزاد می‌توانند به منزله دروازه‌های صادرات تولیدات ملی کشورمان به کشورهای مقصد و همچنین واردات برنامه‌ریزی شده کالاهای اساسی و موردنیاز کشور عزیزمان، نقش خود را بیش از پیش به سرانجام مطلوب برسانند.

شاخص

اتحادیه اقتصادی اوراسیا

«اتحادیه اوراسیا» شامل کشورهای قرقیزستان، قزاقستان، روسیه، بلاروس و ارمنستان است و ایران، سنگاپور، مولداوی و ویتنام نیز در حال تلاش برای پیوستن به این اتحادیه هستند. طبق مذاکرات صورت گرفته، از آبان ماه سال جاری جمهوری اسلامی ایران به این اتحادیه ملحق خواهد شد. با الحاق ایران به این اتحادیه تجار ایرانی می‌توانند ۵۰۲ قلم کالا را با تعرفه تقریباً صفر درصد به کشورهای عضو این اتحادیه، که حدوداً ۱۸۰ میلیون نفر جمعیت دارند، صادر کنند. ایجاد این فرصت تجاری در کنار بازار کشورهای، همچون چین و عراق می‌تواند اثرات مثبت فراوانی را برای اقتصاد ایران به همراه داشته باشد.

افزوده

گمرک

«گمرک» جمهوری اسلامی ایران سازمانی دولتی تابع وزارت امور اقتصادی و دارایی است که به منزله مرزبان اقتصادی کشور نقش محوری و هماهنگ‌کننده را در مبادی ورودی و خروجی کشور دارد و مسئول اعمال حاکمیت دولت بر صادرات و واردات کالا است. اعمال سیاست‌های دولت در زمینه صادرات و واردات و عبور کالا و تشخیص وصول قانونی از وظایف و اختیارات گمرک جمهوری اسلامی ایران است.

از دیگر وظایف این سازمان دولتی که نقش بسیار مهمی را ایفا می‌کند می‌توان به تسهیل فرایندهای گمرکی با هدف توسعه گردشگری و تمهیدات لازم برای تسهیل امور تجاری، تسهیل صادرات و گسترش عبور کالا و انجام دیگر وظایف گمرکی به موجب قانون امور گمرکی یا سایر قوانین و مقررات اشاره کرد.

کالای ایرانی در خدمت زائران اربعین

فرصتی فوق‌العاده برای رونق تولید

اقداماتی که دولت و مجلس باید در این مسیر انجام دهند، بسیار مهم و تأثیرگذار است. آنها باید با تسهیل روند خدمات‌رسانی به زائران گرامی، سنگ‌اندازی‌ها و موانع موجود را برطرف و حذف کنند. با حمایت مالی و پشتیبانی از کارخانجات، شرکت‌ها، بنگاه‌ها و کارگران اقتصادی آنان را برای تأمین کالاها و خدمات مورد نیاز زائران در موب‌های مسیر اربعین حسینی به همت و تلاش هرچه بیشتر تسهیل کنند تا با این اقدامات بیش از گذشته چرخ اقتصادی این کارخانه‌ها بچرخد و کارگران آنان نیز به آینده امیدوارتر باشند. این امر در بحث رونق تولید ملی و رفاه اقتصادی کشور آثار مثبت و مفیدی دارد که اگر متبلور شود، همه کشور از آن نفع می‌برند.

مبارزه با سلاح اقتصادی آمریکا

یکی از بهترین مواردی که در اقتصاد اربعین قابل تأمل و اثرگذار است، استفاده نکردن از دلار و کنار گذاشتن آن در مبادلات اقتصادی دو کشور و مردم آنان است. می‌توان افکار عمومی را توجیه کرد که در خرید و فروش‌های خود از پول ملی دو کشور، یعنی «ریال» و «دینار» استفاده کنند و موجب شوند ارزش پول ملی کشورشان دوچندان شود و از طرفی نیز کمر مهم‌ترین سلاح اقتصادی دشمن درجه یک دولت، یعنی دلار آمریکا نیز شکسته شود تا بیش از این اقتصاد منطقه مهم غرب آسیا به این مورد مزاحم و بیگانه وابسته نباشد.

بنابراین امیدواریم با دوستی و برادری و ملت و دولت ایران و عراق که بعد از مدت‌ها به وجود آمده است، روز به‌روز بر آن افزوده شده و موجب بیرون راندن و اخراج مزاحمان و دشمنان قسم‌خورده خود، یعنی رژیم‌های آمریکا، رژیم صهیونیستی و عربستان شود.

به خرید این اقلام اهتمام می‌ورزند که با توکل به خدا و همت مسئولان و مردم، این اقدام نیز می‌تواند سبب رسیدن به اهداف مورد نظر شود.

«حجت‌الاسلام والمسلمین مسعود حاج‌ابراهیمی» مسئول امور استان‌های کمیته فرهنگی ستاد اربعین می‌گوید: «موکب‌های ایرانی همه اقلام خوراکی را از داخل ایران خریداری می‌کنند یا از بازار عراق کالای ایرانی می‌خرند، اما گوشت به دلیل ارزان بودن از کشور عراق تهیه می‌شود. بنابراین هر چقدر از بازار عراق کالای ایرانی تهیه شود، به این معنا خواهد بود که به تولیدکننده ایرانی سود رسیده است.»

«حمید حسینی» دبیر اتاق مشترک ایران و عراق نیز در این باره می‌گوید: «تاکنون از اقتصاد اربعین غافل بودیم، اما در سال‌های اخیر به این موضوع توجه زیادی شده و امسال نمایشگاهی به عنوان نمایشگاه ملزومات اربعین در کربلا برای موکب‌ها برگزار شد که شرکت‌های ایرانی زیادی در حوزه‌های گوناگون در آن شرکت کردند که به دلیل استقبال زیاد احتمالاً تمدید خواهد شد.»

باتوجه به اینکه طی تفاهماتی که وزارت کشور ایران با کشور عراق به امضا رسانده‌اند، دریافت روایید برای زائران اربعین حسینی لغو شده که این اتفاق سبب شده است در روند سفر زائران تسهیلات ویژه‌ای رخ دهد؛ این تعداد زائران از سال‌های گذشته به مراتب بیشتر بود، از این رو افزوده شدن به زائران حرم ابعبدالله‌الحسین(ع) در کنار برکات معنوی بی‌ظنیر، فرصت اقتصادی مناسبی را نیز برای کشور فراهم می‌کند. بنابراین هرچه در این مسیر قدم‌های جدی‌تر و باثبات‌تری را برداریم، هم به اقتصاد کشورمان و هم به اجرا خرومی مردمان کشورمان باری رسانده‌ایم.

لازم است جمهوری اسلامی ایران از این فرصت مناسب بهره لازم و کافی را ببرد و نسبت به آماده‌سازی و تقویت موارد لازم در تأمین خدمات مورد نیاز این مسیر قدم‌های مؤثری بردارد.

باتوجه به اینکه کشورهای دیگری، همچون ترکیه، چین و... نیز به دنبال استفاده از این موقعیت هستند تا خدمات خود را در این مسیر سرزیر کرده از این فرصت بهره لازم را ببرند، پس لازم است بیش از گذشته کشورمان نیز این موقعیت را قدر بداند و با فراخوان کارخانجات، تولیدکنندگان و بنگاه‌های اقتصادی موارد لازم و مورد نیاز این حماسه عظیم را مهیا کند و افزون بر کسب توفیق خدمت به زائران آل‌الله(ع) در روند رشد اقتصادی و رونق تولید کشورمان نیز تلاش خود را دوچندان کنند.

تهیه ضروریات برای زائرانی که در مسیر منتهی به کربلا حرکت می‌کنند؛ از جمله گوشت، مرغ، برنج، روغن، ظروف یکبار مصرف آب معدنی، دستمال کاغذی، سبزیجات و... یکی از مواردی است که باید به آن توجه ویژه‌ای داشت. اگر تعداد زائرانی که در مسیر پیاده‌روی اربعین وجود دارند، حدود ۲۰ میلیون زائر باشند، برای تهیه سه وعده غذایی آنان، نیاز است تا ۶۰ میلیون بشقاب، قاشق، چنگال و لیوان یکبار مصرف که ۲۴۰ میلیون عدد می‌شود تهیه شود؛ از این رو اگر کارخانه‌های ما نسبت به فقط همین یک قلم، موکب‌های مسیر اربعین را پوشش دهند، رونق خوبی در اقتصاد کشور در صنعت ظروف یکبار مصرف رخ خواهد داد.

کالای ایرانی در خدمت زوار حسین(ع)

با توجه به اینکه این اقلام به صورت رایگان در خدمت زوار قرار می‌گیرند، اما خیرین بسیاری نسبت

رنا زمانی

کارشناس اقتصادی

اربعین حسینی که یکی از بزرگ‌ترین اجتماعات جهان شناخته می‌شود، فرصت‌های بسیار شگفت‌انگیز و فوق‌العاده‌ای به وجود آورده است تا الگو و نمادی از اتحاد، برادری و دوری از هر گونه اختلاف میان ملت‌های آزاده جهان باشد. هر ساله جمعیتی بالغ بر بیش از ۲۰ میلیون زائر برای شرکت در این مراسم بزرگ راهی سرزمین عراقی می‌شوند، لازم است برنامه‌ریزی درستی برای این افراد صورت پذیرد تا نهایت توفیق و سعادت را به دست آورند.

با توجه به جمعیت قابل توجه حاضر در این گردهمایی و ضرورت وجود خدمات حمل‌ونقل، خدمات مخابراتی و اینترنتی، بهداشت، مواد غذایی، اسکان و استراحت، درمان و... یکی از حوزه‌های بسیار مهم و قابل توجه در اربعین حسینی ظرفیت‌های اقتصادی موجود در این حماسه عظیم جهانی است.

اجتماع عظیم و نیازهای زائران

مهم‌ترین مسیری که زائران اربعین حسینی در آن راه‌پیمایی می‌کنند، مسیر نجف تا کربلا می‌باشد که به طول حدود ۸۰ کیلومتر است. در این مسیر موکب‌های متعددی وجود دارند تا به زائران ابعبدالله‌الحسین(ع) خدمات خود را ارائه دهند. با توجه به اینکه زیرساخت‌های موجود در کشور عراق کمیت و کیفیت لازم را برای پوشش چنین حجم وسیعی از جمعیت بیش از ۲۰ میلیونی زائران ندارد؛ از این رو

آن روی سکه

حذف دلار

گام بزرگ در اجرای سیاست مقاومتی

روح‌الله منتعکار

هادی سیاسی

در طول سالیان گذشته، به کرات رهبر معظم انقلاب بر موضوع مقاوم‌سازی اقتصاد کشور تأکید کرده‌اند و یکی از دلایل اصلی تعریف و تدوین سیاست‌های موسوم به اقتصاد مقاومتی به تحریم‌های ظالمانه غرب و به ویژه آمریکا علیه ایران باز می‌گردد؛ از جمله مسائلی که باید برای آن چاره‌ای اندیشید، «وابستگی به دلار» است. جهان سال‌هاست که با دلار معاملات خود را مدیریت کرده و آمریکا به تبع آن سلطه‌گری می‌کند. شاید آمریکا به تنهایی ۲۵ درصد تولید ناخالص جهان را دارد و سازمان‌های تجاری را تحت کنترل خودش دارد و بسا ایجاد تحریم‌ها به دیگر کشورهای دستور می‌دهد؛ اما با تبعیت و انسجام گروهی می‌توان آن را منسوی کرد. برای تعیین جایگزینی برای دلار، باید با همسایگان مان

و محل‌های مصارف ارزی ارتباط خوبی داشته باشیم تا نیازی به جابه‌جایی در این عرصه نداشته باشیم که برای محقق کردن این امر نیازمند انسجام درونی و داخلی هستیم. اگر یک‌دستی و وحدت نباشد، ضربه‌پذیر می‌شویم و لذا با انسجام می‌توان تهدیدات و تحریم‌ها را از کشور دور کرد. ضروری است در اقتصاد کاری کنیم تا افزایش قیمت دلار در زندگی مردم ما تأثیرگذار نباشد و ارزش پولی و ریالی ما را تعیین نکند. بسیاری از صاحب‌نظران اقتصادی معتقدند، یکی از اصلی‌ترین راهکارها برای بی‌اثر کردن تحریم‌های بانکی، خروج از نظام پرداخت دلار و یورو، تعریف و تأمین پیش‌نیازهای مناسب پولی دوجانبه است. این اقدام، تجربه جدیدی نیست و به واقع شیوه و رویکردی است که در سالیان گذشته از سوی برخی کشورهای در دستور کار قرار گرفته و با اتکا به این رویه، به صورت آهسته و نرم، فاصله خود را با دلار افزایش داده‌اند.

بر اساس ارزیابی‌ها و بررسی‌های انجام شده، تاکنون بیش از ۵۰ کشور جهان به انعقاد پیمان‌های پولی دوجانبه مبادرت ورزیده‌اند و ایران نیز می‌تواند با حرکت مستمر در این مسیر، از توفیقات حاصل از رویکرد مذکور بهره‌مند شود.

البته در سالیان اخیر، اقداماتی در این زمینه انجام شده که تفاهم‌نامه‌های میان ایران با کشورهای اسلواکی، عراق، لبنان، قزاقستان، روسیه، چین، مالزی، ویتنام و آذربایجان از نمونه‌های آن به شمار می‌رود؛ اما همچنان برخی از این توافقات جنبه اجرایی و عملیاتی ملموس به خود نگرفته است.

ایران با کشورهای بزرگی، همچون کره جنوبی، روسیه، هندوستان، چین و... مرادوات و مناسبات اقتصادی دارد و در صورت تحقق این امر میان ایران و قوئل مذکور بسیاری از ترکش‌ها و فشارهای ناشی از تحریم‌ها که با اتکا به ابزار دلار اعمال می‌شود دفع و کنترل خواهد شد. هم‌اکنون کشور چین به

مثابه یکی از سردمداران این رویه و روش در جهان مطرح است و نه تنها در راستای انعقاد تفاهم‌نامه‌های پولی دوجانبه، بلکه به صورت چندجانبه، سیاست اشاره شده را پیگیری و اجرایی می‌کند. به گفته رئیس بانک مرکزی، مدتی است که ما با روسیه با «روبل» و ترکیه با «لیرا» در حال مبادله هستیم و این روند به تدریج دلار را از چرخه مبادلات تضعیف می‌کند، این در حالی است که بسیاری از کشورها نیز اکنون تمایل دارند با پول ملی خود مبادله تجاری کنند تا آمریکا بر روند مبادلاتشان نظارت نداشته باشد. اکنون همه مبادلات مالی ما با روسیه از طریق پول ملی است، حدود ۳۰ تا ۴۰ درصد مبادلات با ترکیه نیز با پول ملی انجام می‌شود و بقیه آن نیز با یورو در حال انجام است. به راستی، اقدامات اخیر در کم‌رنگ کردن دلار از مبادلات اقتصادی گام بزرگی در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی خواهد بود.

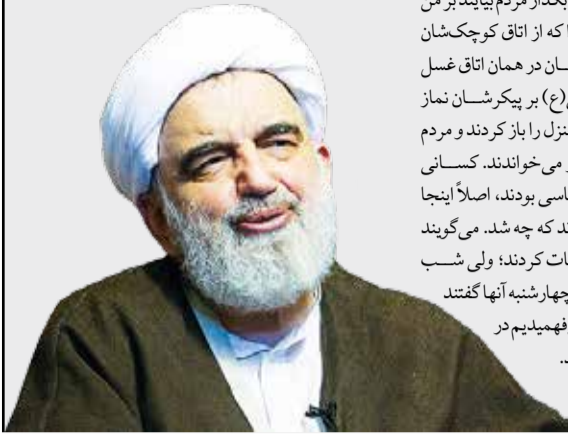

آیا قرآن برای ما کافی است؟

گفتاری از آیت‌الله محمدعلی جاودان

که بر تو نازل کردیم، آن را باید برای مردم توضیح بدهی. بدون توضیح قرآن قابل عمل نیست. عرض می‌کنیم و مکرر گفتیم که با قرآن به تنهایی نمی‌توان فهمید که یک رکعت نماز را چگونه باید خواند. قرآن فقط می‌گوید نماز بخوان، وضو بگیر و سجده کن. چگونه؟ نمی‌دانم. این توضیحش را باید پیغمبر (ص) بفرماید. بنابراین اگر کسی بگوید قرآن ما را بس است، معنی‌اش این است که اسلام را نمی‌خواهد یا خودش می‌خواهد جانشین پیامبر (ص) شود. اینکه گفته شد قرآن ما را بس است، طرح حکومت بعد از پیغمبر بود. آن چهار سال امیر المؤمنین (ع) را اگر کنار بگذارید، غیر از آن همیشه به این عمل کردند. وقتی پیامبر (ص) وفات کردند، حضرت علی (ع) دستور داشت از سوی پیامبر (ص) که ایشان را غسل

پس از پیامبر (ص) کسانی که بر سر کار بودند؛ نظرشان این بود که از اسلام فقط قرآن هست و ماورای قرآن به چیزی احتیاج نداریم. «حسبنا کتاب الله»؛ قرآن ما را بس است. این سیاسی است که ۶۰-۷۰ سال عمل شد. قرآن به حساب زمان فعلی ما بلا تشبیه مثل و مانند قانون اساسی است. با قانون اساسی که نمی‌شود کشور را اداره کرد. هر یک از قوانین قانون اساسی زیر دست و کلای مجلس، صد یا دویست قانون می‌شود. خداوند به ایشان دستور می‌دهد که عبارات مرا برای مردم توضیح بده. قرآن برای توضیحش به پیامبر (ص) محتاج است. این حرف خیلی اساسی است. قرآن به پیامبر احتیاج دارد. خود خداوند دستور داده است: «وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ» ما قرآن را

دین

شماره ۹۱۸ | دوشنبه ۲۹ مهر ۱۳۹۸

صداقت

آیه

نظام عادلانه

محمد عینی زاده موحد

محقق علوم اسلامی

روش انبیاء در دستیابی به اهداف دین، عبارت است از ساختن جامعه و سیستم‌های مختلف مورد نیاز زندگی جمعی که از آن می‌توان بسا عنوان «نظام‌سازی» یاد کرد و لازمه آن داشتن قدرت و ابزارهای حکومتی است. قدرت و حکومتی که هدف آن تربیت انسان است، نه ارضای هوس‌های نفسانی و خواسته‌های شیطانی؛ از این رو انبیاء، از طریق آگاهی‌بخشی و هدایت مردم (انذار و تنبیس) راه را برای قیام عمومی آنان به منظور برپایی نظام و جامعه موعود آماده می‌کنند. قرآن کریم در آیه ۲۵ سوره حدید می‌فرماید: «لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ»؛ ما رسولان خود را با دلایل روشن فرستادیم، و با آنها «کتاب» (آسمانی) و «میزان» (شناسایی حق از باطل و قوانین عادلانه) نازل کردیم تا مردم قیام به عدالت کنند و آهن را نازل کردیم که در آن نیروی شدید و منفعتی برای مردم است و تا خداوند بداند چه کسی او و رسولانش را یاری می‌کند بی‌آنکه او را ببینند، خداوند قوی و شکست‌ناپذیر است!

حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (حفظه‌الله) در تبیین این آیه شریفه، «کتاب» را به مجموعه معارف و مقرراتی تفسیر می‌کنند که اصل دین از آنها تشکیل می‌شود. به بیان ایشان، کتاب را مسامحتاً می‌توان با تعبیر «ایدئولوژی» تطبیق کرد، یعنی اصول و معارف سازنده، اصول فکری که در زمینه عملی اثر مخصوص دارد و سازنده است.

«میزان» هم در دیدگاه تفسیری ایشان، دستگاه ایجاد تعادل و توازن اجتماعی است. این تعبیر مؤید آن است که هدف پیامبران، جامعه‌سازی است و آلا به میزان نیاز نداشتند. میزان، دستگاه قضایی الهی است و مقررات قضایی و اجراکننده قانون یا همان قوه مجریه و دولت، الهام‌بخش و مؤید این تفسیر از «میزان»، روایتی است که می‌فرماید: «المیزانُ للإمام» (بحرانی، البرهان فی تفسیر القرآن، ج ۵، ص ۳۰۴) امام، میزان و معیار است و بدی‌ها و خوبی‌ها با او سنجیده می‌شود. امام آن کسی است که در جامعه باید بر مقررات نظارت کند، حق را از باطل جدا کند، اوست که باید صف‌ها را مشخص کند، اوست که باید تعادل و توازن اجتماعی را برقرار کند، چرا که حاکم جامعه است.

روشن‌ترین بخش آیه که بر مقصود ما دلالت می‌کند، عبارت بعدی است که می‌فرماید: «لِيُقِيمَ النَّاسُ الْقِسْطَ»؛ تا انسان‌ها زندگی عادلانه را برپا کنند، یعنی محیط عدالت و برابری. این عبارت را به دو گونه می‌توان تفسیر کرد: اول آنکه، «بالقسط» در واقع مفعول «لِيقم» باشد و «با» زائده یا برای تعدیه باشد. در این صورت معنای عبارت آن است که مردم قسط را برپا دارند. دوم آنکه، «بقیم» به معنای مجرد خود باشد، یعنی مردم بر اساس قسط و عدالت اجتماعی قائم شوند؛ یعنی برپایی و حیات جامعه، به قسط بستگی دارد.

حاصل معنا این است که انسان‌ها در یک محیط عادلانه، در یک جامعه و نظام عادلانه زندگی کنند. پس پیامبران آمده‌اند تا جامعه و نظام عادلانه به وجود بیاورند و البته در نظام عادلانه است که انسان‌ها فرصت پیدا می‌کنند به تکامل و تعالی برسند.

پی‌نوشت:

۱- سیدعلی خامنه‌ای، طرح کلی اندیشه اسلامی

در قرآن، ص ۳۹۲-۳۹۰

سلوک

۲۵ ماه صفر، روزی که رسول خدا (ص) کاغذ و قلم خواست تا وصیت کند

جلوگیری از ضلالت و گمراهی امت

رَسُولَاتُهُ»؛ ۹؛ ایشان آخرین پیام خود را این مهم قرار دادند. «ابن‌ابی‌الحدید» در شرح خود بر نهج‌البلاغه نوشته است که یکی از صحابه گفت: «رسول خدا (ص) به هنگام بیماری فوت تصمیم گرفت، امر خلافت علی (ع) را مطرح کند، اما من به خاطر بیم از فتنه و متلاشی شدن امر اسلام جلوی آن را گرفتم. پس رسول خدا (ص) به نیت قلبی من پی‌برد و از انجام تصمیم خود خودداری نمود!»؛ ۱۰؛ هنگامی که کتابت پیامبر (ص) اتفاق نیفتاد و موضوع جانشینی علی (ع) مکتوب نشد، بسیاری از ارکان رسول خدا (ص) متأثر شدند. «سعیدبن جبیر» می‌گوید: «ابن عباس می‌گفت: روز پنج‌شنبه، چه روز پنج‌شنبه در ناکی؛ سپس (ابن عباس) آنقدر گریست که قطرات اشک چشمش روی سنگریزه‌های زمین افتاد.»؛ ۱۱ «شیخ مفید» می‌گوید: «پس از مانع شدن عده‌ای بر کتابت وصیت پیامبر (ص) و متفرق شدن اصحاب از کنار حضرت (ص) و ماندن امیر المؤمنین (ع) و ابن عباس؛ ایشان به ابن عباس فرمودند: «شما بعد از من بیچاره خواهید شد و سخن دیگری نفروید.»»

پی‌نوشت‌ها:

- ۱- وسائل‌الشیعه، ج ۱۹، ص ۲۵۸.
- ۲- صحیح مسلم، بیروت، کتاب‌الوصیه، باب ۶، ج ۷.
- ۳- مسند احمد حنبل، ج ۳، ص ۳۴۶.
- ۴- تاریخ ابن خلدون، ترجمه عبدالمحمد آیتی، ج ۱، ص ۴۵۷.
- ۵- الطرائف فی معرفه مذاهب الطوائف، شیخ طوسی (اعلی‌الله مقامه)، به نقل از مسند حمیدی.
- ۶- صحیح بخاری، ج ۱، ص ۳۹/شرح صحیح مسلم، قاضی عیاض، ج ۵، ص ۳۷۹.
- ۷- سوره نجم، آیات ۳ و ۴.
- ۸- فتح‌الباری، شرح صحیح البخاری، ابن حجر العسقلانی، ج ۸، ص ۱۰۱/عمده‌الفتاوی‌العینی، ج ۱۸، ص ۶۲.
- ۹- سوره مائده، آیه ۶۷.
- ۱۰- شرح نهج‌البلاغه، ابن‌ابی‌الحدید، ج ۱۲، ص ۲۰۲.
- ۱۱- صحیح مسلم، کتاب‌الوصیه، باب ۶، ج ۷.
- ۱۲- الإرشاد، ج ۱، ص ۱۸۵-۱۸۴.

گذشت؛ حضرت با عتاب به اطرافیان فرمودند: «فَرُمُوا عَنِّي وَلَا يَنْبَغِي عَسَلِي التَّنَازُعُ»؛ از نزد من برخیزید (و دور شوید) که در محضر من نزاع و کشمکش سزاوار نیست. به اعتقاد خود نویسنده کتاب «صحیح بخاری» در این تعبیر کاملاً خشم و ناراحتی پیامبر (ص) از سخنان، اعمال و رفتار آنها آشکار است. «ابن حجر عسقلانی» از علمای اهل سنت می‌گوید: «وقوع چنین امری (نعوذ بالله هذیان‌گویی) از پیامبر (ص) محال است؛ زیرا آن حضرت در سلامت و بیماریش معصوم است؛ زیرا خداوند می‌فرماید: «او (پیامبر) از سر هوا و هوس سخن نمی‌گوید»^۷ و به دلیل سخن خود آن حضرت که فرمود: «من در حال خشم و خشنودی (در هر حالی) جز حق نمی‌گویم.»^۸

وصیت رسول خدا (ص) چه بود؟

بنا بر سنت الهی، پیامبر اسلام (ص) در لحظات آخر حیات ظاهری‌شان باید مهم‌ترین دستور را ابلاغ می‌کرد و امت‌شان را به اجرای آن موظف می‌فرمود. با توجه به اینکه خداوند در قرآن موضوع جانشینی حضرت علی (ع)، مهم‌ترین ابلاغ پیامبر (ص) است؛ «يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ

حدیث «قرطاس» مشهور شد. پس از درخواست پیامبر (ص) عده‌ای در کنار ایشان گفتند: فورا کاغذ و قلم بیاورید و عده‌ای گفتند: نیازی به کاغذ و قلم نیست! در کتاب تاریخ «ابن خلدون» نیز آمده است چند نفر گفتند: پیامبر (ص) سخنش نامفهوم است (!) این ماجرا را جناب «محمدبن اسماعیل بخاری» (۱۹۴-۲۵۶هـ) در کتاب «صحیح بخاری» هفت مرتبه در باب‌های مختلف و جناب «مسلم‌بن حجاج نیشابوری» (۲۰۴-۲۶۱هـ) از دیگر علمای اهل سنت نیز سه بار در باب‌های مختلف کتابش «صحیح مسلم» آورده است. در ادامه این اخبار در کتاب‌های نامبرده و دیگر اسناد صحیح‌السنند آمده است: «قَالَ بَعْضُهُمْ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ غَلَبَ عَلَيْهِ الرَّجْعُ وَعِنْدَكُمْ الْقُرْآنُ حَسْبُنَا كِتَابَ اللَّهِ»؛ بیماری بر رسول خدا (ص) چیره شده (و نعوذ بالله نمی‌دانم چه می‌گوید) و قرآن که نزد شما هست، برای هدایت ما و شما کافی است (!) در برخی اسناد آمده که در مورد پیامبر کلمه «يَهْجُرُ» به‌کار رفته است که گفته‌اند: «إِنَّ الرَّجُلَ لَيَهْجُرُ» که در نزد اهل لغت به معنای هذیان‌گویی! است. هنگامی که جر و بحث در کنار بستر نبی اسلام (ص) بالا گرفت و توهین به ایشان از حد

سیدحسین

خاتمی خوانساری

کارشناس علوم اسلامی

پیامبر گرامی اسلام (ص) که قرآن را به منزله بزرگ‌ترین معجزه خود برای بشریت آورد و تا قیامت انسان‌ها را موظف کرد تا به دستورات خداوند در قرآن عمل کنند، خود را مکلف به دستورات قرآن می‌دانست و چنین هم عمل می‌فرمود. خداوند در قرآن به مسلمان‌ها دستور می‌دهد هنگام مرگ باید وصیتی داشته باشید که این حقی بر گردن شماست. در آیه ۱۸۰ سوره بقره آمده است: «بر شما مقرر شده است، چون یکی از شما را مرگ فرا رسد اگر مالی بر جای گذارد برای پدر و مادر و خویشاوندان [خود] به طور پسندیده وصیت کند. (این کار) حقی است بر پرهیزگاران.» حدیثی نیز از پیامبر اسلام (ص) در این زمینه است که ایشان می‌فرمایند: «سزاوار نیست مسلمان شب بخوابد، مگر اینکه وصیت‌نامه‌اش زیر سر او باشد»^۱

عمل به دستور خداوند در قرآن

نبی مکرم اسلام (ص) روز ۲۵ صفر سال یازدهم هجرت، یعنی چهار روز پیش از ارتحال خویش، طبق دستور اسلام تصمیم گرفت آخرین وصیت خود را به نگارش در آورد تا از انحراف امتش جلوگیری کند. پیامبر (ص) که از حال اطرافیان خود آگاهی داشت و برای امتش در روزهای پس از رحلت خود نگران بود، دستور داد وسایل نوشتن بیاورند. پس فرمود: «هَلُمُّوا أَكْتُبْ لَكُمْ كِتَابًا لَا تَضِلُّوا بَعْدَهُ»؛ بیاوید برای‌تان نوشته‌ای بنویسم که پس از آن هرگز گمراه نشوید. در کتاب «مسند» احمدبن حنبل (۲۴۱، ۱۶۴هـ) آمده است، عن جابر ابن‌النبی (ص) (دَعَا عِنْدَ مَوْتِهِ بِصَحِيفَةٍ لِيَكْتُبَ فِيهَا كِتَابًا لَا يَضِلُّونَ بَعْدَهُ وَالْخ...»^۲؛ این فرمایش رسول‌الله (ص) به

مکتب

گوینده «یا مدلل المؤمنین» کیست؟

وارد می‌کردند. ثالثاً فرد نامبرده شده که بیشترین نقل را دارد، فردی ناشناخته است و در اصل هویت او شک و تردید وجود دارد. در مورد دیگر افراد نقل‌های و روایات بسیاری موجود است که به سلامت ایمان آنها اشاره مستقیم دارد.

دشمنان که از هر ابزاری برای تضعیف دین استفاده می‌کنند، نه تنها خواستند برخی شیعیان را در مقابل امام حسن (ع) قرار دهند، بلکه خواستند با جعل نقل‌های تاریخی، امام حسین (ع) را هم در مقابل این امام قرار دهند. در حالی که امام حسین (ع) در زمان امامت برادرش هیچ مخالفی و اشکالی به ایشان نداشت و مطیع محض امام حسن (ع) بود. از طرفی دیگر، می‌خواهند صلح امام حسن (ع) را ناتوانی ایشان قلمداد کنند؛ اما اگر توطئه‌های معاویه از خریدن فرمانده لشکر امام (ع) تا طرح ترور ایشان نبود، نمی‌توانست در مقابل اراده محکم این امام مظلوم لحظه‌ای مقاومت کند.

یکی از سؤالات این است که گوینده عبارت «یا مدلل المؤمنین» به امام حسن مجتبی (ع) کیست؟ در پاسخ می‌توان گفت: در برخی نقل‌های تاریخی آمده است، فردی به دیدار امام حسن (ع) می‌رود و به ایشان می‌گوید: «السلام علیک یا مدلل المؤمنین» یعنی سلام بر تو ای خوارکننده مؤمنان! نام افرادی در نقل‌های تاریخی وجود دارد که این نسبت به آنها داده می‌شود؛ از جمله «سفیان‌بن‌اللیل»، «مالک‌بن‌ضمهره»، «حجر بن عدی»، «سلیمان‌بن‌صرد خزاعی» و «قیس‌بن‌سعد» که درباره نفر اول نقل بیشتری وجود دارد. اولاً این نقل‌های تاریخی را هیچ یک از علمای علم رجال شیعه تأیید نکرده‌اند و در تمام این نقل‌ها روایت ضعیف وجود دارند. ثانیاً این نوع نسبت و تهمت ناروا دادن به شیعیان، به ویژه بزرگان شیعه به دلیل این است که دشمنان می‌خواهند اثبات کنند امامان شیعه در نزد بزرگان آن زمان احترام نداشتند و به رفتارهای ایشان ایراد

حکمت

تفاوت فهم انسان‌ها

کسی که تو با او سخن می‌گویی و بعد از اتمام سخن تو مطلب را درک می‌کند و می‌فهمد، او آن کسی است که ترکیب شده و عطا گردیده است عقل با او هنگامی که در شکم مادر بوده (یعنی پس از انعقاد نطفه در رحم عقل به او عنایت شده). و آن کسی که بعد از تمام شدن کلام تو بگوید مطلب را تکرار کن که نفهمیدم چه گفتی؛ او آن کسی است که بعد از بزرگ شدن (و در اوایل تمیز و رشد و بلوغ) به او عقل عطا شده. (علل‌الشرایع، شیخ صدوق)

«عقل» در آیات و روایات در مقابل «جهل» آمده است؛ در حالی که ما فکر می‌کنیم باید در مقابل علم باشیم! اما دلایل این تقابل که حتی در کتب علمای شیعه کتاب عقل و جهل وجود دارد، این است که فاقد عقل، جاهل است حتی اگر علم داشته باشد و عالم نام بگیرد. عقل در بیان ائمه اطهار (ع) نوری است که به دل انسان می‌تابد و درک صحیح امور، علم، فهم، قدرت حافظه از نتایج عقل است.

«اسحاق‌بن‌عمار» می‌گوید، به حضرت صادق (ع) عرض کردم، گاهی با بعضی از مردم سخن می‌گویم و هنوز قسمتی از مطلب خود را نگفته‌ام، می‌بینم تمام مطلب مرا فهمیده‌اند؛ اما گاهی با بعضی دیگر از مردم که تکلم می‌کنم، هر وقت تمامی مطلب خود را گفتم، آن‌وقت به همان نوع که با آنها سخن گفته‌ام سخن مرا می‌فهمند و تکرار می‌کنند؛ گاهی هم با بعضی از مردم مطلبی را می‌گویم، با اینکه تمام آن را می‌گویم و مطلب من به پایان می‌رسد، باز آنها نمی‌فهمند، بلکه می‌گویند: تکرار کن زیرا نفهمیدیم. آن حضرت فرمود: ای اسحاق می‌دانی علت و منشأ و جهت این اختلاف فهم مردم را؟ عرض کردم نمی‌دانم. این رسول‌الله (ص).

فرمود: آن که با او تکلم می‌نماید و هنوز کلام تو تمام نشده، کلام و مطلب را می‌فهمد و درک می‌کند، کسی است که عقلش با نطفه (که از آن خلق شده) عجین و سرشته شده و مخلوط گردیده، و آن

پیروزی حداکثری

بررسی فروپاشی ائتلاف غربی-عبری-سعودی برای فشار حداکثری

بازتاب

فاجعه برای آمریکا

ثمانه اکوان

تحلیلگر مسائل بین‌الملل

«اندیشکده هادسون» در روز ۲۱ اوت سال جاری جلسه‌ای برگزار کرد، در این نشست با اشاره به تحولات رخ داده در منطقه و همچنین مسائل موجود در روابط ایران و آمریکا پس از خروج این کشور از توافق هسته‌ای با ایران، این مسئله بررسی شد که آیا کمپین فشار حداکثری ترامپ بر ایران پس از خروج این کشور از برجام نتیجه‌ای برای ایالات متحده داشته است؟ «برایان کاتولیس» از موضع دموکرات‌ها به این پرسش درباره نتیجه‌بخش بودن سیاست فشار حداکثری ترامپ بر ایران پاسخ داد و گفت: «این استراتژی اصلاً کار نمی‌کند و واقعاً یک فاجعه برای آمریکاست؛ زیرا سیاست ترامپ «دلجویی کردن تهاجمی» از ایران است که باعث گنج شدن متحدان آمریکا و درگیر شدن آنها با یکدیگر شده است.» وی در ادامه اظهار داشت: «اما چرا می‌گویم سیاست ترامپ بعد از تهاجمی بودن، دلجویانه است؟ به دلیل اینکه باید به رفتارهای «مایک پمپئو» نگاه کنیم. او یک سال پیش ۱۲ شرط پایه‌ای برای ایران تعیین کرد. این شروط در واقع یک فهرست آرزو بود. مطمئناً سیاست فشار حداکثری و تحریم‌ها بر روی مردم ایران تأثیر داشته است؛ اما روی رهبران ایران و شیوه تصمیم‌گیری آنها هیچ تأثیری نداشته است. اقدامات ترامپ، آمریکا را در موقعیتضعیف‌تر قرار داده و ما را در جهان منزوی کرده است.»

«بهنام بن طالب‌لو» یکی از کارشناسان بنیاد دفاع از دموکراسی درباره سیاست‌های ایران پس از خروج آمریکا از برجام بیان کرد: «مسئله‌ای که تنش‌ها بین ایران و آمریکا را افزایش داد، خروج آمریکا از برجام بود. ایران با این حال در ابتدای امر سعی کرد بدون اینکه موضعی عجولانه بگیرد، از طریق اعمال خود موضعش در این خصوص را نشان دهد. سال اول سال صبر استراتژیک ایران بود. در سال بعد استراتژی ایرانیان صبر برای تمام شدن دوره ترامپ بود. این بدین معنا بود که کاری نکنند که اروپایی‌ها هم به سمت آمریکا بروند. آنها سعی می‌کردند آمریکا را در انزوای قرار دهند و مانع از ایجاد اجماع در شورای امنیت سازمان ملل و دیگر سازمان‌های بین‌المللی علیه ایران شوند. این رفتار، ایران را در منطقه خاکستری قرار می‌داد؛ یعنی هیچ رفتاری مبنی بر نقض توافق هسته‌ای از خود نشان نداد؛ اما وقتی اروپا کاری از پیش نبرد و در بهار سال ۲۰۱۹ آمریکا سپاه را به یک سازمان تروریستی شناخت، اراده ایران بر این شد که باید با آمریکا در منطقه درگیر شود.»

«فاطمی‌الاسرار» کارشناس مؤسسه خاورمیانه هم می‌گوید: «ایران با راهبرد صبر استراتژیک و افزایش نفوذ خود در منطقه اکنون برنده میدان است و لازم نمی‌بیند با بازنده میدان، مذاکره‌ای انجام دهد.»

آیا محور «عبری- غربی- عربی» به شکست سیاست‌های خود پی خواهد برد؟

جبهه بحران زده

اواسط سال ۲۰۱۴ بود که اختاپوس «داعش» بزرگ‌تر از تصورات تحلیلگران شده بود. پیشروی آنها با کنترل «فلوجه» در عراق و «رقه» در سوریه تکمیل شده بود. پس از آن در ماه ژوئن همان سال، با کنترل مرزهای سوریه این «جشن خون» به اوج خود رسید. در همین میان، «ابوبکر البغدادی» رهبر خود خلیفه خوانده داعش، بر منبر مسجد بزرگ «النوری» در «موصل» به طور رسمی اعلام خلافت کرد؛ اما راهبرد منسجم محور مقاومت سبب شد تا روز به روز و ماه به ماه از توده سپاه به وجود آمده در غرب آسیا کاسته شود. در نگاه اول، غرب با مداخله‌گر خواندن نیروهای مستشاری ایران و «حزب‌الله» لبنان در تلاش بود این همبستگی اعتقادی را به شکلی وارونه ترسیم کند؛ اما درخواست دو کشور میزبان، یعنی عراق و سوریه حضور نیروهای جبهه مقاومت را به شکل کاملاً حقوقی توجیه کرد. در این یادداشت بنا داریم وضعیت امروز کشورهای مخالف محور مقاومت در غرب آسیا را بررسی کنیم. از نکات جالب توجه آن است که امروز محور مقاومت دست بالا را در منطقه در اختیار دارد و بررسی تحولات موجود غرب آسیا نشان‌دهنده حرکت شتابان به سوی تحقق وعده «نیکوکاران و ارثان زمیند» است.

حامد سرلکی

تحلیلگر مسائل سیاسی

ایالات متحده بحران‌ها

متوالی و نیز بی‌صاحب ماندن برخی کرسی‌های مهم امنیتی و سیاسی در آمریکا هستیم. بی‌اثر شدن تحریم‌های ایران، ناتوانی در حل مسئله کره شمالی، شکست در ونزولا و سردرگمی در مقابل فشار کشورهای غرب آسیا برای مهار محور مقاومت در کنار ناتوانی در تأمین امنیت رژیم صهیونیستی نشان می‌دهد، آمریکا غرق در بحران است. بحرانی که تنها ابتکار ترامپ در مقابل آنها فرار از غرب آسیاست! با اعتراف به این نکته که حضور دولت‌هایی جز کشورهای غرب آسیا در این منطقه با هزینه‌های گزافی برای «مهمانان بی‌دعوت» رویبرو خواهد بود و بهتر است وی به جای تمرکز بر مسائل راهبردی منطقه به مقابله تجاری با چین و نیز بحث تعرفه‌های گمرکی نسبت به کشورهای اروپایی تمرکز کند.

دولت «دونالد ترامپ» بحران زده ترین دولت های تاریخ آمریکاست؛ بی عملی «ترامپ» پس از سرنگونی پهباد جاسوسی «هاوک» افعال او پس از خروج از برجام، پروژه شکست خورده «معامله قرن» در کنار رسوایی‌های اخلاقی ترامپ در مسئله تماس تلفنی با مقامات اوکراینی در زمینه فعالیت‌های اقتصادی فرزند «جو بایدن» رقیب انتخاباتی خود به انضمام رسوایی جنسی رئیس جمهور و درگیری‌های این روزهای وی با دموکرات‌های کنگره با اهرم فشار «استیضاح» همه‌گواه این مسئله است. «ترامپ» که در سال ۲۰۱۶ با وعده تحقق «آمریکای بزرگ و قدرتمند» پا به عرصه سیاست نهاد، با ایجاد قوانین نژادپرستانه انشقاق هویتی در جامعه آمریکا ایجاد کرد، نه تنها نتوانست به وعده خود عمل کند؛ بلکه امروز شاهد عزل و نصب‌های

نزاع در خانه‌ای به روی آب

تشکیل کابینه فراگیر با نخست‌وزیری چرخشی موافقت نکرده است و از این رو نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی قادر به تشکیل کابینه نیست. پس از اعلام رسمی نتایج انتخابات سراسری در فلسطین اشغالی از سوی کمیته مرکزی انتخابات و مشخص شدن عقب بودن یک کرسی حزب لیکود از ائتلاف آبی و سفید، «ریولین» تشکیل کابینه را به تعویق انداخت؛ از این رو دولت صهیونیستی در شرایط فعلی در «بی‌دولتی» به سر برده و حملات احزاب نسبت به یکدیگر در بالاترین سطح خود قرار دارد. این همه مصیبت نتانیاهاو به منزله یکی از اعضای اصلی جبهه ضد مقاومت نیست پرونده فساد اقتصادی او و نزدیکانش همچنان باز است.

«به جهنم بروید»، این جمله خطابه «آویگدور لیبرمن» یکی از چهره‌های سرشناس رژیم صهیونیستی و رئیس حزب «اسرائیل خانه ما» است که خطاب به وزرای کابینه نتانیاهاو گفته شد. انتخابات اخیر در رژیم صهیونیستی و شکست «نتانیاهاو» یکی از بحران‌های اساسی درون دولت صهیونیستی بود. اوضاع آنچنان اختلافی و بحرانی پیش می‌رود که «لیبرمن» درباره خطابه‌های خود کاملاً صریح به وزرای دولت صهیونیستی می‌تازد. با وجود این، «بنیامین نتانیاهاو» مهم‌ترین مخالف نسبت به اقدامات محور مقاومت در چند سال اخیر اگر چه به ظاهر و پس از انتخابات، مأمور تشکیل کابینه جدید شد؛ اما وی نیز در این امر شکست خورده است. ابتدای این ماه بود که نتانیاهاو اعلام کرد، «بنی گانتس» رهبر حزب آبی و سفید با درخواست وی برای

میانجی ورشکسته

عمق تاکتیکی محور مقاومت در غرب آسیا را هضم کند؛ اما مکرور در ابعاد بین‌المللی نیز نتوانسته افتخاری برای سرزمین خود کسب کند. مکالمات چند ساعته او با رئیس جمهور «حسن روحانی» و «دونالد ترامپ» یکی از اقدامات پوچ مکرور بود. برای دولت فرانسه، اجلاس عمومی سازمان ملل بزرگ‌گامی بود که در آن می‌توانست به بروز یک «فتویله‌ماسی» افتخار کند و در نهایت با تأمین نشدن منابع مربوط به «اینستکس»، این موضوع را از گردن خود وانهد؛ اما در نهایت با اعلام مواضع روشن ایران و گام‌های اساسی خروج از برجام جمهوری اسلامی مواجه شد. فرانسه و دولت مکرور در دوران حضور گروه‌های تکفیری در غرب آسیا تنها حضور مفیدی نداشته، بلکه همواره درصد ضربه زدن به قدرت موشکی جبهه مقاومت بود.

«امانول مکرور» که بسیاری از او به عنوان بازسازی کننده جایگاه فرانسه می‌دانستند حالا دچار مشکلات گسترده است، نخست، ظهور جنبش «جلیقه زده‌ها» در فرانسه و دوم شکست تلاش شبانه‌روزی‌اش برای میانجی‌گری میان تهران و واشنگتن. در بحران نخست، دولت جدید فرانسه با ادامه قوانین تبعیض‌گونه اجتماعی و نیز گسترده شدن چتر سرمایه‌داری بر نظام کارگری آن کشور و چالش مهاجران آسیایی و آفریقایی مواجه بود. تصویر پارادوکسیکال سرکوب جلیقه‌زده‌ها در آن سوی «برج ایفل» و تماشای فینال جام جهانی فوتبال از سوی عده‌ای، آن هم در چند صد متری آن سرکوب خونین، تمثال واضحی از صورت وضعیت اجتماعی دو سال اخیر فرانسه است؛ دولتی که در مدیریت جامعه خود در تعارضات عمیقی قرار داشته و هنوز نتوانسته است

ترس از سقوط

می‌دهد. این در حالی است که حمله اخیر انصارالله به تأسیسات نفتی «آرامکو» درست‌پیش از ارائه سهام این شرکت یکی از ضربات مهلکی بود که محور مقاومت و در رأس آن مجاهدین یعنی به عربستان وارد کردند. افزون بر اینها، مسئله قتل جمال خاشقچی در سفارت عربستان در ترکیه و قتل زیده‌ترین پادیکار سلطنتی در ماه گذشته که در هر دو پرونده از محمدبن سلمان به عنوان متهم ردیف اول نام برده می‌شود؛ رژیم سعودی را به شدت تحت فشار قرار داده است.

البته این نیز پایان بحران‌های آل‌سعود نیست و از دست رفتن جایگاه عربستان میان کشورهای عربی و مسلمان، شکست در ایجاد ائتلاف ضد ایرانی در منطقه، شکست در تحریم قطر و موارد بسیار دیگر را می‌توان به این فهرست افزود.

تمامیت خواهی و قدرت طلبی «محمدبن سلمان» شاهزاده جوان عربستان، که به شکل آسانسوری در ساختار قدرت رژیم سعودی بالا آمده بود سیاست «خصوصت پنهان» آل سعود با محور مقاومت را به سیاست «خصوصت فاحش» تبدیل کرد، او ابتدا وارد جنگ یمین شد، جنگی که براساس برآورد مجله «دانشگاه هاروارد»، ماهیانه ۱۲۰ میلیارد دلار برای «آل‌سعود» داشته است. رقمی که با توجه به بحران‌های اقتصادی امروز عربستان، سرسام‌آور است. علاوه بر این کاهش ۳ درصدی رشد اقتصادی این کشور براساس گزارش‌های «صندوق بین‌المللی پول» در سال ۲۰۱۹ میلادی، کاهش ۱۵ درصدی صادرات نفت عربستان سعودی در پنج سال اخیر عمق بحران عربستان سعودی را نشان

بر سر عقل آمده؟

از پای درآوردند، اما محور مقاومت یمین با تعمیق راهبردهای خود به خاک امارات ورق را برگرداند. بررسی‌های امروزی ما به نقل از «آسوشیتدپرس» می‌گوید بین ۵۰ تا ۷۵ درصد از نیروهای اماراتی از یمین عقب‌نشینی کرده‌اند. امارات و اقتصاد این امیرنشین‌های خلیج فارس عموماً منوط به «امنیت سرمایه‌گذاری» است و ناامنی در منطقه سبب ضربه به اقتصاد امارات متحده عربی خواهد شد.

سقوط شدید بورس دبی و ابوظبی پس از حمله به فرودگاه ابوظبی [مهم‌ترین امیرنشین این منطقه] در ماه می ۲۰۱۹ پیام روشنی از جانب محور مقاومت نسبت به مداخلات سیاسی اماراتی‌ها بود. این در حالی است که امروز امارات پروژه ترک اردوگاه ائتلاف عربی علیه محور مقاومت را کلید زده است.

امارات متحده عربی را می‌توان شکننده‌ترین مخالف محور مقاومت توصیف کرد. سرزمین‌های کوچک با نیروی کار عموماً خارجی، اقتصاد متوسل به امنیت و البته رهبرانی که در بیشتر مواقع تسلیم مواضع عربستان سعودی می‌شوند. امارات و برخی دیگر از کشورهای عربی غالباً در برابر محور مقاومت از دو سو مقابله می‌کردند، در روزهایی که داعش و برخی دیگر از گروه‌های تکفیری در عراق و شام حیات داشتند، با پشتیبانی‌های گزینشی خود از مخالفان دولت قانونی سوریه عملاً در برابر خواست مردم سوریه و تلاش‌های محور مقاومت ایستادند؛ اما در پرتو دوم و در یمین، با تحمیل یک جنگ هزینه‌ساز به شهروندان خود و در نهایت تلاش بی‌وقفه برای تسلیم کردن انصارالله در یمین، سعی داشتند یکی از رؤس محور مقاومت در منطقه را

تعليق دهوکراسی

که نشان می‌دهد، امروز بریتانیا در شکننده‌ترین وضعیت درونی قرار دارد. تنش‌های اجتماعی در بریتانیا با تعلیق مجلس به قدری بالا گرفت که در همین ماه اخیر، «بوریس جانسون» خطاب به مجلس، «عزل خود» یا «پیش بردن برگزیت» را یک راه انتخابی نهایی در برابر نمایندگان مجلس معرفی کرد. جانسون با اصرار خود عملاً کل بریتانیا را از اتحادیه گمرکی اروپا خارج خواهد کرد و این یعنی پس از سال‌های سال حتی صادرات واردات بین شمال و جنوب ایرلند نیز مشمول تعرفه می‌شود. سردرگمی سیاسی در بریتانیا سبب شده است عملاً دست‌های استعمارگر پسر در پوست گردو بماند و رؤیای بازگشت دوباره به غرب آسیا و مقابله با محور مقاومت در آذهان دولتمردان انگلیسی بیش از همیشه محال شود.

پیروزی‌های جبهه مقاومت در آن زمان که «دیوید کامرون» در پست نخست‌وزیری تکیه زده بود، یک تلاقی تاریخی بین آغاز افول سیاسی بریتانیا در اروپا و شروع دوران گذار از اتحادیه اروپا را ساخت. این روند تا به امروز و روی کار آمدن «بوریس جانسون» ادامه دارد، جانسون جایگزین «ترزا می» شد که نتوانست برای حل مسئله برگزیت رویکرد مناسبی اتخاذ کند و به اجبار با پست نخست‌وزیری خداحافظی کرد. با روی کار آمدن بوریس جانسون و بالا گرفتن قوانین سختگیرانه مهاجرتی و اقتصادی در بریتانیا، بحران «برگزیت» تشدید شد.

«تعليق مجلس عوام» آن هم با دستور ملکه، نزاع سیاسی بین دو جریان «محافظه‌کار» و «کارگری» انگلیس را در پی داشت

ایران؛ «بالانسر» و «کنترلر» جدید غرب آسیا

اقتدای صدر به مقتدای مقاومت

خالد مشعل در تهران

یدیار سخنگوی انصارالله با رهبر معظم انقلاب

سفر اسد به تهران پس از درهم شکستن فتنه آمریکایی

سردار و سید مقاومت در محضر ولی امر مسلمین

رضا دانش پسند

پژوهشگر روابط بین الملل

زمانی پایگاه اینترنتی «فارین پالیسی» در یادداشتی با عنوان «ایران حمله آمریکا به عراق را برد» نوشته بود: «پس از حمله ایالات متحده به عراق در سال ۲۰۰۳، تهران فرصتی به دست آورد که منجر به افزایش نفوذ این کشور در منطقه شد.» همین موضع را «دونالد ترامپ» در جریان مبارزات انتخاباتی خود این گونه گفته بود: «این جنگ برای آمریکا خیلی فایده نداشته است. جنگ عراق علیه صدام حسین بیشتر از منافع آمریکا به سود ایران تمام شد و در حقیقت باید گفت آمریکا عراق را تسلیم ایران کرد.» دو سال پس از انتخابات، ترامپ گفته خود را به نحوی دیگر بیان کرد و گفت: «ایران قبل از ورود او به کاخ سفید می توانست در دوازده دقیقه کنترل کل خاورمیانه را به دست بگیرد.» البته به کارگیری این ادبیات، با پیش فرض ایران هراسی بوده است، اما گویای واقعیتی در منازعه سستی آمریکاداران بود و آن، تغییر موازنه قدرت در خاورمیانه است. برای فهم دقیق موازنه قدرت در ادبیات روابط بین الملل، باید فهمی از جایگاه کنترلر و موازنه گر آن، در «لحظه های خلاقیت» داشت. به عبارت بهتر، برای پی بردن به ترک های ساختار قدرت منطقه ای که ایالات متحده ایجاد کرده است، باید به شکاف های امنیتی و فقدان خلاقیت در منطقه و پرسیدن شکاف های امنیتی به وسیله قدرت جایگزین، یا نیروی بالانسر (موازنه کننده) و کنترلر (کنترل کننده) پرداخت. در این زمینه باید به طور خاص به «لحظه های خلاقیت در منطقه» و بازآفرینی بالانسر جایگزین و کنترل جدید اشاره کرد.

لحظات خلاقیت در خاورمیانه

در نیم قرن اخیر، منطقه غرب آسیا چند اتفاق یا لحظه تاریخی و مهم را تجربه کرده که هر یک از این لحظه های تاریخی در مرحله ای صورت گرفته است که شکاف امنیتی صورت داده و منطقه با خلاقیت و در نهایت فقدان مرجع امنیتی مواجه بوده یا با خلاقیت و فقدان مرجع امنیتی مواجه و سبب آفرینش مرجع امنیتی جدیدی در منطقه شده است: نخست لحظه انقلاب اسلامی ایران؛ دوم لحظه پایان جنگ سرد؛ سوم یازده سپتامبر ۲۰۰۱؛ چهارم نقشه آمریکا در سوریه در ژانویه ۲۰۱۱ و تغییر معادلات آن در آوریل ۲۰۱۳؛ پنجم دست بالای محور مقاومت در مقابل تروریسم در نوامبر ۲۰۱۷ و تنش آفرینی در خلیج فارس و قدرت نامایی ایران در سپتامبر ۲۰۱۹. از میانه این لحظه های تاریخی مهم، صرفاً به چهار مورد آخر اشاره خواهیم کرد.

ژانویه ۲۰۱۱، فقدان مرجع امنیتی، آفرینش ایران به منزله بالانسر مدیترانه ای

اتفاقات معطوف به بیداری اسلامی در سوریه با چرخشی خوشنیت آمیز همراه شد و کانون توجهات بین المللی را نه معطوف به حاکمیت سیاسی سوریه، بلکه متوجه طرحی سنتی کرد که غرب به سرکردگی آمریکا یک دهه قبل و با طرح خاورمیانه بزرگ به دنبال «بالکانیزاسیون» خاورمیانه و تبدیل کردن این منطقه به کشورهای کوچک و ضعیف بود که هم بتواند امنیت انرژی به منزله رگ های اقتصادی لیبرال سرمایه داری را تضمین کند و هم امنیت رژیم صهیونیستی ضامن شود. نتیجه ایجاد خلاقیت در زیرسیستم مدیترانه و ظهور ایران به منزله بازیگر مدیترانه ای شد.

آوریل ۲۰۱۳، فقدان مرجع امنیتی، آفرینش ایران به منزله کنترلر شامات

خوشنیت های سیاسی، با طرحی منسجم برای پاره پاره کردن منطقه همراه شد، ظهور نیروی گریز از مرکز و گروهی افراطی به نام داعش که توانست در فاصله زمانی کوتاهی نزدیک به ۷۰ درصد خاک سوریه را تصرف کند، کمتر از نیم روز بر بزرگترین استان عراق مستولی شود، تا چهل کیلومتری ایران نیرو گسیل کند و به طور کلی همه آنچه را که آمریکایی ها پیشتر برنامه ریزی کرده بودند، جامه عمل بپوشاند. نتیجه ایجاد خلاقیت و آفرینش یا ظهور ایران به عنوان بالانسر حوزه شامات شد.

نوامبر ۲۰۱۷ آفرینش ایران به عنوان بالانسر شامات

سرلشکر قاسم سلیمانی در نامه ای خطاب به رهبر معظم انقلاب، پایان کار داعش و شکست این گروه افراطی را اعلام می کند. به عبارتی، پایان کار داعش، مترادف با پایان تمام کنندگی غرب در غرب آسیا و ترک خوردن اقتدار آمریکا به منزله قدرت هموزن در منطقه و نشانه توان ایجاد توازن ایران در منطقه شامات بود.

۱۴ سپتامبر ۲۰۱۹، فقدان مرجع امنیتی و آفرینش ایران به منزله کنترلر خلیج فارس

یکی دیگر از لحظه های تاریخی که سبب ایجاد خلاقیت، فقدان مرجع امنیتی و در نهایت بازآفرینی قدرت ایران در مواجهه با غرب و متحدها شد، حملات به شرکت آرامکو در عربستان سعودی از سوی شیعیان یمن بود. «یمن» فقیرترین کشور عربی نزدیک به پنج سال است که با حملات هوایی شبانه روزی عربستان سعودی همراه است. اگر چه حملات علیه

یمن دشواری های بسیاری را برای مردمان این کشور به وجود آورده؛ اما برآیند ژنواستراتژیک و ژئوپلیتیک این تجاوز، نتوانسته بود عربستان سعودی را به سمتی سوق دهد که این حملات را متوقف کند، در این فضا، یک اتفاق سبب شد تا همه مناسبات در عرصه منطقه ای دستخوش تحول شود. نشریه فرانسوی «فیگارو» درباره حملات ۱۴ سپتامبر ۲۰۱۹ می نویسد: «پادشاهی سعودی حمایت بی قید و شرط ایالات متحده آمریکا را که از سال ۱۹۴۵ وجود داشته، از دست داده است... بن سلمان که نشان داده است حتی توان دفاع از اراضی خود را هم ندارد، دیگر ادعا نمی کند که می تواند علیه ایران جنگ به راه بیندازد. او حتی می گوید چنین جنگی یک فاجعه است و از جامعه بین الملل می خواهد این را مد نظر داشته باشند. او حتی در منطقه خود، هر روز بیش از قبل منزوی می شود... ضعف ریاض، موازنه قدرت در خلیج فارس را به نفع تهران تغییر داده است.»

ابعاد چرخش قدرت منطقه به نفع ایران

برای تشریح ابعاد چرخش قدرت در منطقه به نفع ایران، ابتدا باید به توانایی های ترکیبی ایران در بعد سیاسی، به ویژه استفاده از ظرفیت سیاسی-فرهنگی و مهم تر از همه بعد همومنی سیاسی و قدرت منطقه ای ایران اشاره کرد. اما آنچه بیشتر مورد توجه است، ابعاد نظامی قدرت سازی ایران در منطقه در سال های اخیر و به ویژه از آغاز قرن بیست و یکم بوده است که از آن جمله می توان به موارد زیر اشاره کرد:

شبکه سازی امنیتی

یکی از مؤلفه های اصلی قدرت سازی ایران در منطقه، «شبکه سازی امنیتی» است. برای تشریح

چرخش قدرت در منطقه به نفع ایران، ضروری است که وضعیت قدرت سیاسی-نظامی ایران بررسی شود. نشریه «نیویورکر» در یادداشتی درباره قدرت منطقه ای ایران می نویسد: «شبکه ایران نیم دوین کشور را شامل می شود و موازنه راهبردی منطقه را آنچنان دستخوش تحویل کرده که امروز هر کشوری بخواهد با ایران یا نایبانش مبارزه کند، خود را در معرض خطر جانش های نظامی متعدد، دادن تلفات گسترده، خسارت سنگین به زیرساخت هایش یا شکل گیری بی ثباتی در دیگر کشورها قرار می دهد. با وجود تحریم های آمریکا، میزان نفوذ منطقه ای ایران بیش از پیش افزایش یافته است. در سال های گذشته ایران موفق شده به توانایی ایجاد هماهنگی میان شبکه متحدان خود دست یابد و در منطقه به نحوی مؤثر از این شبکه بهره گیرد.»

قوس امنیتی

ایران توانسته است با ایجاد قوس امنیتی در اطراف خود، نظام منطقه ای جدیدی پایه گذاری کند، برای پی بردن به ابعاد این نظام منطقه ای جدید باید به ناکامی های استراتژیکی اشاره کرد که غربی ها به انحای گوناگون برای نفوذ یا ایجاد ترک در این قوس امنیتی با آن مواجه بوده است.

بازدارندگی مثلی

ایران در سال های اخیر توانسته است با ایجاد پیوند در شبکه امنیتی که در قالب قوس امنیتی فیزیکی خود به دست آورده است، بازدارندگی مثلی را ایجاد کند. منظور از بازدارندگی مثلی بازدارندگی از طریق تهدید متحدها امنیتی-سیاسی ایران به منظور منحرف کردن یا بازداشتن دولت خصم از حمله به خود است.

بر مدار پیروزی

امیر جعفری

کارشناس مسائل بین الملل

وقایع سال های اخیر در منطقه غرب آسیا گویای تغییر ماهیت و موازنه قدرت در این منطقه است. قدرت به معنای متداول آن در روابط بین الملل که بر شاخصه های ناعادلانه در چنین نظامی متکی است، ماهیت انقلابی و تحول خواهانه یافته و از سوی دیگر عقب رانند گروه ها و رژیم های وابسته به غرب از سوی محور مقاومت، موازنه قدرت را به سود این محور تغییر داده است. برکسی پوشیده نیست که «ایران» سردمدار محور مقاومت برای ساخت هندسه جدید قدرت در منطقه و جهان چه هزینه های سنگینی پرداخته و اکنون میوه های آن را که تبدیل شدن به جزیره ثبات در منطقه پر آشوب غرب آسیاست، می چیند. این تحولات تا حد زیادی نشان داد، اتفاقات در عراق، سوریه، لبنان، عربستان و یمن بخش هایی از جوهرچین بزرگ انقلاب معنوی و زیربنایی در منطقه غرب آسیا به منظور گسترش عدالت خواهی ملت ها در برابر استکبار جهانی است. مروری بر رویدادها نشان می دهد، ضریب نفوذ و اقتدار محور مقاومت قابلیت رو به توسعه و پیش رونده دارد. در ادامه بخشی از عملیات ها و پیروزی های گروه ها و کشورهای محور مقاومت مرور خواهد شد.

لبنان / سخنرانی های آتشین «سیدحسن نصرالله» و حمایت وی از جمهوری اسلامی و رهبر معظم انقلاب اسلامی در کنار پاسخ های کوبنده به رژیم صهیونیستی، از جمله مواردی است که در ماه های اخیر سبب تقویت محور مقاومت شده است. رهبر حزب الله در ایام محرم سخنرانی های حماسی در حمایت از محور مقاومت و امام خامنه ای داشتند؛ به گونه ای که پرچم حزب الله را در دفاع از محور مقاومت به رهبری رهبر معظم انقلاب بالا برد. ایشان گفتند: «امشب و فردا به ترامپ و نتانیاهو می گوئیم که ما قومی هستیم که نه محاصره، نه تحریم، نه فقر و نه گرسنگی به اراده ما خللی وارد نمی کند. در برابر آمریکا و اسرائیل به امام خامنه ای، می گوئیم که ای فرزند حسین (ع)، ما تو را تنها نمی گذاریم.» همچنین حزب الله لبنان در پاسخ به تجاوزات رژیم صهیونیستی حملات موقتی در مرز لبنان علیه سرایان این رژیم در ترتیب داد و تلفات سنگین نظامی و جانی را به ارتش صهیونیستی تحمیل کرد. حملات راکتی دقیق حزب الله در ۹ شهریور ماه صورت گرفت. پاسخ به تجاوزات رژیم صهیونیستی سبب شد تا هزینه های این رژیم برای حملات متجاوزانه بالا برود و در چند هفته اخیر خبری از حملات رژیم صهیونیستی نیست.

یمن / زمانی که حملات وحشیانه ائتلاف عربی به یمن در اسفند ۱۳۹۴ آغاز شد، کمتر کسی گمان می کرد با توجه به قدرت آتش و تجهیزات فوق مدرن سعودی و امارات، یاری مقاومت برای یمنی ها وجود داشته باشد؛ اما یمن به باتلاق متجاوزان تبدیل شده است؛ حمله پهبادی اردیبهشت انصارالله یمن و هدف قرار دادن خط لوله نفت شرق به غرب عربستان که نفت این کشور را به دریای سرخ منتقل می کرد؛ عبور از سامانه های پدافند هوایی آمریکایی عربستان و هدف قرار دادن تأسیسات نفتی آرامکو با موشک کروز و پهباد که به کاهش ۵ میلیون بشکه از تولیدات نفتی سعودی منجر شد و دست خالی رژیم سعودی برای پاسخگویی به مقاومت یمن و در نهایت عملیات «نصر من الله» با فاصله کوتاهی از هدف قرار گرفتن تأسیسات آرامکو، سرتیپ «یحیی سریع» سخنگوی نیروهای مسلح یمن اعلام کرد، این نیروها طی عملیاتی موفقیت آمیز به نام «نصر من الله» در محور نجران، یک تیپ کامل از ارتش سعودی را به اسارت درآورده و صدها خودروی نظامی و زرهی را به غنیمت گرفته اند و همچنین صدها کیلومتر از بخش های تحت سیطره متجاوزان را آزاد کرده اند.

فلسطین و سوریه / شکست توطئه غربی-عربی-سعودی برای ایجاد جنگ داخلی در سوریه و سرنگون کردن دولت قانونی بشار اسد و پاکسازی سوریه از نیروهای تروریستی و تکفیری و افزایش ثبات دمشق، باز دیگر سوریه را وارد معادلات قدرت در محور مقاومت برای نقش آفرینی در رویدادها منطقه کرده است. برخی کشورهای عربی در حال ریزنی و مذاکره با دمشق برای بازگشایی سفارت خانه هستند و احتمال بازگشت سوریه به اتحادیه عرب افزایش یافته است تا آنجا که در آخرین نشست این اتحادیه عربستان از دولت عراق خواسته است تا مقدمات بازگشت سوریه به اتحادیه عرب را فراهم کند. در کنار این تجاوز ترکیه به سوریه و حمله به مواضع گردهای شمال سوریه، موقعیتی را فراهم کرده تا گردها به سمت بشار اسد چرخش داشته باشند. اخراج آمریکا از سوریه نیز از دیگر موفقیت هایی است که باید به آن اشاره کرد. از سوی دیگر نیروی مقاومت در فلسطین نیز با ایجاد قدرت بازدارندگی و پاسخ های دقیق به هر تهدید و حمله صهیونیستی خواب را از چشمان صهیونیست ها ربوده اند.

عراق / روابط قدرت در عراق و پیچیدگی قومیت ها و گروه ها همواره درگیری های داخلی را به دنبال داشته است. از سویی قدرت گیری حشدالشعبی و الفتح در عراق سبب شده است تا سناریوهایی برای تحت الشعاع قرار دادن این قدرت از سوی دشمنان پیاده سازی شود. «عادل عبدالمهدی» نخست وزیر عراق، در یک سال اخیر توانست بیکاری را کاهش دهد و مبارزه موفقیت آمیزی با فساد داشته باشد. با وجود این، محور عربی، عربی و غربی سناریوی انحلال حشدالشعبی و ادغام آن در ارتش را دنبال کرد و بر همین اساس در کنار فشار به دولت عراق، تلاش کرد با ایجاد آشوب هایی در شهرهای شیعه نشین، بسیج عراق و مرجعیت را رو به روی مردم عراق به عنوان مسبب اصلی مشکلات اقتصادی قرار دهد؛ اما با وجود سرمایه گذاری های هنگفت برای بی ثبات سازی عراق در آستانه پیاپی اربعین، فتنه عراق به شکست انجامید. در واقع، حضور میلیون ها زائر حسینی در عراق و افزایش توان مانور حشدالشعبی در عراق موقعیت منحصر به فردی را برای محور مقاومت ایجاد کرده؛ موقعیتی که حشدالشعبی را به فکر تشکیل نیروی هوایی نیز انداخته است.

تقویم انقلاب

شکننده اختناق

سید مهدی حسینی

مورخ و پژوهشگر

فضای بسته سیاسی و اختناق در دوران پهلوی همه فضای کشور را گرفته بود؛ اما با وجود این شاه و دربار به دنبال ارائه تصویر آزادی‌خواه و طرفدار فضای باز سیاسی از خود بودند؛ بر همین اساس شخص شاه و دستگاه‌های اطلاعاتی و امنیتی که از نفوذ کلام و پیام‌های امام خمینی (ره) در تبعید وحشت داشتند و در خفا هدف خود را خفه کردن صدای نجف قرار داده بودند، تصمیم گرفتند دیگر افراد مبارز و انقلابی را دستگیر نکنند؛ بلکه از طرق مختلف به قتل برسانند و به این ترتیب، ساواک، آقا مصطفی فرزند ارشد امام خمینی (ره) را با هدف وارد کردن ضربه سنگین روحی-روانی به امام و حوزه علمیه، به شهادت رساندند تا شاید امام را حل از مبارزه و فعالیت‌های سیاسی دست بردارند و سکوت کنند، اما برخلاف محاسبات رژیم پهلوی همین که این واقعه رخ داد و خبر قتل یا شهادت فرزند امام خمینی (ره) منتشر شد، طرفانی در ایران برپا شد و به معنای واقعی کلمه فضای جدید سیاسی رقم خورد. در آن زمان موج تحول در روحیه و رفتار عموم مردم دیده می‌شد، برای نمونه هنگامی که مراسم ختم او در قم، تهران و دیگر شهرها برگزار شد، مردم از همه اقشار حضور فعال پیدا کردند رژیم پهلوی نیز کنترل اوضاع را از دست داده بود.

مرحوم شهید حاج آقا مصطفی عزیز ملت ایران بود. او که در سال ۱۳۰۹ وارد شهر قم شده بود دوره تخصصی خارج اصول و فقه را گذراند و از محضر علمایی، چون آیات اعظام، بجنوردی، بروجردی محقق داماد، امام خمینی (ره)، شاهرودی، خونی، محمدباقر زنجانی و سیدمحسن حکیم بهره برد. در حقیقت سیدمصطفی در ۳۰ سالگی جامع معقول و منقول بود.

آقا مصطفی در طول دوران مبارزه یار و یاور امام خمینی (ره) بود و در ارتباط با علما و دیگر مراجع تقلید ایفای نقش می‌کرد. یکی از نقش آفرینی‌های سیدمصطفی را می‌توان به دستگیری امام خمینی (ره) در صبح ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ دانست وقتی عوامل رژیم شاه امام (ره) را دستگیر کردند و به تهران منتقل وزندانی شد، او بر بالای بام فریاد زد: «مردم آقای خمینی را بردند» و به این ترتیب مردم را مطلع کرد؛ لذا دسته‌دهسته و گروه‌گروه از مردم به طرف بیت امام به حرکت درآمدند و این جمعیت نگران به حرم حضرت معصومه (ص) پناه بردند و با سخنرانی این شهید بزرگوار هم‌صدایی کردند و فریاد «یا مرگ یا خمینی» در فضای شهر قم طنین انداز شد در ادامه این جریان به تهران و سایر شهرها منتقل شد و در نهایت به قیام خونین ۱۵ خرداد انجامید.

سیدمصطفی خمینی هرگز اجازة نداد امور مربوط به امام تعطیل شود تا حدی که در اسناد ساواک گزارش شده است «پسر آیت‌الله خمینی که معمم است، به جای وی نشست و دستورات او را به مورد اجرا می‌گذارد و اعلامیه‌هایی تهیه و برای روحانیون می‌فرستد»

نکته مهم درباره این شهید بزرگوار این است که وی در دوره حیات خود همواره شکننده سکوت و اختناق بود و پس از شهادت هم همواره این نقش اثرگذار جاری و مساری شده و وقتی خبر شهادت و مراسم‌های ختم منتشر شد، به مثابه اولین جرعه انقلاب فضای سکوت و اختناق حاکم را شکست و تداوم‌بخش نهضت خونین ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ شد و جنبش خونین طلاب قم در ۱۹ دی را به دنبال داشت و در ادامه چهلمین روز آن قیام خونین مردم تبریز و بعد ۱۰ فروردین ۵۷ قیام مردم یزد رقم خورد؛ یادش گرمی باد.

مهدی سعیدی

کارشناس تاریخ

پایان جنگ تحمیلی در تابستان سال ۱۳۶۷، ارتحال امام خمینی (ره) در روز چهاردهم خرداد ماه سال ۱۳۶۸، برگزیده شدن آیت‌الله خامنه‌ای به رهبری انقلاب و آغاز دوران سازندگی با ریاست جمهوری هاشمی رفسنجانی، رویدادهای بزرگ و تأثیرگذاری بودند که انتخابات چهارمین دوره مجلس شورای اسلامی را تحت الشعاع قرار می‌دادند. همان‌طور که در شماره گذشته اشاره شد، پیش از آغاز انتخابات، شورای نگهبان در پاسخ به استفساریه‌ای، نظارت این شورا بر انتخابات را مطابق با اصل ۹۹ قانون اساسی، «نظارتی استصوابی» دانست که شامل همه مراحل اجرایی انتخابات، از جمله تأیید و رد صلاحیت کاندیداها می‌شود. این تفسیر جنجال‌های بسیاری را به همراه داشت و برای مدتی افکار عمومی را به خود مشغول کرد.

این دوره از انتخابات را می‌توان یکی از رقابت‌های سنگین بین جریان چپ با محوریت مجمع روحانیون مبارز و جریان راست با محوریت جامعه روحانیت مبارز دانست. به واقع، این انتخابات آخرین تلاش جناح چپ برای باقی ماندن در عرصه قدرت پس از دست دادن قوه مجریه، قوه قضائیه و مجلس خبرگان رهبری بود که با پیروزی کاندیداها جناح مقابل در انتخابات، این تلاش نیز بی‌ثمر ماند و پس از مشخص شدن نتایج انتخابات، مجمع روحانیون مبارز به عنوان رهبر جریان چپ فعالیت سیاسی خود را تعطیل کرد تا اینکه سال‌ها بعد در آستانه انتخابات ریاست جمهوری هفتم فعالیت خود را بار دیگر از سر گرفت.

رقابت دو جناح

در این دوره طیف راست (شامل احزابی، چون جامعه روحانیت مبارز تهران، جمعیت مؤتلفه، جامعه وعظ، جامعه اسلامی مهندسی و جامعه اسلامی فرهنگیان، جامعه زینب، جامعه اصناف و بازار) در سطحی گسترده با شعار پیروی از خط امام، اطاعت از رهبری و حمایت از هاشمی به صحنه انتخابات آمد.

این جریان در مقابل جریان چپ قرار داشت که افکار عمومی جامعه، عملکرد این طیف را در مجلس سوم در مخالفت با دولت هاشمی و تا حدی اطاعت نکردن از رهبری ارزیابی می‌کرد. در این دوره در کنار مجمع روحانیون مبارز، ائتلاف خط امام شامل دفتر تحکیم وحدت، انجمن اسلامی معلمان ایران، انجمن اسلامی

نگاهی به شکست جریان چپ در انتخابات مجلس چهارم

وحدت با جریان لیبرال

مشترک دو جریان سیاسی بودند که به عنوان نماینده مردم تهران برگزیده شدند. سال‌ها جریان چپ عملکرد جناحی شورای نگهبان و حذف نامزدهای این جریان را عامل شکست معرفی می‌کرد؛ اما «موسوی‌خونینی‌ها» در مصاحبه‌ای به طور تلویحی این مسئله را رد کرد و گفت: «بنده و بسیاری از دوستان در آن دوره نامزد شدیم و در انتخابات حضور داشتیم و رأی نیاوردیم»

تعطیلی موقت مجمع روحانیون مبارز

این شکست، مجمع روحانیون را به حالت تعطیلی کشاند و با این تعطیلی موقت (هرچند روزنامه سلام که عضو برجسته مجمع روحانیون آن را اداره می‌کرد، در این دوران در اوج فعالیت‌های خود قرار داشت)، به قول عباس عبدی «جناح چپ پس از حذف از قدرت فرصتی یافت تا اجباراً به بازنگری گذشته بپردازد»؛ ولی این بازنگری به همسویی با جریان لیبرال مسلکی که از درون حلقه کیان سیراب می‌شد، انجامید.

باید افزود، بسا کنارگیری مجمع روحانیون، فرصتی فراهم آمد تا سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی که به تازگی در مهر ماه ۱۳۷۰ شکل گرفته بود، محوریت سیاسی جریان چپ را برعهده بگیرد. هرچند محوریت معرفت‌شناسانه و بنیادی جریان چپ را باید در حلقه کیان و البته مرکز تحقیقات استراتژیک ریاست جمهوری به ریاست «موسوی‌خونینی‌ها» جست‌وجو کرد.

نمایندگی انتخابات مجلس، حدود ۸۰ نفر از نامزدهای طیف چپ رد صلاحیت شدند که نزدیک ۴۰ نماینده مجلس نیز جزء رد صلاحیت شده‌ها بودند. گفتنی است، صلاحیت تعدادی از کاندیداها توسط مجمع در هیئت اجرایی رد شد؛ هیتی که زیر نظر وزارت کشور به ریاست «عبدالله نوری» فعالیت می‌کرد. گفتنی است، در جمع ۲۳ نماینده مجلس سوم که رد صلاحیت شدند، نام اشخاصی چون هادی خامنه‌ای، هادی غفاری و صادق خلیخالی وجود داشت.

انتخابات در روز ۲۱ فروردین ۱۳۷۱ برگزار شد که در تهران تنها دو نفر، آقایان سعیدعلی اکبر موسوی حسینی با ۹۳۷ هزار و ۳۰۲ رأی و سعیدعلی اکبر ابوترابی با ۶۷۲ هزار و ۱۵۵ رأی توانستند از میان یک میلیون و ۷۰۱ هزار و ۲۹۹ نفر رأی، وارد مجلس شوند. در مرحله دوم که در تاریخ ۱۳۷۱/۲/۸ برگزار شد، مردم ۱۹ استان کشور در پای صندوق‌های رأی، ۱۳۳ نماینده باقی‌مانده مجلس چهارم را انتخاب کردند. در این بین یک میلیون و ۲۵۰ هزار و ۶۲۹ نفر در تهران شرکت کرده بودند که اکثریت به فهرست کاندیدای جناح راست رأی دادند؛ به گونه‌ای که حتی «مهدی کروی» دبیر کل مجمع روحانیون و رئیس مجلس سوم نیز از رهایی به مجلس بازماند.

در این دوره سه نفر، از جمله مرحوم علی‌اکبر ابوترابی، سید محمود دعایی و سیدمحسن بیحوری جزء نامزدهای

مدرسین دانشگاه‌ها، انجمن اسلامی مهندسی و سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی قرار داشتند.

از جمله مواردی که شائبه مخالفت با رهبری را تقویت کرد، ماجرای ملاقات ناباورانه حدود ۱۰۰ نفر از نمایندگان مجلس سوم با آقای منتظری در اواسط سال ۱۳۷۰ بود؛ در حالی که در میان اقشار جامعه، به ویژه نیروهای مذهبی و انقلاب حساسیت بر روی آقای منتظری به عنوان مطرود حضرت امام (ره) زیاد بود؛ به ویژه سخنان «مرتضی الویری» رئیس کمیسیون برنامه و بودجه مجلس که از ضرورت استفاده از نظرات قهقی ایشان در حل معضلات نظام سخن گفت. بی‌شک، این اقدام تأثیر بسزایی در از دست دادن جایگاه مردمی جناح چپ داشت.

«آقای هاشمی رفسنجانی» در کتاب خاطرات خود می‌نویسد: «دولت کار و سازندگی، اولین انتخابات خود را برگزار می‌کرد؛ من که به شدت گرفتار امور اقتصاد و وضع بحرانی منطقه بودم، در گرداب انتخابات هم بخش مهمی از وقت و توانم، صرف مهار و حل و فصل اختلافات آزاردهنده و فرصت‌سوز شد که در برخی موارد به جهت تندروی و بی‌توجهی طرفین به مصلحت کشور و نظام، چندان نتیجه‌بخش نبود. این اختلافات فراینده، به جهت بی‌مالاتی و محور اعتدال، باعث شده بود در مواردی نیروهای اصیل انقلاب رودرروی هم قرار بگیرند.» در جریان رسیدگی به صلاحیت داوطلبان

پرسمان

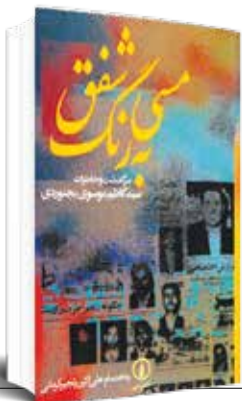
روایت مارکسیست شدن منافقین

تضاد اصلی ما با ارتجاع است!

مهدی دنگچی

کارشناس تاریخ

می‌گوید: «به آقای محمدی گفتیم: «به مسعود بگو با ایشان صحبتی دارم» رفت و قرار شد که ساعت ده صبح فردا در حیاط زندان یکدیگر را ببینیم و صحبت کنیم. فردا سر قرار همدیگر را دیدیم؛ به او گفتیم: «در این زندان گروه‌های کمونیستی متعددی حضور دارند، با گرایش‌های مختلف روسی، چینی و...، اینها ضمن اینکه با هم اختلاف زیادی دارند، اما احترام یکدیگر را نگه می‌دارند، چرا ما مسلمان‌ها این‌طور نباشیم؟ چه اشکالی دارد که ما هم با وجود اختلافاتمان همزیستی داشته باشیم و به یکدیگر احترام بگذاریم. مگر خود شما نمی‌گویید که تضاد اصلی ما با آمریکاست؟ وقتی تضاد اصلی آمریکاست و ما هم در زندان عوامل آمریکا هستیم، چرا باید رفتار مناسبی با هم نداشته باشیم؟» به اینجا که رسیدم مسعود رجوی بلافاصله جواب داد: «تضاد اصلی ما با آمریکا نیست، تضاد اصلی ما با ارتجاع است و شما هم نماینده ارتجاع هستید.»

حافظه

بازخوانی تاریخ استعمارگری اروپا

آفریقای شرقی ایتالیا

محمد گنجی

پژوهشگر

کارهای دولتی و غیر دولتی در مستعمرات ایتالیا، توسعه حیات اقتصادی در مستعمرات، هدایت مناسب مهاجران ایتالیایی به مستعمرات و تبلیغ و تشویق به نشر فرهنگ استعماری.

در سال ۱۹۳۹، ایتالیا مجدد آلبانی را اشغال و ضمیمه کشور فاشیست خود کرد. در اوت ۱۹۴۰، در طول جنگ جهانی دوم، کشور سومالی که مستعمره بریتانیا بود، فتح و ضمیمه آفریقای شرقی ایتالیا شد. یک سال بعد در سال ۱۹۴۱، آفریقای شرقی به دست ارتش بریتانیا که در برگیرنده نیروهای اتیوپیایی و دیگر مستعمره‌نشینان بود، فتح شد.

در طول جنگ جهانی دوم (۱۹۳۹ تا ۱۹۴۵)، ایتالیا چندین فتح جدید داشت؛ اما با پیمان صلح نهایی، همه مستعمرات و دول تحت‌الحمایه خود را رها کرد. به واقع جنگ جهانی، ایتالیا را دچار زوال کرد و برای مدت‌ها نتوانست کمر راست کند. مورخی به نام «جیورجی وروچات» می‌گوید:

«ایتالیا در دوران پس از جنگ جهانی دوم به قدری فقیر و ویران بود که کسی به مستعمرات واقعی نمی‌گذاشت، آموزش در این زمینه که جای خود دارد.»

پس از پایان جنگ جهانی تعیین سرنویشت مستعمرات آفریقای ایتالیا که به اشغال سپاه متفقین، از جمله انگلیس و فرانسه درآمده بود، به سازمان ملل متحد سپرده شد و مهم‌ترین مستعمره آن لیبی، در ۲۴ دسامبر ۱۹۵۱ به استقلال رسید.

با قدرت یافتن حزب «فاشیست» در ایتالیا، روند جدیدی در سیاست‌های بین‌المللی این قدرت منطقه‌ای در جنوب اروپا شکل گرفت. دولت فاشیستی که با به قدرت رسیدن «بنیتو موسولینی» در سال ۱۹۲۲ سر کار آمده بود، به دنبال افزایش قلمرو امپراتوری ایتالیا و برآوردن مطالبات توسعه‌طلبان ایتالیایی بود. ما بین سال‌های ۱۹۳۵ تا ۱۹۳۶، دومین اشغال اتیوپی ایتالیا با موفقیت انجام شد. این سرزمین با مابقی مستعمرات ایتالیا ادغام شده و در ۹ می ۱۹۳۶ «آفریقای شرقی ایتالیا» را تشکیل داد.

در دوران استعمارگری ایتالیا، مؤسساتی نیز برای توجیه اقدامات استعمارگری و تشویق ایتالیایی‌ها برای رفتن به مستعمرات آفریقای آغاز به کار کردند که؛ از جمله می‌توان به مؤسسه ایتالیایی «برای آفریقا و شرق» یاد کرد که از ترکیب دو مؤسسه مشهور بین‌المللی با عنوان مؤسسه ایتالیایی «برای آفریقا» و مؤسسه ایتالیایی «برای خاورمیانه و خاور دور» شکل گرفته بود. این مؤسسه استعماری در سال ۱۹۰۶، به همت گروهی از سیاستمداران، دانشمندان، دیپلمات‌ها و استادان دانشگاه تأسیس شد.

اهداف مؤسسه ایتالیایی «برای آفریقا و شرق» در اساسنامه آن عبارتند از:

آگاهی اذهان عمومی از فعالیت‌ها و

پایان تئولوژی؛ حقیقت یا پندار؟!

محمدهادی جوکار

دانشجوی دکتری اندیشه سیاسی

مجموعه‌ای دو جلدی با عنوان «پایان تئولوژی» که به گفته نویسنده آن، «دکتر بیژن عبدالکریمی»، حاصل در کنار هم قرار گرفتن پارهای از مقالات نوشتاری و برخی متن‌های ویراستاری شده و متون سخنرانی‌ها، مصاحبه‌ها و مناظره‌ها و به عبارتی پروژه فکری نویسنده است. در این کتاب با وجود مباحث متنوع و متکثر ایده واحدی وجود دارد که وحدت‌بخش تکثر محتواست؛ ایده‌ای که عبارت است از «پایان تفکر تئولوژیک».

پایان تفکر تئولوژیک

پایان تئولوژی مطلقاً به معنای حضور نداشتن نظام‌های تئولوژیک در فرهنگ‌های عمومی جوامع یا عدم حضور آن در عرصه سیاست نیست؛ بلکه مراد از آن از منظر سلبی در نگاه نویسنده به پایان رسیدن هژمونی و نفوذ فکری و نظری نظام‌های تئولوژیک گوناگون، نه فقط در جوامع غربی، بلکه در حیات جوامع به اصطلاح سنتی از جمله جوامع اسلامی است. صاحبان این ایده معتقدند، دیرزمانی است که تفکر تئولوژیک دیگر نمی‌تواند راهبر انسان‌ها باشد و نظام‌های تئولوژیک در جهان کنونی دیگر نمی‌توانند ماوایی برای زیستن انسان فراهم آورند. عبدالکریمی معتقد است، متأثر از تحولات حوزه‌های گوناگون زیست جمعی بشر، از جمله تحولات تکنولوژیک، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و فلسفی‌ای که در چند دهه اخیر در جهان معاصر روی داده و جهان را به سوی وضعیت پست‌مدرن سوق داده است، بشر لاجرم خود را با شکاف تمدنی دیگری مواجه می‌بیند؛ شکاف مضاعف بین عالم سنتی و عالم پست‌مدرن که بر شکاف عالم سنتی و عالم مدرن افزوده شده است.

در جهان پست‌مدرن و با فروپاشی همه نظام‌های اندیشگی سنتی و مدرن، دوران کنونی حیات بشری را می‌توان دوران پایان یافتن همه نظام‌های تئولوژیک سنتی و نهادینه شده تاریخی دانست و می‌توان به خوبی احساس کرد که در دهه‌های اخیر وصف تاریخی، قومی و فرهنگی همه نظام‌های تئولوژیک آشکار شده است.

امسا از نظر ایجابی نیز پایان تئولوژی به معنای ارائه مفاهیم و آموزه‌های ضد سنت و نقادانه علیه تئولوژی نیست؛ بلکه این پروژه در پی یافتن راهی است به منظور طرح پرسشی اصیل‌تر و عمیق‌تر از یگانه حقیقت اصلی که تئولوژی، مدعی معرفت نسبت به آن است. این ایده

برخلاف سکولاریسم و نیهیلیسم، هر آنچه را در سنت تئولوژیک اصیل یابد و آن را مانعی برای مواجهه اصیل‌تر و عمیق‌تر طرح مسئله وجود در حوزه وجودشناسی نیابد، آن را تصاحب کرده و از آن خود خواهد کرد.

در نهایت نویسنده و ایده‌پرداز این اثر معتقد است، ایده پایان تئولوژی نه به معنای دعوت به تن دادن و تسلیم شدن به سکولاریسم و نیهیلیسم دوره جدید، بلکه به معنای فراخوانش به مبارزه با هر اندیشه و نظامی است که بی‌کرائگی هستی را به نهایت رسیدن بشر قربانی می‌سازد.

این تفکر خواهان آن است که خود را به نفس هستی گشوده نگاه دارد و رازالوادی و بی‌کرائگی و افزاضه جاودان هستی را در مذبح هیچ جزمیت تاریخی یا به پای هیچ تعین مابعدالطبیعی قربانی نسازد. از این نظر تنها اندیشیدن به نفس هستی است که می‌تواند زمینه را برای ظهور الوهیتی تازه و قابل پذیرش برای انسان معاصر آماده کند.

نقد و بررسی

از منظر محتوا و ایراداتی است که از جمله آن می‌توان به موارد زیر اشاره کرد.

۱- اولین ایراد تداوم پیشینه علمی و سنت فکری در کتاب است. «عبدالکریمی» مدرس فلسفه غرب و دانش آموخته همین رشته در دانشگاه «علیگر» هند است. علاقه و تز دکتری وی در حوزه مکتب فلسفه قاره و مشخصاً «فلسفه هایدگر» است. او را در زمره شاگردان «رضا داوری اردکانی» و «احمد فردید» شمرده‌اند که در دوگانه‌انگاری‌های پوپر/هایدگر جانب هایدگر را نگه داشته‌اند. در این مجموعه می‌توان به وضوح رد پای دیدگاه‌های هایدگر و دنباله‌روهای وطنی او را مشاهده کرد.

۲- پروژه فکری عبدالکریمی در این کتاب حاوی نکات چندان بدیع و تازه‌ای نیست. ایمن نگاه حتی در میان دنباله‌های وطنی جریان فلسفی رقیب استادان عبدالکریمی، یعنی پوپری‌های زمانه از جمله «سروش» و «مجتهد شبستری» در قواره و چارچوب دیگری نیز آمده است. نفی سنت و کلام و تاریخی قلمداد کردن وحی و مفاهیم و آموزه‌های دینی. با این نگاه اساساً معرفت وحیانی جنبه علی‌الاطلاق، فرازمانی، فرامکانی و جهان شمول خود را از دست خواهد داد و به پدیده‌ای قومی، تاریخی و منحصر در خرد موقعیتی بدل خواهد شد و این ضد غایت وحی است.

۳- عنوان پروژه عبدالکریمی نیز ابهام دارد. اساساً

ریزش‌ها

فراز و فرود سعید حجاریان- ۱

بنیانگذار وزارت اطلاعات

ابتدا وارد فعالیت‌های امنیتی شد و از سوی «مهندس سازگران» در نیروی دریایی ارتش حضور یافت؛ سپس با دستور سازگران در معاونت اطلاعات نخست‌وزیری مستقر شد و به طور مشخص در زمره همکاران اصلی «مسعود کشمیری» عامل اصلی بمب‌گذاری در دفتر نخست‌وزیری بود. در کتاب «کودتای نوزده» «آیت‌الله محمدعلی‌ری‌شهری» از سعید حجاریان به عنوان اولین فاش‌کننده اطلاعات درباره کودتا نوزده نام برده است. «تقی محمدی» متهم ردیف اول بمب‌گذاری نخست‌وزیری، فامیل و رفیق صمیمی حجاریان که گفته می‌شد خودکشی کرده است، پس از مرگ به دست سعید حجاریان کفن و دفن شد. حجاریان در مقابل طرح یک سازمان اطلاعاتی و امنیتی شبیه ساواک یا آنچه در بقیه کشورها مرسوم بود، طرح وزارت اطلاعات را پیش کشید که طرح او مورد توافق امام خمینی (ره) قرار گرفت و خود حجاریان نیز در مقام معاونت بین‌المللی این وزارت‌خانه مشغول به کار شد. وزارت اطلاعات از نظر حجاریان، همانند هر وزارت‌خانه دیگری باید مقررات و بودجه‌اش زیر نظارت مستقیم مجلس شورای اسلامی اداره می‌شد.

«عمادالدین باقی» هم در کتاب «برای تاریخ» نوشت: «سعید حجاریان را به حق می‌توان بنیانگذار وزارت اطلاعات نامید.»

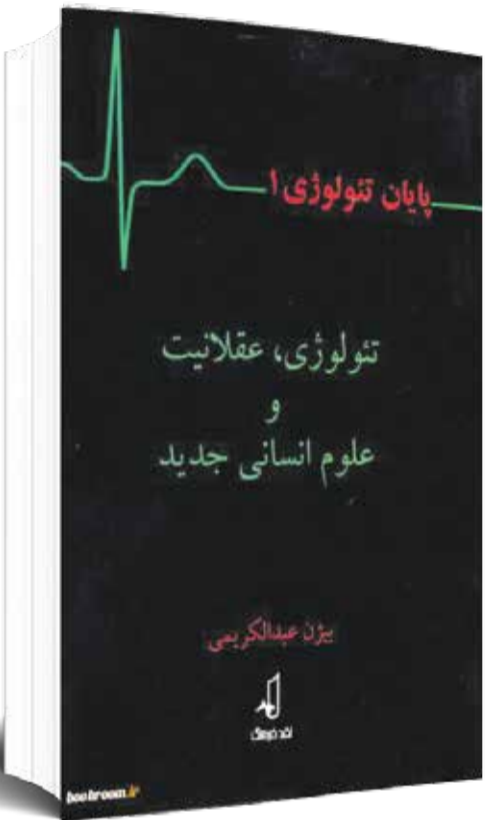
و در ادامه از مبارزان ضد رژیم پهلوی در عرصه دانشگاه و جنوب تهران به حساب آمد. وی پیش از انقلاب اسلامی نماینده «آیت‌الله منتظری» در امور مربوط به زندانیان بود. پس از انقلاب

«پایان» به چه معناست؟ آیا تلقی عبدالکریمی از پایان یک تلقی ایدئولوژیک نیست؟ پایان به معنای سپری شدن، ناکارآمدی، منقضی شدن و بیهودگی است یا به معنای ظهور تمام امکان‌های یک نظام دنیایی و معرفتی؟ با خواندن کتاب معنای اول وضوح بیشتری می‌یابد. همچنین «تئولوژی» به چه معنا آورده شده است؟ آیا مبانی معرفتی تمام نظام‌های تئولوژیک یکسان است؟ آیا الهیات پوزیتیویستی به لحاظ اعتبار معرفت‌شناسی در تراز الهیات شهودی و الهیات عقلانی است؟

۴- پایان تئولوژی از چه منظری نگریسته شده است؟ ذهنی (سوپرکتیو) یا عینی (ایزکتیو)؟ برای پایان تئولوژی با تقسیم‌بندی ذهنی و عینی با فرض صحت ادعای عبدالکریمی سه حالت متصور است که مشخص نیست مقصود نویسنده کدام است. آیا تئولوژی به لحاظ سوپرکتیو به پایان رسیده، ولی ایزکتیو زنده است؟ یا به لحاظ ایزکتیو مرده و سوپرکتیو به همان ادامه دارد. یا از هر دو حیث به پایان رسیده است؟

۵- بر اساس نگاه عبدالکریمی تمام فهم‌ها موقعیت‌مند و تاریخی هستند و اساساً متأثر از انسان هایدگر یا «دازاین» به معنای در جا بودگی است. از این منظر انسان بدون موقعیت متصور نیست و موجودی تخیلی و در اصطلاح فلاسفه تیپ ایده‌آل است. سؤال روش‌شناسانه و متعاقباً معرفت‌شناسانه آن است که اعتبار ایده‌محوری این کتاب تا کجاست؟ آیا خود این ایده مشمول موقعیت‌مندی نیست؟ ۶- نکته بعد آنکه مقوله «معنویت» چه می‌شود؟ اگر معنویت صرف‌نظر از دینداری و تقید به آموزه‌های وحیانی در نظر گرفته شود، اساساً به سمت سکولاریسم خواهد رفت.

در انتهای این یادداشت باید گفت ایده پایان تئولوژی بر اساس آنچه انسان را به یک بازنگری در عقاید، باورها و آموزه‌های زندگی خویش رهنمون می‌کند، ایده بدیع و مؤثری است؛ اما از آنجا که بر نسبی‌انگاری همه آموزه‌ها و باورها حکم می‌کند، سبب تردید و تشکیک در حقیقت وحی خواهد شد.

آفاق

ماهیت‌شناسی و نحوه استمرار انقلاب اسلامی- ۶۴

پاسخگویی به مردم در نظام ولایی

نیز مورد توجه اعضای شورای بازنگری قرار داشت و رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) در یکی از جلسات این شورا فرمودند:

«نمی‌گویم حکومت مطلقه‌ای که «الایستل عما یفعل» غیر مسئول، بلکه عرض می‌کنم قدرت البته در کنار قدرت، مسئولیت به شکل قابل تحقق، شکی نیست که چنین چیزی لازم است ما این را بایستی مفروض بگیریم.»

از سوی دیگر، در نظام اسلامی همه مردم در قبال سرنوشت جامعه خود مسئول هستند؛ به همین دلیل رسول مکرّم اسلام از یک سو همه مردم را مسئول می‌داند و از سوی دیگر حاکم را در قبال مردم؛ «كُلُّكُمْ رَاعٍ وَ كَلَّكُم مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ فَالْإِنَّمَا رَاعٍ وَ هُوَ الْمَسْئُولُ عَنْ رَعِيَّتِهِ»؛ هر یک از شما مسئول و نگهبان هستید، مردم از باب امر به معروف و نهی از منکر باید بر کار و ایلیان خود نظارت کرده و هرگونه تخطی آنان را در یابند و به آنان گوشزد کنند و در صورت لزوم آنان را کنار بگذارند. در اصل هشتم قانون اساسی آمده است:

«در جمهوری اسلامی ایران دعوت به خیر، امر به معروف و نهی از منکر وظیفه‌ای است همگانی و متقابل برعهده مردم نسبت به مردم است. دولت نسبت به مردم و مردم نسبت به دولت. شرایط و حدود و کیفیت آن را قانون معین می‌کند.»

پی‌نوشت: ۱- صورت مشروح مذاکرات شورای بازنگری قانون اساسی، ج ۱، ص ۲۱۷.

عیا سعلی

عظیمی‌شوشتری
عضوهیات علمی
پژوهشگاه امام‌صادق (ع)

در شماره گذشته در بررسی ولایت مطلقه فقیه و مقایسه آن با مفهوم مطلق‌گرایی در علوم سیاسی متذکر این نکته کلیدی شدیم که برخلاف دولت‌های مطلقه که اراده حاکم نامحدود است، در حاکمیت اسلامی آنچه ولایت دارد، قانون اسلام است نه اراده شخص حاکم. در این مطلب، پاسخگو بودن حاکمیت در نگاه دولت مطلقه مصطلح در علوم سیاسی با ولایت مطلقه فقیه را مقایسه می‌کنیم.

در ادبیات جدید علوم سیاسی و حکمرانی جهانی، پاسخگویی حاکمیت به مردم از تمایزات و خصایص حکومت‌های مطلوب شمرده می‌شود. در اندیشه اسلامی، از آنجا که حاکم اسلامی باید طبق قوانین اسلام عمل کند، نسبت به عملکرد خود پاسخگوست. این پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری توأمان هم در محضر خداوند و هم در برابر مردم است.

حاکم اسلامی قبل از هر چیز خود را در برابر خداوند متعال مسئول می‌داند؛ به همین دلیل تقوا هم در متون فقهی و هم در اصل پنجم و اصل یکصدونهم قانون اساسی به منزله یکی از شرایط اساسی رهبر اسلامی مقرر شده است. این مسئله هنگام بازنگری در قانون اساسی

سیاست نامه

بررسی اندیشه سیاسی

آخوند خراسانی- ۱۴

نگرش متفاوت به فقه مشروطه

فتح‌الله پربشان

پژوهشگر
اندیشه سیاسی

از اولین دوره‌های اساسی توسعه و تطور اندیشه سیاسی شیعه که با مشارکت روحانیت شیعه در امور سیاسی و اجتماعی توأم بوده، سال‌های انقلاب مشروطیت ایران و پس از آن است که این دوره را باید نقطه عطفی در فرایند کلی اندیشه سیاسی شیعه قلمداد کرد. در این دوره، اندیشه و ادبیات سیاسی شیعه مرحله‌ای از بازشناسی، بازپروری و پاسخگویی به وضعیت نوین را تجربه کرد. نگرش‌های علمای شیعه در قبال مشروطیت به دلیل دریافت‌های مختلف از آن با تفاوت‌های قابل توجهی همسراه بود. در این میان، اندیشه‌ها و دیدگاه‌های سیاسی فقهای بزرگ عصر مشروطیت، یعنی «آخوند خراسانی» و شاکر دوش «میرزا محمدحسین غروی‌نائینی» در موافقت با مشروطیت و صاحب‌عروه و شیخ‌فضل‌الله نسوری در مخالفت با مشروطیت بدون مشروعه، تحول مهمی در سیر پیشرفت آرای سیاسی و مقوله دولت در اندیشه سیاسی شیعه است. بسطون تردید، هر دو رویکرد، چه در موافقت و چه در مخالفت مشروطه، در قاموس اندیشه علمای آن عصر در جهت هدف کلی حفظ بیضه اسلام ارزیابی می‌شد. نباید اندیشه‌های این دو جریان را در مبانی توجهی آن معارض و منافی یکدیگر دانست؛ ولی به صورت قطع از دو رویکرد متفاوت در برخورد با مسئله مشروطه حکایت داشت.

البته نباید اضافه کرد، طرفداران هر دو رویکرد، در اساس قائل به مهار قدرت بی‌حد و حصر شاه بودند. «حمید عنایت» در این باره معتقد است، حمایت از مشروطه‌خواهی، به علمای به اصطلاح آزادیخواه، همچون سیدمحمد طباطبائی، سیدعبداله بهبهانی، محمدکاظم خراسانی و محمدحسین نائینی محدود نبود. حتی تعدادی از روحانیون غیرانقلابی و برتر از همه، شیخ‌فضل‌الله نوری، هرگز در فضیلت و فواید مهار قانونی بر قدرت شاه و دربار شک نداشتند. ولی در عین حال، شیخ‌فضل‌الله اعلام کرد، چون مشروطه با شوع مغایرت دارد، باید تعطیل شود. این نقطه نظر که از سوی مشروطیت با نحوه حکومت مورد نظر طیفی از روحانیون شیعه مغایرت داشت و از سوی دیگر با استبداد نیز مغایر بود، نقطه اشتراکی فیما بین در مخالفت با مشروطه به وجود آورد. بدون تردید، این نقطه اشتراک موجبات ادعای برخی‌ها را فراهم کرد مبنی بر اینکه حکومت استبدادی از سوی برخی روحانیون که منظورشان شیخ شهید است، تأیید شده است؛ در حالی که شیخ‌فضل‌الله نوری خطاب‌به‌محمدعلی‌شاه تصریح کرد، اطاعت از اوامر ملوکانه را خواهد پذیرفت تا حدی که مخالف با مذهب نباشد. «و چیزی که مخالف مذهب باشد تا جان در بدن داریم، نخواهیم گذاشت اجرا شود. استدعا می‌شود که بر طبق استدعای قاطبه رعایا و حکم صریح اسلام بر حرمت مشروطه، دست خط ملوکانه را در رفع مشروطیت مرحمت فرمایید.»^۱

البته آخوند خراسانی و نائینی، در میان پیشتازترین مؤیدان مشروطه قرار داشتند. این پیشتازی، جز دلیل عینی بر پیوند نظریه و نگرش فقهی آنان با دیدگاه سیاسی‌شان چیزی دیگری نبود و کتاب «تنبيه‌الامه و تنزیه‌الملة در اساس مشروطیت»، اثر نائینی که خود از شاکردان آخوند خراسانی است، گواه این مسئله است.

منبع
۱- حمید عنایت، اندیشه‌های سیاسی در اسلام معاصر، ترجمه بهاء‌الدین خرماشی، ج ۲، تهران: انتشارات خوارزمی، ۱۳۶۵، ص ۲۸۲.
۲- حسین آبادیان، مبانی نظری حکومت مشروطه و مشروعه، ج ۱، تهران: نشر نی، ۱۳۷۴، ص ۲۸.

پژواک
آرامش در خانه

محبوبه ابراهیمی

فعال اجتماعی

این روزها بسیاری از مادران، از نداشتن آرامش روحی گلّه دارند و به مشاوران مذهبی و روان‌شناسان مراجعه می‌کنند تا نسخه‌ای برای آرامش آنها بیچینند. ناخوابه و ناغافل دانم با فرزندان‌شان درگیر هستند و بر سرشان داد می‌کشند؛ به بهانه‌های گوناگون صدای فریادشان در خانه بلند است و حتی گاهی ناآرامی‌های‌شان به تنبیه فیزیکی کودکان ختم می‌شود. آنچه مسلم است اینکه مادر کانون اصلی آرامش در خانواده است و خلقت توأم با لطافت او، با هدف توسعه و تثبیت آرامش در خانواده شکل گرفته؛ اما این ناآرامی‌ها، مسیر طبیعی زندگی را تغییر داده و به بیراهه می‌کشاند. زن ناآرام نمی‌تواند همسر خوبی باشد و آرامش مورد نیاز مرد خانه را تأمین کند.

در نتیجه نه تنها روابط او با همسر دچار چالش و تزلزل می‌شود؛ بلکه حتی روابط پدر خانواده با فرزندان نیز بر مبنای ناآرامی پدر شکل می‌گیرد. از سوی دیگر، در رفتار با فرزندان نیز نمی‌تواند عواطف و مهر مادری را حفظ کند و بر اساس این، حس امنیت و آرامش فرزندان‌شان خدشه‌دار می‌شود؛ افت تحصیلی، پرخاشگری، خشونت و آزار دیگر هم‌سمن و سالان، از دیگر عوارض ناآرامی در خانواده است که در تحقیقات متعدد روان‌شناختی به اثبات رسیده است.

خلاصه سخن اینکه با ناآرامی مادر، بهداشت روانی خانواده برهم می‌خورد و نظام خانواده در معرض تهدیدهای بزرگ قرار می‌گیرد. گویی آرامش خانواده قفل است که کلید آن تنها در دستان زن قرار دارد و لطافت روحی او کانون امواج آرام‌بخش و نشاط‌آفرین در خانواده است.

بنابر این بجا و مناسب است که مادر، برای بازیابی آرامش درونی خود به مشاوران مراجعه کرده و راهکارهای لازم را دریافت و اجرا کند تا خانواده و در نتیجه اجتماعی را آرام و ایمن و سالم کند، اما در کنار این تلاش‌ها و حتی مهم‌تر از آن، توجه دائمی به قدرت و جایگاه خود است که باید همواره چون آتشی در وجود بانوی خانه شعله‌ور باشد.

شاید لازم باشد روزی یک بار این نقش مهم را برای خود بازخوانی کند و بارها و بارها مسئولیت بزرگ مرئی بودنش برای نسل آینده را مرور کند؛ اینکه او تربیت‌کننده پدران و مادران آینده است که بدون شک آنچه در کودکی می‌بینند، ثبت و ضبط کرده و در آینده بر روی فرزندان‌شان پیاده خواهند کرد. در حقیقت پژواک ناآرامی‌های مادر نه تنها در خانواده، بلکه در نسل آینده نیز باقی خواهد ماند. چه بهتر که با درمان‌های لازم و تعمیم باورهای دینی، این ناآرامی را به آرامش تبدیل کرده و بازتاب عشق و مهریانی و آرامش را برای نسل امروز و فردا باقی‌بگذاریم.

نکته دیگر که برای آرامش کنونی و اطمینان از آینده فرزندان مان لازم است رعایت کنیم، جایگزینی «فرایند محوری» به جای «نتیجه گرایی» است. اگر فرزند شما برای امتحان با مسابقه ای آماده می‌شود، هرگز به او نگویند تو باید نمره ۱۹ به بالا بگیری یا مدال بیاوری. چنین وضعیتی حتماً برای او استرس‌زا خواهد بود و چون همیشه رسیدن به رتبه‌های برتر میسر نیست، آسیب‌های روانی متعددی به دنبال خواهد آورد. با این کار ما داریم روحیه «تلاش» را در فرزندمان تقویت می‌کنیم، روحیه‌ای که همواره بدان نیاز خواهد داشت نه نتیجه‌ای که گاه به دست می‌آید و گاه به دست نمی‌آید.

انحصارطلبی

نگاهی به پدیده‌ای که شغل‌های کوچک را تهدید می‌کند

قرار است به مشتریان اسنپ‌فود غذا بدهند؛ یعنی رستوران‌های طرف قرارداد اسنپ‌فود اجازه ندارند با شرکت‌های رقیب اسنپ همکاری کنند؛ اما ممکن است داستان به همین جا ختم نشود و اسنپ به سمت سوی کسب‌وکارهای جدید برود و انحصار خاص خودش را در آنها هم به اجرا آورد. ادامه این روند می‌تواند تمام جوانان صاحب فکر و ایده را خانه‌نشین خواهد کرد.

ایسده، دانش و خلایقیت سه وجهی است که استارت‌آپ‌ها به آنها تکیه می‌کنند؛ اما اسنپ و شرکت‌های مشابه آن یک وجه دیگر دارند و آن قدرت پول است که سبب می‌شود رقبای نوپایش را زمین بزند و این پایان ماجرا نیست.

مانند آنچه در موضوع پیشین گفته شد، جوان جوینی کار و فعالیتی که کارش را از دست می‌دهد در بسیاری از موارد دیگر انگیزه شروع دوباره را نداشته یا گوشه‌عزلت می‌گزیند یا ممکن است ایده و دانش خود را از کشور خارج کرده و آن را در خدمت دولت‌های بیگانه و حتی دشمنان ایران قرار دهد که این نتیجه آن است که قوانینی وجود ندارد که انحصار را در جامعه از بین ببرد و هر کسی که ثروت و قدرت دارد، بازار را منحصر به خود می‌بیند. در واقع، در جامعه‌ای که انحصار وجود داشته باشد، مردم حق انتخاب ندارند و آن شرکت انحصاری هر کالا یا خدماتی با هر قیمت و کیفیتی که ارائه کند، مردم ناگزیرند از آن استفاده کنند و این سبب خواهد شد تا در زمینه‌های گوناگون دیگر پیشرفتی نداشته باشیم.

می‌توان به شرکت «اسنپ» اشاره کرد. البته قصدمان این نیست که به نوع خدمات‌دهی تاکسی اینترنتی که در بسیاری از موارد مشتری‌ها را راضی نگه می‌دارد؛ اشاره کنیم؛ چرا که معتقدیم وجود این اپلیکیشن و موارد مشابه آن در سال‌های اخیر سبب شده است تا دیگر شاهد افزایش قیمت‌ها و انحصارطلبی مؤسسات کرایه‌تاکسی نباشیم.

اما موضوعی که می‌خواهیم در این نوشتار به آن اشاره کنیم، موضوع انحصارطلبی بیش از حد این شرکت توسعه‌دهنده در زمینه‌های گوناگون است. بسیاری از استارت‌آپ‌های نوپا که تنها با همت چند جوان توانسته‌اند شکل بگیرند، زمانی که وارد رقابت با شرکت‌های قدرتمندی چون اسنپ می‌شوند، یارای مقابله نداشته و شکست می‌خورند. برای نمونه آنچنان که معلوم است اپلیکیشن اسنپ‌فود که در زمینه سفارش آنلاین غذا فعالیت می‌کند، انحصار این عرصه را به دست گرفته و اجازه نمی‌دهد شرکت‌های دیگر در این زمینه رشدی داشته باشند و این یعنی مرگ استارت‌آپ‌هایی که روزی با امید و آرزویی ایجاد شده و در صدد بودند هم‌گرمی از مشکلات کشورشان باز کنند و هم درآمدی را برای خودشان ایجاد کنند؛ اما حالا با این تفاسیر دیگر چنین اتفاقی رخ نخواهد داد. اسنپ شرکتی با ثروت زیاد است که ابتدا انحصار برای رانندگان اینترنتی خود ایجاد کرده است؛ یعنی کسی که راننده اسنپ باشد، دیگر نمی‌تواند با شرکت‌های رقیب اسنپ فعالیت کند. سپس انحصار در طرف‌های قرارداد خود است که

مشکل بیکاری جوانان را حل کند؛ اما اکنون این افراد نه تنها شغلی در دست‌شان نیست؛ بلکه ممکن است نداشتن شغل سبب شود سن ازدواج آنها بالا برود و حتی به دلیل نداشتن کار به سوی بزهکاری سوق داده شوند. این تنها بخش کوچکی از تأثیرات منفی خرید سودآور است؛ اما واقعیت آن است که این فروشگاه‌ها به طور ناخوابه فرهنگ و اقتصاد بخشی از جامعه یا حتی به تعبیر درست‌تر فرهنگ و اقتصاد تمام جامعه را هدف قرار داده‌اند. شاید درست نباشد به دیدگاه «دانی جان ناپلئونی» به این کسب‌وکارها نگاه کنیم؛ اما ظن ما این است که این اتفاق به طور ناخوابه از سوی این کسب‌وکارها رخ می‌دهد. توجیه این اتفاق هم آن است که می‌دانیم صاحبان کسب‌وکارها همواره به دنبال سود بیشتر از کار خود هستند و برای نیل به این هدف باید کسب‌وکار خود را گسترش دهند؛ اما در این میان مردمی که با خرید خود این کسب‌وکارها را گسترش می‌دهند، مسئولیت بیشتری دارند. نکته جالب توجه آن است که تحقیقات این فروشگاه‌ها هم یک سود غیر واقعی برای مشتریان ایجاد می‌کند؛ چرا که با تحقیقات میدانی به عمل آمده متوجه شدیم این فروشگاه‌ها با یک زد و بند مقداری به مبلغ روی کالاهای می‌افزایند و سپس با کاهش همان مبلغ چنین می‌نمایانند که به سود مشتری کار کرده‌اند.

۲- شرکت‌های خدماتی که خدمات‌شان مبتنی بر اپلیکیشن‌های موبایلی و با قیمتی پایین‌تر از قیمت موجود در موارد مشابه ارائه می‌شود. برای نمونه

حمیدرضا حیدری

خبیرنگار

در سال‌های اخیر، کسب‌وکارهای نوپی در کشورمان به وجود آمده که در نگاه اول به نظر می‌رسد با مراجعه به این کسب‌وکارها و خرید کالا یا استفاده از خدمات آنها سود خواهیم کرد. در این نوشتار می‌خواهیم به دو مورد از این کسب‌وکارها اشاره کنیم: ۱- اگر هر روزه چرخ‌سوی در خیابان‌های شهر بزنیم، به فروشگاه‌هایی برمی‌خوریم که محصولات و لوازم مورد استفاده روزانه خانواده را به ظاهر با قیمتی پایین‌تر ارائه می‌کنند. همین موضوع سبب شده خیل عظیم مشتریان به سوی این فروشگاه‌ها گسیل شوند؛ اما این رشد قارچ‌گونه و افسارگسیخته فروشگاه‌های زنجیره‌ای در جامعه وجه دیگری نیز دارد. در همین چند سال گذشته اگر کسی می‌خواست مایحتاج زندگی خود را تأمین کند، به فروشگاه‌های موجود در محله خود مراجعه می‌کرد؛ اما حالا کار خرده‌فروشان و فروشندگان کوچک از رونق افتاده و به سمت ورشکستگی می‌روند. توجه کنید بسیاری از این افراد سال‌های سال است که از این راه کسب درآمد کرده و امرار معاش کرده‌اند. پیرمردی که سی چهل سال است این حرفه را دنبال می‌کند، حالا با تعطیل شدن مغازه کوچکش چگونه امرار معاش خواهد کرد؟! به این موضوع از دست رفتن هزاران فرصت شغلی را اضافه کنید که می‌توانست بخشی از

ارزش واقعی

شروع شود، وضو گرفتیم و در صف ایستادیم. نماز که تمام شد، دستی روی شانه‌ام خورد. خانم حسینی بود؛ همسر پیش‌نماز مسجد. سلام و احوالپرسی گرمی کرد و گفت، قرار است برای مسجد چند کلاس هنری برگزار کنند.

دیرم شده بود و باید زودتر به خانه می‌رسیدم تا مقدمات شام را فراهم کنم. عذرخواهی کردم. خانم حسینی لبخند شیرینی زد و همانطور که از مسجد بیرون می‌آمد، گفت: «ببخشید زهرا خانوم جون! اصلاً حواسم نبود شوهر شما کارگره... به خدا من همیشه می‌گم مدیرا امیز قشنگ دارن، دفتردار و منشی دارن سرکار کارخونه‌ها بازم کار می‌کنن و چرخش می‌چرخه. اما کارگرا اگه به روز کارو تعطیل کنن همه چی به هم می‌ریزه... برو چونم برو به شوهر زحمت‌کشت، برس بعداً حرف می‌زنیم...»

همین دو جمله چقدر تأثیرگذار بود؛ احساس خوبی داشتم. ارزش واقعی همسر را خیلی ساده فهمیده بودم. اینکه می‌دیدم خیلی از مردم برای یک کارگر ساده اینقدر ارزش قائلند، خوشحالم می‌کرد. چه اهمیتی داشت دیگران فخر بفروشند، وقتی مهم‌ترین کارها به دست افرادی که یکی‌شان همسر زحمت‌کش من بود، انجام می‌شد.

در مسجد را بوسیدم که همیشه راهگشا و آرام‌بخشم بود و به سمت خانه راه افتادم. در دلم به صادق و شغلش افتخار می‌کردم...

نقیسه محمدی

داستان‌نویس

از خونشون زدم بیرون. دلگیر و ناراحت بودم. هیچ چیز به انتخاب من نبود؛ وگر نه از کنار اتفاقات زندگی‌ام رد هم نمی‌شدم. دلم می‌خواست من هم زندگی آنچنانی داشته باشم و جلوی دیگران سررم را بالا بگیرم که شوهر مدیر و دکتر و... دارم، اما...»

دلم خیلی گرفته بود. مثلاً آمده بودم مهمانی تا کمی سبک شوم و برگردم به هزار و یک فکری که در خانه گریبانم را می‌گرفت؛ اما حالا بیشتر از قبل ناراحت بودم. خانه و زندگی مریم خانم با زندگی من قابل مقایسه نبود. هر چه بود، شوهرش مدیر کارخانه بود؛ اما شوهر من یک کارگر ساده و به کارگر مگر چقدر درآمد داشت که بتواند به سر و وضعش برسد و مثل مدیرها زندگی کند؟!

دلم خیلی گرفته بود. مریم خانم تازه از سفر خارج‌شان برگشته بود و همسایه‌ها را دعوت کرده بود تا مثلاً دیداری تازه کنند. اما من از همان که دیدمش فقط فخر فروشی‌اش را دیدم و آقای مدیر گفتنش را شنیدم. هر چه آنها مسافرت داشتند و رفاه، ما از آن محروم بودیم. گاهی بچه‌ها هم شکایت داشتند؛ اما من هر بار آرام‌شان می‌کردم.

سر کوچکه که رسیدم، صدای اذان بلند شد. دلم نمی‌خواست با آن حال وارد خانه بشوم و بچه‌ها و اقاصدق بفهمند از چه ناراحتم. تا نماز

شرایط همسران را درک کنید!

با آن رویه‌رو هستید، باید گفت مهم‌ترین و بهترین قدم برخورد صحیح با همسر است، سعی کنید پیوند میان او و خانواده‌اش را درک کنید و یادتان باشد خانواده همسران برای او، مانند خانواده شما برای خودتان است.

به خانواده همسران به چشم کسانی بنگرید که می‌توانند دوست شما باشند. حتی اگر زیاد شما را دوست ندارند، کاری نکنید که ارتباط شما از این بدتر شود. سعی شود به خانواده همسران احترام بگذارید و محبت کنید. اگر می‌بینید خانواده همسر با شما مشکل دارند به حق شما اجحاف می‌کنند، رو در رو مشکل‌تان را به آنها بگویید و هرگز حرف‌تان را از طریق شخص دیگری به گوش آنها نرسانید.

در رفتار با آنها مهربانی و محبت را پیشه کنید؛ چرا که ساختن یا خانواده همسر به بلوغ فراوانی نیاز دارد. باید بپذیرید آنها پدر و مادر شما نیستند، پس همیشه کمی فاصله بین شما هست.

یکی از مهم‌ترین عوامل سازگاری با خانواده همسر این است که آنها به این احساس برسند شخصیت‌شان مورد احترام است؛ از این رو رفتارهای مطلوب خانواده همسران را مورد توجه و تأیید قرار دهید؛ به گونه‌ای که بفهمند برای‌شان ارزش قائل هستید و تا می‌توانید خالصانه نسبت به خانواده شوهرتان محبت کنید؛ زیرا انسان به طور طبیعی با کسی که به او نیکی و محبت کرده، دوست و خیرخواه است و دشمن کسی است که درباره او بدی کرده است.

لیلا وطن‌خواه

مشاور خانواده

پرسش: من و همسرم دو سال زندگی مشترک‌مان را در منزل پدر همسرم در واحدی مجزا، سپری کرده‌ایم و حداقل تا یکی دو سال آینده در آنجا مستقر هستیم؛ اما به دلیل دخالت‌های والدین همسرم دچار اختلافات و جر و بحث‌های زیادی شده‌ایم، لطفاً برای بهبود روابطمان راهنمایی بفرمایید.

پاسخ: خواهر عزیزم وضعیتی را که با آن مواجه هستید به خوبی درک کرده و می‌دانیم خواه و ناخواه با برخوردهایی از جانب خانواده همسران رویه‌رو هستید که پایه منطقی ندارد؛ اما پرسشگر عزیز بدانید، پسر برای مادر نمره تلاش‌ها و درگیری عاطفی اوست. وقتی می‌بیند پسرش به سمت زن دیگری رفته، با خودش فکر می‌کند نکند تأثیرش را بر فرزندش از دست داده باشد. او آثار آن را در اطاعت قبلی فرزند از خود، در مراقبتی که فرزند از او می‌کرد و در احترامی که به ایشان می‌گذاشت، می‌بیند و چون احساس می‌کند پسرش دیگر به حد سابق از او اطاعت نمی‌کند، احساس می‌کند فرزندش دیگر تحت تأثیر او نیست. از سویی، زن که عروس خانواده است، انتظار دارد همسرش صد درصد عشق و محبتش را صرف او کند. در حال حاضر و در موقعیتی که شما

نقد

نوشدارو
پس از مرگ سهراب

زهرا رضانی

خبرنگار

«خواستگی خود را بکنی یک تکه طناب بردار، بسرو توی فلان اتاق، بنداز به حلقه وسط سقف، بعد برو روی چارپایه طناب را ببند به گردن و چارپایه را با پایت کنار بز تا راحت شوی.» این جمله مربوط به یکی از داستان‌های کتاب «قصه‌های شب پدربزرگ» است؛ اثری ویژه کودکان که در آن به صراحت درباره روش خودکشی با کودک صحبت می‌شود؛ مسئله‌ای بهشت‌آور که با واکنش‌های بسیاری از سوی خانواده‌ها به ویژه در سطح فضای مجازی رویه‌رو شد.

این کتاب که انتشارات «پدیده دانش قم» در سال ۱۳۸۹ برای اولین بار راهی بازار کتاب کرده است، حالا پس از ۹ سال حواشی جدی را برای این ناشر به همراه داشته تا جایی که او را مجبور به واکنش در صفحه اینستاگرامش کرده است. در بخشی از مطلب منتشر شده در صفحه ناشر این‌طور آمده است: «این داستان در چاپ‌های آینده حذف خواهد شد ولی این‌طوری هم که عنوان شده نیست. یک داستان ایرانی می‌باشد که از کتب ایرانی جمع‌آوری شده دوستانی که این داستان کامل نخوندن لطف کنن قبل از قضاوت داستان کامل بخونن»، قبل از هر چیز این توجیه بسیار عجیب است، اینکه یک ناشر کودک به این نکته توجه نمی‌کند که ذهن کودک مانند بزرگسال نیست و گاهی تنها یک جمله می‌تواند اثرات بسیار ناخوشایندی را در روح و روان او بجا بگذارد؛ بنابراین چگونه می‌توان چنین توجیهی را برای خطای خود به کار برد که داستان را کامل بخونید و بعد قضاوت کنید!»

نکته تأسفانگیز دیگر که گویی به روال طبیعی وزارت ارشاد، متولی اصلی صدور مجوز برای چاپ آثار تبدیل شده، باطل کردن مجوز این اثر است؛ مسئله‌ای که قطعاً باید پیش از انتشار «قصه‌های شب پدربزرگ» به آن توجه می‌شد، اما مانند همیشه با ایجاد حواشی پیرامون آن مسئولان این وزارت‌خانه وارد میدان شده و در اولین اقدام مجوز چاپ اثر را باطل کرده و به ناشر آن نیز تذکر داده‌اند! در اطلاعیه منتشر شده از سوی این وزارت‌خانه آمده است، «مقرر شد نسبت به جمع‌آوری آن از کتابفروشی‌ها و مراکز پخش کتاب اقدام شود به ناشر کتاب نیز تذکر جدی داده شده است. ناشر این داستان در چاپ‌های آینده کتاب حذف خواهد شد.» البته مسئله مجوز این اثر با دیگر آثار کمی متفاوت است؛ چرا که ناشر برای گرفتن مجوز به اداره کل ارشاد استان قم مراجعه کرده و با وجود اینکه به هیچ وجه مشخص نیست مسئولان بخش کتاب اداره ارشاد این استان چطور با چاپ چنین اثری موافقت کرده‌اند، به راحتی توانسته است مجوز چاپ اثر را از آن زمان تا امروز در اختیار داشته باشد و حالا نوشدارو پس از مرگ سهراب را انتخاب کرده‌اند. مجوز چاپ چنین اثری در حالی در ایران صادر شده که در تمام دنیا بنا به شرایط روحی و سنی کودکان نه تنها در چاپ آثار ویژه این قشر، بلکه برای ساخت فیلم و سریال برای آنها نیز دقت عمل زیادی صورت می‌گیرد و از انتشار و نشان دادن مطالبی حاوی خشونت، نژادپرستی، مسائل جنسی و... به شدت پرهیز می‌شود؛ در حالی که در ایران شاهد انتشار چنین اثری هستیم و در فیلم‌ها در نهایت به درج رده سنی بسنده می‌کنیم.

پروژه نیز قصه سلمان روایت می‌شود؛ چرا که در تاریخ خیلی راجع به او گفته نشده است. «قطعاً این سریال می‌تواند نقطه عطفی در سریال‌سازی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران محسوب شود؛ زیرا به گفته میرباقری، «اسلمان فارسی یک پروژه جهانی است به ویژه آنکه موضوعش جست‌وجوی خداست که همه جهانیان سال‌هاست با آن درگیرند. شخصاً به لحاظ ساختار همه بضاعت‌ها را روی فیلم‌نامه گذاشتم تا کار جذابی شود و هم مخاطبان حرفه‌ای و هم مخاطبان عام از آن لذت ببرند.» «اسلمان فارسی مظهری از انسان واقعی است که در راه به دست آوردن حقیقت راه طولانی را در پیش می‌گیرد. او از دین زرتشت به مسیح، از مسیح به محمد(ص) و از محمد(ص) به علی(ع) می‌رسد و این چیزی است که او را برجسته می‌کند. میرباقری در این باره می‌گوید: «اسلمان همان کسی بود که به دنبال منجی می‌گشت و قبل از اسلام به مسیح به عنوان منجی فکر می‌کرد، اما بعد از اسلام عشق به علی(ع) است که حالش را خوب می‌کند.»

قطعاً آشنایی با شخصیت سلمان فارسی کمک می‌کند تا ما نیز همچون او در جست‌وجوی شناخت بیشتر منجی عالم بشریت حضرت صاحب‌الزمان(عج) بی‌قرارتر از گذشته باشیم.

امام علی(ع) را هرگز رها نکرد، صحابه‌ای که ایرانی بود، اما پیامبر اکرم(ص) او را از اهل بیت(ع) می‌خواند. میرباقری درباره تولید سریال در زمینه این شخصیت بزرگ اسلام و شیعه می‌گوید: «اسلمان را همان‌طوری می‌سازم که فکر می‌کردم، همان‌طوری می‌سازم که نوشتم.» اما مشکلاتی که در راه ساخت این سریال وجود داشت، سبب شده بود تا زبان گلیه میرباقری باز شود و اظهار کند، «از ساخته نشدن سریال سلمان فارسی خسته شده‌ام، چقدر باید به خاطر «اسلمان» روح و زندگی‌ام زخم بخورد؟ این زخم‌ها زمانی اجر دارد که نتیجه داشته باشد.»

اما حالا به نظر می‌رسد این زخم‌ها به اجر و نتیجه خود رسیده است؛ زیرا قرار است از اواخر آذر ماه این سریال با بازی «علیرضا شجاع‌نوری» در نقش سلمان فارسی در قشم کلید بخورد، دو هفته پیش بود که علی عسگری، رئیس سازمان صدا و سیما نیز از کارگاه‌های پیش‌تولید سریال بازدید کرد. «امرالله احمدجو» که یکی از نویسندگان سریال سلمان فارسی است، در گفت‌وگویی درباره این سریال گفته است: «فعالیت‌های سلمان، زندگی، دیانت و سرگذشت او که به نوعی قصه خواهد بود در این کار به تصویر کشیده می‌شود، مانند تعزیه که در آن قصه عاشورا را روایت می‌کنند در این

فیلم‌های تاریخی به ویژه فیلم‌هایی که به نوعی با اعتقادات انسان مرتبط است و از ساخت خوبی نیز برخوردار است، می‌تواند ماندگاری بسیار زیادی داشته باشد و هرگز نیز بدون مخاطب نخواهد ماند. امسال در پیاده‌روی اربعین برخی از زائران عراقی در مصاحبه‌های خود مطرح کرده بودند: «هرگز با برادران ایرانی خود اختلافی نخواهیم داشت؛ زیرا این چیزی است که دشمن می‌خواهد و ما با دیدن سریال مختارنامه یاد گرفتیم که از این اختلافات پرهیز کنیم.» این نشان می‌دهد، چقدر ساخت این قبیل سریال‌ها می‌تواند در فرهنگ‌سازی‌ها مهم باشد؛ زیرا بزرگ‌ترین درس برای بشر، مرور تاریخ است و این میسر نمی‌شود مگر با خواندن کتاب یا دیدن و تماشای چنین تولیداتی. اما پس از سریال مختار، متأسفانه سال‌هاست که ساخت این چنین سریال‌هایی مورد توجه مسئولان قرار نگرفته است، به گونه‌ای که در رابطه با ساخت سریالی درباره سلمان فارسی به کارگردانی کارگردان توانمند مختار، مواعی ایجاد شد و تولید این پروژه را به تعویق انداخت؛ پروژه‌ای که قطعاً می‌تواند برخی از تاریخ صدر اسلام را به تصویر بکشد، آن هم با مرور زندگی یکی از عزیزترین صحابه پیامبر(ص) که تا لحظه آخر دست از حق برنداشت و پس از حضرت محمد(ص) جانشین او

نسیم اسدیپور

روزنامه‌نگار

آشنایی با شخصیت سلمان فارسی کمک می‌کند تا ما نیز همچون او در جست‌وجوی شناخت بیشتر منجی عالم بشریت حضرت صاحب‌الزمان(عج) بی‌قرارتر از گذشته باشیم. اگر به مکه مشرف شوید، به حتم یکی از تصاویری که در ذهن‌تان از مکه در عصر جاهلیت یا از مکه و مدینه در زمان صدر اسلام تداعی خواهد شد، فیلم سینمایی محمد رسول‌الله(ص) است؛ فیلمی که «مصطفی عقاد» کارگردانی‌اش را بر عهده داشت و توانست جایگاه بسیار مهمی را در بین کشورهای مسلمان چه شیعه و چه سنی از آن خود کند. این فیلم سینمایی هر سال در زمان بعثت پیامبر اکرم(ص) از شبکه‌های مختلف پخش می‌شود و هرگز جذابیت خود را از دست نداده است، بنابراین مخاطبان خود را نیز دارد؛ هر چند دهه‌ها پس از این فیلم را پیش از این دیده باشند. البته این ویژگی تنها مختص فیلم مصطفی عقاد نیست؛ بلکه سریالی مانند مختارنامه نیز هر سال در ایام عزاداری سالار شهیدان(ع) از شبکه‌های رسانه ملی پخش می‌شود و باز هم عده زیادی را به تماشای خود می‌آورد.

برداشت

از اقیانوس مشرق تا یک قمقمه دریا

«اقیانوس مشرق» کتاب دیگری است به نویسندگی «مجید پورولی کلشتری» که ماجرای یک جوان گرفتار در بیابان را روایت می‌کند که امام رضا(ع) وی را نجات می‌دهد. رمان اقیانوس مشرق را «عصر داستان» منتشر کرده است.

«آفتاب هشتمین» کتاب دیگری است به قلم «لیلا شمس» که نشر «قلمستان» آن را چاپ کرده است؛ این کتاب شامل داستان‌هایی از تولد تا شهادت امام رضا(ع) است که در قسمتی از آن می‌خوانیم: «آن موقع ولی عهد بود. از خانه که بیرون رفت، همه چیز دوخته‌ام تا از شبک‌های آن، قطعه‌ای از بهشت را در دل این قاب مه‌آلود مهمان کنی و دل لریز از امید و شوقم را به حلقه در دخیل بسته‌ام تا هیچ گره‌اش نا گشوده نماند.»

مجتبی(ع) و امام رضا(ع) گره بخورد. سال قبل بود که پایگاه اطلاع‌رسانی مؤسسه خانه کتاب آماری را منتشر کرد مبنی بر اینکه از ابتدای سال جاری، ۹۱ عنوان کتاب با موضوع امام رضا(ع) منتشر شده که در این بین کتاب «یک قمقمه دریا: صد قصه و نکته از زندگی امام رضا(ع)» اثر «محمد هادی زاهدی» با ۲۵۰ هزار نسخه در چاپ نخست خود، بیشترین شمارگان را دارد. در گذشته از این کتاب آمده است: «ای خود خورشید! چشمان شب زده‌ام را با رشت‌های از اشک به پنجره فولادت دوخته‌ام تا از شبک‌های آن، قطعه‌ای از بهشت را در دل این قاب مه‌آلود مهمان کنی و دل لریز از امید و شوقم را به حلقه در دخیل بسته‌ام تا هیچ گره‌اش نا گشوده نماند.»

مراسمی که در حرم رضوی در عزای امام هشتم(ع) برپاست. زیارت در این روزها و شب‌ها دل را به انمه(ع) نزدیک می‌کند و روح را جلا می‌دهد؛ اما در این میان آنچه بهتر است از آن غفلت نشود، شناخت بیشتر معصومی است که به دیدارش رفته‌ایم، امام رضا(ع) در کشورمان غریب نیست و سبیل عظیم زائرانش گواه جایگاهش در میان شیعیان به ویژه ایرانیان است؛ اما برای عرض ادرت بیشتر نباید فراموش کرد که مطالعه کردن در رابطه با سیرت و روش زندگانی آن امام عزیز(ع) سبب می‌شود تا این عشق رنگ و بویی عمیق‌تر پیدا کند. بنابراین در همین راستا بر خود وظیفه دانستیم تا گذری داشته باشیم بر چند کتابی که سبب می‌شود دل‌های مان پیش از قبیل به وجود نازنین پیامبر اکرم(ص)، امام حسن

ندا کرمانشاهی

خبرنگار

عشق به امام زین‌العابدین(ع) هر ساله خیل عظیمی از مشتاقان آن حضرت را راهی دیار خراسان می‌کند. مشهدالرضا وعده‌گامی است برای تمامی کسانی که دل در گرو محبت اهل بیت(ع) بسته‌اند. شب‌های آخر ماه صفر این بارگاه پیش از هر زمان دیگری میزبان زائرانی می‌شود که حالا عزادار پیامبر(ص) و امام رضا(ع) هستند، به ویژه عاشقانی که به هر دلیل نتوانستند با زائران امام حسین(ع) راهی کربلا شوند، تلاش می‌کنند از قافله عشاق الرضا(ع) جا نمانند. شب‌های مشهد در چنین زمانی حال و هوایی وصف‌ناپذیر دارد؛ از دسته‌های عزاداری گرفته تا

اکران

۱۳ اثر در صف انتظار
آخرین ساخته‌ها در حوزه کودکان

«حبیب ایل‌بیگی» قائم‌مقام بنیاد سینمای فارابی اظهار داشت: «در حال حاضر ۱۳ فیلم کودک و نوجوان در انتظار اکران هستند. با احتساب فیلم‌های جدید و پشت خط مانده از سال‌های گذشته، فیلم‌هایی همچون بچه‌های جسر ۲، قطار آن شب، دوج، آدم نمی‌شوند، فرمان‌روای آب، اقیانوس پشت پنجره، بازیو، تورنا ۲، انیمیشن بنیامین، منطقه پرواز ممنوع، کافی و ستاره، انیمیشن آخرین داستان و ۲۳ نفر آماده اکران هستند که با توجه به ظرفیت‌های موجود، تنها شش فیلم این فهرست، قرارداد اکران با سرگروه‌ها منعقد کرده‌اند و بر اساس برنامه‌ریزی از ماه آینده تا پایان سال ۹۸ روی پرده خواهند رفت.»

سینما

اوج ۱۱۰
روایت سال‌های پایانی دفاع مقدس

این فیلم که تازه‌ترین محصول «مرکز فیلم و سریال عصر» است، به نویسندگی و کارگردانی «سیاوش سردمدی» هم‌اکنون در مرحله پیش تولید قرار دارد و تولید آن به زودی آغاز می‌شود. در خلاصه داستان «اوج ۱۱۰» آمده است: «سال‌های پایانی جنگ است؛ ایران درگیر کمبود تسلیحات نظامی است؛ سرتیپ ستاری بر یک پروژه مهم کار می‌کند. «سیاوش سردمدی» پیش از این مستندهای «آوار دو»، «امام موسی صدر»، «چمران به روایت دختر جبل عامل»، «۸۰ سال مقاومت» و «داوطلب مرگ» را ساخته و «اوج ۱۱۰» اولین فیلم سینمایی او محسوب می‌شود؛ فیلمی که قرار است روایتگر سال‌های پایانی دفاع مقدس باشد.

جشنواره

فراخوان هنرمندان جوان
دهمین دوره فیلم عمار

دیرینه‌ترین مردمی جشنواره‌های فراخوان دهمین دوره این رویداد سینمایی را در چهار بخش «رقابت اصلی جشنواره»، «جشنواره علوم انسانی عمار»، «فیلم ما» و «فراخوان های مردمی» اعلام کرد. در بخش «رقابت اصلی جشنواره» آثار دریافتی با قالب‌های داستانی، مستند، پویانمایی، مانعک، برنامه تلویزیونی، فیلم‌نامه و لوح‌نگار در موضوعات «رؤیای ایرانی»، «پایش»، «پالایش اجتماعی»، «حافظه ملی»، «هست مومنانه»، «ملت قهرمان»، «مقاومت جهانی» و «فتنه ۸۸» با هم رقابت می‌کنند. مهلت نام‌نویسی آثار حداکثر تا ۵ آذرماه اعلام شده است. گفتنی است، اکران مرکزی در سینما فلسطین تهران در دی ماه ۱۳۹۸ و اکران‌های مردمی فیلم‌های منتخب از آذر ماه ۱۳۹۸ تا ۳۰ مهر ماه ۱۳۹۹ انجام خواهد شد.

نکته گرام

عیاسعلی کدخدایی: ورود انفراد دارای

سوابق فساد اخلاقی و اقتصادی به مجلس خلاف حق الناس بوده و شورای نگهبان به عنوان ناظر انتخابات در قبال آن مسئول است و وظیفه خود را طبق قانون انجام خواهد داد. مقامات کشور بهتر است بر الگوی رعایت قانون تأکید کنند، نه بر طبل فرار از قانون بکوبند.

مهدی فضائلی: باصراحت و از روی اطلاع

می‌شود گفت در تمام فناوری‌هایی که امروز ایران سرآمد است، از نانو تا بیو و از هوافضا تا هسته‌ای و صنایع دفاعی، سهم تعیین‌کننده حضرت آیت‌الله خامنه‌ای غیرقابل انکار است.

علیرضا زاکانی: به دام انداختن «روح‌الله

زم» حکایت از انسجام اطلاعاتی در ایران و گسیختگی دستگاه‌های خان‌پرور غربی-عبری دارد. تازه‌آغاز کار است؛ روشن نمودن تاریک‌خانه نفوذی‌ها در کشور همراه با پرده‌برداری از جنایت سرمدمداران به اصطلاح آزادیخواه جهان تنها بخشی از مواهب این دستگیری خواهد بود.

محسن رضایی: لایحه الحاق به

کنوانسیون پالرمو، پیش از این به دلیل مغایرت با سیاست‌های کلی نظام (بند ۲، اصل ۱۱۰) در هیئت عالی نظارت رد شد. بنابراین طبق مقررات ابلاغی رهبر معظم انقلاب، شورای نگهبان، لایحه را مغایر با اصل ۱۱۰ دانست. با پایان زمان قانونی، دولت مجوز الحاق به پالرمو را دریافت نکرده است.

سیدعزت‌الله ضرغامی: اگر رهبر معظم

انقلاب از ارز ۴۲۰۰ تومانی استقبال کردند، برای این بود که در تأمین کالاهای اساسی و برای مردم هزینه نشود. وقتی آقای نوبخت می‌گوید، این ارز به دست مردم نرسید، نگویید که شما از اول مخالف بوده‌اید! پیش‌نیاز فدایی ملت، صداقت و صراحت با آنهاست.

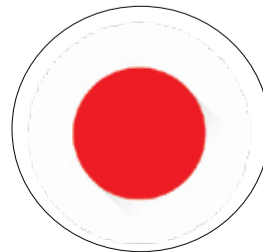
مهدی محمدی: دستگیری روح‌الله زم دو

مخاطب خاص دارد؛ یکی ضد انقلاب نشسته در خارج که آمده هر جنبانی می‌کند با این توهم که هرگز دست کسی به آن نخواهد رسید و دوم، کسانی که در داخل همکار دشمن شده بودند و فکر می‌کردند رازشان هرگز فاش نمی‌شود.

نرم افزار

ضبط صدا با کیفیت عالی

احتمالاً برای شما هم زیاد پیش آمده که بخواهید در یک جلسه آموزشی یا سخنرانی صداها را برای استفاده بعدی و پیاده‌سازی نکات مهم ذخیره کنید؛ اما کیفیت ضبط صوت پیش‌فرض تلفن همراهان کیفیت و امکانات مطلوبی نداشته و در نتیجه منصرف شده‌اید. نرم‌افزار ضبط صوت حرفه‌ای «ASR Voice Recorder» یکی از قدرتمندترین نرم‌افزارهای ضبط صوت است که علاوه بر کیفیت بالای ضبط صدا قابلیت‌های کاربردی از جمله کنترل سرعت پخش، امکان پریدن از بخش‌های صامت در یک فایل ضبط شده و دکمه‌ای برای تقویت صدا را دارد.

نوید کمالی

کارشناس رسانه

امروزه فضای مجازی به واسطه دنیای هشتگ‌ها به محلی پر رونق برای بررسی، نقد و تبادل نظر درباره دیدگاه‌ها و عملکرد مسئولان بدل شده و افکار عمومی با همسپاری یک هشتگ و ترندسازی آن موافقت یا مخالفت خود را به گوش آنها می‌رسانند و به این واسطه گاه مانع از اجرای طرح‌های تهدیدآفرین علیه کشور می‌شوند.

برای نمونه، در ماجرای طرح یک فورتی «رفع انحصار زبان انگلیسی در نظام آموزش همگانی کشور» که ۵۷ نفر از نمایندگان مجلس آن را امضا و برای بررسی و تصویب به مجلس ارائه کردند، هشتگ زبان انگلیسی و خصوصی‌سازی به یکی از محورهای بحث درباره این طرح بدل شد.

این طرح نمایندگان مجلس در ظاهر قرار است به مطالبه سه سال قبل رهبر معظم انقلاب (حفظه‌الله) در رابطه با رفع انحصار از زبان انگلیسی جامه عمل بپوشاند؛ زیرا معظم‌له در دیدار ۱۳ خرداد ۱۳۹۵ در دیدار با جمعی از معلمان و فرهنگیان فرموده بودند: «این اصرار بر ترویج زبان انگلیسی در کشور ما یک

پژواک

کم‌فروشی؟

محمد صالح نادری

کارشناس فن‌آوری اطلاعات

برای خرید حافظه فلش به بازار می‌روید و بر اساس نیاز خود حافظه‌ای ۶۴ گیگابایتی خریداری می‌کنید. خوشحال به خانه برگشته و حافظه را در درگاه پوس‌بی کامپیوتر خود قرار داده و متوجه می‌شوید حافظه شما ۶۴ گیگابایتی نیست! با خود می‌گویید مهندس‌ها هم دزد شدند!

اما بهتر است بدانید تفاوت بین حجم اعلامی با حجمی که در رایانه مشاهده می‌کنید، در روش اندازه‌گیری است. ما انسان‌ها از روش دددهی برای اعداد استفاده می‌کنیم و پایه‌اعداد برای محاسبات ما ۱۰ است. در واقع، ما از صفر تا ۱۰ عدد داریم؛ اما رایانه‌ها به خصوص سیستم‌عامل ویندوز این‌گونه اعداد را شمارش نمی‌کنند! درک رایانه از اعداد و روش شمارش آنها دودویی است. یعنی برای شمارش اعداد ۱۰ را دارند. حال ما انسان‌ها و به ویژه شرکت‌های فروشنده حافظه‌جانی که از پایه ۱۰ استفاده می‌کنیم، هر ۱۰۰۰ بخش را به یک واحد بزرگ‌تر تبدیل می‌کنیم، برای

کار ناسالم است. بله، زبان خارجی را باید بلد بود؛ اما زبان خارجی که فقط انگلیسی نیست، زبان علم که فقط انگلیسی نیست. چرا زبان‌های دیگر را در مدارس به عنوان درس زبان معین نمی‌کنند؟ چه اصراری است؟ با توجه به این کلام و رهنمود رهبری مبرهن است که هر گونه اقدام در جهت رفع انحصار از آموزش زبان انگلیسی که موجب غلبه فرهنگی این زبان بر جامعه علمی و فرهنگی ما شده، یک اقدام مثبت و قابل تقدیر و جلوه‌ای از ولایتمداری مسئولان اقدام‌کننده است؛ پس چرا واکنش‌های زیادی از سوی احاد افکار عمومی علیه این طرح برانگیخته شد؟! در ماده یک این طرح آمده است: «از تاریخ تصویب این قانون آموزش زبان انگلیسی در نظام آموزش همگانی کشور جنبه اختیاری خواهد داشت و وزارت آموزش

کار ناسالم است. بله، زبان خارجی را باید بلد بود؛ اما زبان خارجی که فقط انگلیسی نیست، زبان علم که فقط انگلیسی نیست. چرا زبان‌های دیگر را در مدارس به عنوان درس زبان معین نمی‌کنند؟ چه اصراری است؟ با توجه به این کلام و رهنمود رهبری مبرهن است که هر گونه اقدام در جهت رفع انحصار از آموزش زبان انگلیسی که موجب غلبه فرهنگی این زبان بر جامعه علمی و فرهنگی ما شده، یک اقدام مثبت و قابل تقدیر و جلوه‌ای از ولایتمداری مسئولان اقدام‌کننده است؛ پس چرا واکنش‌های زیادی از سوی احاد افکار عمومی علیه این طرح برانگیخته شد؟! در ماده یک این طرح آمده است: «از تاریخ تصویب این قانون آموزش زبان انگلیسی در نظام آموزش همگانی کشور جنبه اختیاری خواهد داشت و وزارت آموزش

در حاشیه طرح جنجالی رفع انحصار از آموزش زبان انگلیسی!

رفع انحصار آری، خصوصی‌سازی آموزش خیر

و پرورش به شرحی که در ادامه این قانون خواهد آمد، مکلف است امکان آموزش سایر زبان‌های مهم بین‌المللی و منطقه‌ای را به صورت اختیاری فراهم آورد.» تا اینجای کار هدف صرفاً رفع انحصار و اختیاری کردن یادگیری انواع زبان‌هاست؛ اما درباره چگونگی انجام آن در ماده سه طرح آمده است: «آموزش و پرورش مکلف خواهد بود آموزش زبان‌های موضوع این قانون و نظارت آن وزارت و حداکثر معادل سه سال تحصیلی زبان انگلیسی را صرفاً از طریق آموزشگاه‌های آزاد تحت منحصر بر آری دانش‌آموزان مقطع دبیرستان ارائه نماید.»

ایسن ماده در تبصره دیگری مقرر می‌کند: «آموزشگاه‌های آزاد در مورد روش‌های آموزش، امتحانات و نمرات و طول مدت سال تحصیلی و امثالهم استقلال عمل خواهند داشت و آموزش و پرورش ضمن

و پرورش به شرحی که در ادامه این قانون خواهد آمد، مکلف است امکان آموزش سایر زبان‌های مهم بین‌المللی و منطقه‌ای را به صورت اختیاری فراهم آورد.» تا اینجای کار هدف صرفاً رفع انحصار و اختیاری کردن یادگیری انواع زبان‌هاست؛ اما درباره چگونگی انجام آن در ماده سه طرح آمده است: «آموزش و پرورش مکلف خواهد بود آموزش زبان‌های موضوع این قانون و نظارت آن وزارت و حداکثر معادل سه سال تحصیلی زبان انگلیسی را صرفاً از طریق آموزشگاه‌های آزاد تحت منحصر بر آری دانش‌آموزان مقطع دبیرستان ارائه نماید.»

استارتاپ

استارت آپ موتوری!

اکبر محمدی

خبرنگار

دوستانش راهاندازی کرد. ناتیسی در این باره می‌گوید، بازار ایران برای راهاندازی استارت‌آپ خیلی خوب است، رقابت در آن کم است و خیلی چیزها پیاده‌سازی نشده و نیروی انسانی جوان و باهوش بسیاری داریم.

وی پیش از راهاندازی استارت‌آپ خود بررسی و بیشتر سعی کرد در بررسی‌های خود، از کشورهایی همچون برزیل، چین، هند و اندونزی الگو بگیرد که تا حدودی شبیه ایران هستند و در نهایت پس از بررسی‌های گوناگون به حوزه حمل‌ونقل رسید و استارت‌آپ الوپیک را راهاندازی کرد!

ناتیسی به جوان‌ترها توصیه می‌کند، اگر کسی بخواهد یک استارت‌آپ را به جایی برساند که موفق باشد، باید صد درصد ذهن و زمان خود را برای آن کار بگذارد، این طور نیست که برای پیشبرد یک استارت‌آپ موفق‌ترین زمان مشخص برای حضور و رفتن داشته باشیم؛ من تمام وقتم را برای شرکت گذاشتم.

شاید از نظر شما «استارت‌آپ» یک عبارت خارجی و خیلی عجیب و غریب باشد و به همین دلیل هم تا به حال اگر طرح یا ایده پول‌سازی هم به ذهن‌تان رسیده، ترسیده‌اید که در قالب یک استارت‌آپ آن را اجرا کنید! اما باید بدانید راه‌اندازی یک استارت‌آپ موفق اصلاً کار سختی نیست. نیازی نیست ایده شما ایده پیچیده‌ای باشد؛ بلکه ایده شما باید به حل یک نیاز عمومی جامعه معطوف باشد.

برای نمونه، استارت‌آپ «الوپیک» که این روزها یکی از فعال‌ترین کسب‌وکارهای دیجیتال حوزه کشورمان است، از ایده ساده و دقیق تسهیل حمل‌ونقل وسایل درخواستی کاربران یا همان پیک موتوری شکل گرفت. «مهدی ناتیسی» مدیرعامل الوپیک که سال‌ها در پاریس و لندن زندگی و تحصیل کرده، پس از بازگشت به ایران این استارت‌آپ را با همکاری

ترفندستان

مواظب چشمان خود باشید!

حامد مظلومی

خبرنگار

مولکول‌های سمی خاصی را که درون سلول‌های حساس نور چشم ایجاد شده‌اند، افزایش می‌دهد و در نهایت موجب ایجاد «دژنراسیون ماکولا» می‌شود که یک آسیب جدی مغزی پیشرفته و غیر قابل درمان است و یکی از پیامدهای جبران‌ناپذیر آن نابینایی است؛ اما از دیگر عوارض ناشی از نور آبی می‌توان به تاری دید، مشکل در تمرکز، سردرد، خشکی، تورم و قرمزی چشم و همچنین کاهش سطح یادگیری مغز اشاره کرد.

اگر از سیستم عامل ویندوز استفاده می‌کنید، با نصب نرم‌افزار رایگان و کم حجم F.LUX می‌توانید به راحتی نور آبی صفحه نمایشگر خود را کاهش دهید و ساعت‌ها مشغول مطالعه و کار با رایانه شوید؛ البته آپدیت‌های جدید ویندوز ۱۰ دارای یک فیلتر داخلی نور آبی است که با جست‌وجوی کلمه «Night Light» می‌توانید آن را فعال کنید.

استفاده زیاد از ماینیتور و تلفن همراه موجب خستگی و قرمز شدن چشم‌ها می‌شود؛ اما بد نیست این نکته را هم بدانید که مطالعه‌های جدید از سوی محققان دانشگاه «تولدو» در ایالات متحده نشان داده است مواجهه با نور آبی یا همان پرتو ساطع شده از صفحه‌های نمایشگر به مرور سطح

مجازستان

گُردها خشمگین از خیانت ترامپ

احمد پاپی

کارشناس سیاسی

کشیده و کردها را تنها گذاشته است. کردهای سوریه و در رأس آنها «PYD» یا همان نیروهای «دموکرات» سوریه هیچ‌گاه تصور نمی‌کردند پس از هفت سال خوش‌خدمتی کاخ سفید به همین سادگی رهایشان کند! زیرا با خارج شدن نیروهای نظامی آمریکا از منطقه تئش، ترکیه به سرعت در شرف فرات به پیش رفته و کردها به دلیل فقدان دفاع هوایی مناسب به راحتی در مقابل بمباران‌های سنگین هوایی ترکیه در حال از دست دادن مواضع خود هستند. اتفاقی که رهبران کرد سوریه از آن به عنوان از پشت‌خنجر زدن ترامپ یاد کردند.

این مسئله موجب شده است تا در شبکه‌های اجتماعی جهان هشتگ «KurdsBe-trayedByTrump» # یا «ترامپ به کردها خیانت کرد» به یک ترند بین‌المللی و تأکید بر غیر قابل اعتماد بودن آمریکا بدل شود.

#KurdsBetrayedByTrump

مجازستان

همه پاسداران شناسنامه ورزشی دارند

حسن ابراهیمی

خبرنگار

تربیت بدنی سپاه در قالب اداره ورزش و آمادگی جسمانی معاونت تربیت و آموزش از نظر آماده‌سازی و کارآمدسازی نیروهای یکی از واحدهای مهم محسوب می‌شود. آنچه در ادامه می‌خوانید گفت‌وگوی صبح صادق با سرهنگ پاسدار (سیدفخرالدین میرافضل) مسئول این اداره است.

در مورد وظایف اداره خود توضیح دهید.
موضوعاتی که داریم به طور کلی در دو طیف است؛ بحث ورزش همگانی و ورزش قهرمانی. در ورزش همگانی چند چیز را دنبال می‌کنیم؛ یکی فراگیر کردن ورزش و دوم ارتقای آمادگی جسمانی پایوران برای مأموریت است. البته چشم‌اندازی برای ورزش حرفه‌ای نیز داریم. به همین منظور مسابقات قهرمانی سپاه را برگزار می‌کنیم تا تیم‌های ورزشی برای شرکت در مسابقات نیروهای مسلح و به تبع آن مسابقات ارتش‌های جهان یا «سیزیم» تشکیل شوند.

در مورد وضعیت ورزش پهلوانی در سپاه توضیح دهید.

در ورزش پهلوانی در سپاه دنبال این هستیم که این مسابقات را ترویج دهیم. اینکه فردی وارد زورخانه می‌شود، هم موضوعات آمادگی جسمانی را در نظر می‌گیرد و هم موضوعات تربیتی مثل ذکر مولا علی و ذکر خدا و انمه و این‌ها را ورزشکار را خوب می‌کند. و ما به دنبال این هستیم که این مسابقات ترویج پیدا کند.

عکس: حامد گودرزی

مسابقات ورزشی قهرمانی سپاه امسال چه تمایزات و ویژگی‌هایی نسبت به قبل دارد؟
امسال ما مسابقات را چارچوب‌مندتر برگزار کردیم. تقویم مسابقات سراسری از طرف معاون هماهنگ‌کننده سپاه ابلاغ و برای همه فرماندهان دستوراتی برای دنبال کردن این موضوع صادر شد. از طرف دیگر بودجه مناسبی مدنظر قرار گرفت. رشته‌هایی که مدنظر ما بود و برای سپاه کاربردی هستند، عبارتند از: پهلوانی، فوتسال، کاراته، تکواندو، پنج‌گانه نظامی، جودو، کشتی، ورزش‌های قدرتی، شنا، آمادگی جسمانی، تیراندازی، تیانچه و تفنگ و... .

فلسفه وجود و تقویت تربیت بدنی و ورزش در نیروهای مسلح آمادگی رزم است. آیا در ورزش قهرمانی و همگانی سپاه این امر پیگیری می‌شود؟

ما الگویی برای ورزش قهرمانی و ورزش همگانی طراحی کردیم و بر اساس آن داریم پیش می‌رویم. در ورزش اولویت‌بندی کردیم؛ بنابراین اولویت اول برای ما آمادگی رزم است. رشته‌های ورزشی که بتواند به آمادگی رزم کمک کند اولویت اول هستند. در کنار آن مسابقاتی هم به ورزش‌های قهرمانی داریم؛ اما تا آنجا که شرایط و امکانات و مقدمات سپاه به ما اجازه دهد بودجه و اعتبارات بتواند تأمین شود، برای سال جدید رشته‌هایی که تخصصی برای سپاه انتخاب شده است از طرف معاونت آموزش هم حمایت می‌شوند؛ چون رشته‌هایی کاربردی برای نیروها و مدنظر آموزش است و باید در رده‌هایی که مطرح است گسترش یابد.

با توصیفات که شما داشتید متوجه می‌شویم ورزش عمومی و همگانی در سپاه تعریفی مجزای آنچه در کشور رایج

است پیدا کرده است. در این مورد بیشتر توضیح دهید.

ما در سپاه به هر نوع فعالیت ورزشی که در ساعات آموزشی یگانگی برای کارکنان سپاه گذاشته می‌شود تا برای ارتقای آمادگی جسمانی‌شان فعالیت کنند ورزش‌های همگانی می‌گوییم. این در برنامه کاری هفتگی کارکنان هم پیش‌بینی شده و الآن ما برای کارکنان ستادی چهار و نیم ساعت و براساس نوع مأموریت در یگان‌های مختلف صفی در رنج‌های مختلف از ۶ تا ۸ ساعت در هفته برنامه‌ریزی داریم. برخی رده‌ها در مأموریت‌های مرزی هستند. برای اینها هم خودآموز ورزشی را تهیه دیدیم تا اگر مربی ورزشی ندارند خودشان بتوانند آمادگی رزم را در خود تقویت کنند. الآن هر شش ماه یکبار عمده این نیروها باید تست بدهند و لازم است برای نمره قبولی در تست‌ها، ورزش را تداوم دهند. در این راستا کمیته تشکیل شده که اولین کمیته، کمیته آمادگی جسمانی است که بحث ورزش همگانی و ورزش‌های کاربردی را بررسی می‌کند. کمیته دوم ورزش‌های قهرمانی است و سومین کمیته تحقیق و توسعه است که برمی‌گردد به زیرساخت‌ها.

خروجی این اطلاعات چه می‌شود؟
در حلال حاضر، تحت نرم‌افزار مبین معاونت آموزش، بحث شناسنامه تربیت بدنی پاسداران را طراحی کردیم. سه معیار فعالیت‌های ورزشی در ساعات ورزش، تناسب جسمانی و نمره آزمون‌ها در این سامانه وارد می‌شود و فرد می‌تواند کارنامه خود را دریافت کند. در کنار این ظرفیت اضافه کردن مدارج و مدال‌های ورزشی و سوابق ورزشی را هم در این سامانه فراهم می‌کنیم.

روزنامه «پروتوم آلا» سردار سلیمانی ژنرال شماره یک جهان

«الطاف حسین» تحلیلگر مسائل آسیا در مقاله‌ای با عنوان «قاسم سلیمانی؛ ژنرال شماره یک جهان» در روزنامه «پروتوم آلا» بنگلادش با تأکید بر اینکه مخالفان ایران در مقابله با سردار سلیمانی در مانده شده‌اند، نوشت: در حال حاضر برترین شخصیت نظامی جهان کسی است که نامش در صدر فهرست ضربه به سازمان‌های سیا و موساد قرار دارد. «قاسم سلیمانی» که بین هوادارانش به نام «حاج قاسم» معروف است، نه تنها نگاه‌ها در خاورمیانه، بلکه فضای نظامی جهان را به سوی خود معطوف کرده و دوست و دشمن به این حقیقت اذعان دارند که اعتبار و امتیاز نابودی داعش تنها متعلق به او است.

رئیس دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله (عج) بی‌مهری دولت به بیمارستان‌های نظامی

رئیس دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله (عج) گفت: «در حالی که بیمارستان‌های نیروهای مسلح بخش زیادی از نیازهای درمانی عموم مردم را مرتفع می‌کنند؛ اما از سهم سلامت بودجه حاصل از یک درصد مالیات بر ارزش افزوده بهره‌مند و این جای انتقاد وزارت بهداشت را دارد.» به گزارش صبح صادق دکتر «علیرضا جلالی» اظهار داشت: «۷۰۰ پزشک در پنج مرکز درمانی دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله (عج) مشغول به فعالیت هستند و این مرکز سالانه حدود دو میلیون مراجعه‌کننده دارد. بیمارستان بقیه‌الله‌الاعظم (عج) تأمین‌کننده ۵۷ درصد خدمات درمانی نیروهای مسلح در استان تهران است و طبق آخرین ارزیابی‌ها رضایت بیماران از ما بالای ۹۰ درصد است.»

سازمان خدمات درمانی نیروهای مسلح اطلاع‌رسانی پیامکی به بیمه شدگان

سازمان خدمات درمانی نیروهای مسلح در راستای خدمت‌رسانی بهتر به بیمه‌شدگان نیروهای مسلح، طرح اطلاع‌رسانی پیامکی را برای تعامل و ارتباط مؤثر با بیمه‌شدگان و همچنین افزایش سطح آگاهی آنان از وقایع بیمه‌ای در دستور کار قرار داده است. سازمان خدمات درمانی نیروهای مسلح یکی از مهم‌ترین ابعاد این خدمت را اطلاع‌رسانی به موقع قطع یا وصل و تغییر در خدمات اعلام کرده است. بنا بر اعلام این سازمان، اطلاع‌رسانی گروهی بر اساس نوع پوشش بیمه‌ای، جنس، سن و... برای آگاهی‌بخشی به بیمه‌شدگان یکی از ابعاد این خدمت است که می‌تواند با آگاهی‌بخشی برای اقدام به موقع بیمه‌شدگان بار مراجعه به مراکز سازمان را کاهش دهد.

روی خط

میزان رضایت از کالا برگ حکمت را به نظرسنجی بگذارید

۰۹۱۴۰۰۰۵۳۲۳ / بعد از دوازده سال خدمت هنوز مشکل بسیجیان کد ۸۹ حل نشده. چرا مسئولان پیگیری نیستند.

صبح صادق: این موضوع را به صورت جدی از شخص معاون نیروی انسانی سپاه پیگیری خواهیم کرد.

۰۹۱۴۰۰۰۸۹۶۱ / لطفاً مسئولان محترم دوباره کمک به مقاومت اسلامی از طریق کسر از فیش حقوقی فعال کنند نه ساتا پاسخگوست و نه آخرین محل خدمت. با تشکر و سپاس فراوان.

۰۹۳۶۰۰۰۷۹۷۵ / مسکن کارکنان چه می‌شود؟ آیا پروژه جدید در دستور کار هست یا خیر؟

صبح صادق: مصاحبه با مسئول بنیاد تعاون سپاه در حال پیگیری است.

۰۹۹۲۰۰۰۹۹۱۵ / بسیجیان کد ۸۹ شمال غرب؛ سلام ما را به سردار سلامی برسانید و بگویید ما چشم‌انتظاران هستیم.

در نظر گرفته نمی‌شود؛ اما شرکت در برنامه‌های ورزشی اجباری است؟
۰۹۱۳۰۰۰۲۵۱۷ / چرا به بحث‌های فرهنگی و اجرای جلسات طرح بصیرت خانواده‌های کارکنان آن‌گونه که شایسته است اهمیت داده نمی‌شود و از نظر کیفی و کمی هر سال ضعیف‌تر اجرا می‌شود؟

صبح صادق: با توجه به اینکه این مشکل کلی نیست و مربوط به یک شهر و استان است، خوب بود که اسم شهر و استان خود را درج می‌کردید تا این مسئله به کل کشور تسری نیابد.

۰۹۱۴۰۰۰۲۴۷۳ / بازنشستگان قبل ۱۳۷۹ وضعیت مالی خوبی ندارند؛ بازنشستگی بدون پاداش و نصف شدن حقوق حین بازنشستگی.

صبح صادق: در گذشته هم کالاهای طرح حکمت را با پرداخت مبلغی خرید می‌کردید و رایگان عرضه نمی‌شد.

۰۹۱۳۰۰۰۸۹۴۰ / اگر واقعاً برای جلب رضایت کارکنان کالا برگ حکمت را حذف کرده‌اند، خوب است نظرسنجی بکنند ببینند چند درصد رضایت دارند.

۰۹۱۳۰۰۰۶۳۳ / ما در شهرستان فروشگاه اتکا نداریم و برای خرید مبلغ ناچیز شارژ نقدی باید به شهری دیگر بریم و اقلام گران و بدون تنوع اتکا را بخریم. حالا که شارژ نقدی شده به حساب حقوقی واریز بشود.

۰۹۱۳۰۰۰۸۲۰۶ / چرا در زمان توزیع جیره پوشاک سازمانی، برای کارمندان لباس ورزشی

۰۹۱۳۰۰۰۱۹۱۱ / طراحی جدید صبح صادق خیلی بهتر شده. ممنون/ «نجفی» از بندرعباس
۰۹۱۸۰۰۰۸۳۷۹ / با سلام و خسته نباشید تشکر می‌کنم از نشریه خوبتون.
۰۹۱۰۰۰۰۹۳۳۱ / نشریه ۹۱۵ خیلی عالی بود. دست مریزاد.

صبح صادق: تشکر از دقت نظر شما همراهمان گرامی که با نظرات خود ما را در مسیر بهتر شدن تغییرات همراهی می‌کنید.

۰۹۱۲۰۰۰۴۲۹۶ / بیمناسی پنج ساله بودم و بعدش رسمی درج‌داری شدید و در محاسبه ارشدیت برای درجه داری و محاسبه درجه ده ماه ارشدیت محاسبه نشد.

۰۹۱۲۰۰۰۶۱۸۵ / پیگیری کنید این کالاهای حکمت دوباره فعال بشه. ما به خانواده چهار نفره هستیم. این قانون جدید هر دو ماه ۱۰۰ هزار تومان یارانه می‌ده. من با این پول یک گونی بخرم هم نمی‌تونم بخرم.

پیامتان را از طریق سامانه پیامکی هفته‌نامه صبح صادق با ما در میان بگذارید

یادداشت

سپاه باران معنویت

علیرضا جلالیان

کارشناس دفاعی

از توصیه‌های مهم فرمانده معظم کل قوا و مقتدای همه پاسداران انقلاب اسلامی، توجه به «معنویت» و «تقوا» است. ایشان در دیدار فرماندهان حاضر در بیست‌وسومین مجمع عالی فرماندهان فرمودند: «یک سرفصل دیگر تلاش برای حفظ معنویت است که در سپاه وجود دارد؛ این مسئله معنویت خیلی مهم است و مثل یک باران رحمتی است که بر یک بوستان متنوعی ببارد؛ هم حیات‌بخش بوستان است، هم طراوت‌بخش و جلوه‌بخش بوستان است. وقتی باران می‌بارد، صرفاً این نیست که زندگی می‌دهد به بخش‌های مختلف این بوستان، بلکه به آن زیبایی هم می‌دهد، جلوه هم می‌دهد، طراوت هم می‌دهد، آن را در چشم‌ها عزیز هم می‌کند؛ باران معنویت این [جور] است.»

تعبیر و تشبیه دقیق فرمانده معظم کل قوا از معنویت در سپاه به باران به این معناست که پاسداران با حفظ و تشدید معنویت در خود و در خانواده و اطرافیان خود می‌توانند به معنوی شدن جامعه کمک کنند؛ کمکی که ارزشش اگر از حیات بخشیدن مادی بیشتر نباشد، کمتر نیست؛ از این رو رهبر معظم انقلاب در توصیه‌های اخلاقی خود ابتدا بر حفظ روحیه معنوی و تقویت آن با توسل، دعا و تقوا و ورزیدن از سوی خود پاسداران تأکید می‌کنند و سپس بر تسری دادن این روحیه به اطرافیان و خانواده و دوستان خود سفارش می‌کنند. به معنای دقیق‌تر پاسداران وظیفه بسط و گسترش دادن معنویت در جامعه را دارند. «توکل، توسل، معنویت، دعا را از دست ندهید؛ انس با قرآن را از دست ندهید؛ انس با اهل بیت و عترت را از دست ندهید؛ اجتناب از گناه را فراموش نکنید. جزو بیشترین توصیه‌ها یا شاید بشود گفت در رأس توصیه‌های کسانی که ما برای کلمه‌کلمه حرف‌های آنها خیلی اعتبار قائل بودیم، اجتناب از گناه بود؛ اساس کار، اینها است. هم در خودتان، هم در خانواده‌تان، هم در فرزندان‌تان و همه متعلقین به خودتان، اینها را نهادینه کنید.»

این امر محقق نمی‌شود مگر آنکه پاسداران ابتدا خود در مسیر قدم بگذارند و در امور معنوی و دینی ممتاز باشند به عبارت بهتر نهادینه کردن این امر در پرتو این است که تک‌تک پاسداران در حوزه معنویت برای ارتقای خود سعی و تلاش داشته باشند که این با رهبانیت میسر نمی‌شود و مجاهدت و کسب خوابیدن و درک سحر را می‌طلبید. باید دانست بخش زیادی از معنویت، رزقی است که در سحرها نصیب سحرخیزان می‌شود. اصرار و مداومت بر نماز شب و شرکت در مجالس توسل و دعا و خلوت با خدا می‌تواند بخشی از روند رسیدن به معنویت باشد؛ اما در مرحله بعد خدمت به محرومان، دستگیری از مردم و خالص کردن نیت می‌تواند به این معنویت بیفزاید. در این مسیر اجتناب از معاصی، تقوای فردی و سازمانی، دوری از لقمه شبهه‌ناک و حرام و مجاهدت به نیت قربت الی‌الله کارگشای سپاه برای رسیدن به اهداف والای آن در مقصود انقلاب اسلامی و معنویت‌افزایی پاسداران است؛ البته اگر چه پاسداران هر یک به عنوان سربازان انقلاب اسلامی و پیش‌قراولان فرهنگ دینی اهتمام به امور معنوی از وظایف اصلی‌شان است؛ اما نباید فراموش کرد این فقط یک امر فردی برای فرد پاسداران نیست و باید سازمان و ساختار سپاه هم در این امر همراه و سوق‌دهنده باشد.

کتیبه سبز

حیرت آور است؛ نیست؟

از تقاطع شهید احمد رسولیان که بگذری
می‌رسی درست رویه‌روی یادمان کر بلائی پنج
انتهای بولوار حاج حیدر تراب
کوچه شهید فاطمی نسب:
خانه من است
حیرت آور است؛ نیست؟
اینکه این همه شهید
بر سر تمام کوچه‌های شهر ایستاده‌اند
تا نشانی مسیر خانه‌های ما شوند
اینکه این همه شهید رفته‌اند
تا بهانه ترانه‌های ما شوند

ایستاده در اوج

بر خاکی از اندوه و غربت سر نهاده‌ست
بر نیزه‌ی تنهایی خود تکیه داده‌ست
هر چند پیچیده‌ست در عالم شکوهش
معراج او بر روی خاک اما چه ساده‌ست
آن قدر آزاد است از هر قید و بندی
حتی به کهنه پیرهن هم تن نداده‌ست
یک روز روی شانه‌ی پیغمبر، اکنون
بالای نیزه باز در اوج ایستاده‌ست
دارد همین که سایه‌اش را از سرنی
باور کن این هم از سر عالم زیاد است

رضایزدانی

پیشنهاد هفته

ردّ خون بر پرده نقره‌ای

فیلم «ردّ خون» چهارمین تجربه
کارگردانی «محمدحسین مهدویان» این
روزها در جدول اکران قرار گرفته است. «ردّ
خون» اثری در حوزه دفاع مقدس در بستر
عملیات مرصاد است که یک قصه خانوادگی
و عاشقانه را روایت می‌کند. این اثر مهدویان
که در حقیقت ادامه فیلم «ماجرای نیمروز»
است، اولین روایت سینمایی ایران از عملیات
مرصاد است؛ روایتی که در سی و هفتمین دوره
جشنواره فیلم فجر نامزد دریافت ۱۲ سیمرغ و
برنده ۳ سیمرغ بلورین شد.

صبحانه

کمال انتظار

ما سه دسته منتظر داریم؛ دسته اول، کسانی که از دور، زیاد یاد امام می‌کنند و انتظار دیدار او را می‌کشند تا علایم و آثاری از امامش ببینند. دسته دوم، کسانی که آثار و جای پا و جلوه‌ای از امام را دیده‌اند. دسته سوم، کسانی که انتظار در آنها کامل شده و محبت، به حد کمال رسیده؛ طوری که ببینند یا نبینند در یقینشان اثر ندارد؛ بلکه در همه وقت با قلب خود مشاهده می‌کنند؛ امام سجاده (ع) می‌فرمایند: منتظرین واقعی در زمان غیبت آنقدر فهم پیدا کرده‌اند که غیبت و شهود برای آنها فرق نمی‌کند. ریشه‌های طوبی

تلخند

تحریم‌های آمریکا بر ضد ترکیه بعد از چراغ سبزی به اردوغان برای حمله به شرق فرات

توشه

در محضر امام رئوف

آداب زیارت امام رضا(ع) در کلام حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای
به حضور امام توجه کنید: شرط اول قبولی زیارت این است که با حضرت
«ملاقات» کنید؛ یعنی رفتن حرم و آمدن، صرف رفتن به یک مکان و بیرون آمدن
نباشد؛ آنجا یک روح والا بی حضور دارد؛ به این حضور توجه بکنید.
با امام حرف بزنید: «به چشم دیدن» لازمه ملاقات نیست؛ او هست و
سخن شما را می‌شنود، حضور شما را می‌بیند، شخص شما را می‌بیند، با او
حرف بزنید؛ این شد زیارت. زیارت یعنی همین ملاقات.
با هر زبانی زیارت کنید: زیارت سه هر زبانی هم می‌شود؛ به همین
زبان معمولی خودمان حرف بزنیم، آداب ملاقات و زیارت صورت
گرفته.

زیارت‌های ائمه را بخوانید: اگر بخواهیم با یک بیان شسیوا و با مضامین
خوبی حرف بزنیم، آن همین زیارت‌هایی است مثل زیارت مخصوصه امام
رضا، زیارت امین‌الله یا زیارت جامعه. در حالی که متن زیارت را می‌خوانید،
ولو معنایش را هم ندانید، متوجه باشید دارید خطاب به چه کسی می‌خوانید.
دل‌تان به امام متصل باشد: بعضی‌ها خیال می‌کنند باید بروند حتماً به
ضريح بچسبند! اینجا چون دل‌هایشان وصل نیست، می‌خواهند جسم‌ها را
وصل کنند؟ یکی هم ممکن است دورتر باشد دلش متصل.

نکته نظر

بخار فروشی!

نکته: یک روز فردی از بازار عبور می‌کرد که چشمش به دکان خوراکی‌پزی
افتاد، از بخاری که از سر دیگ بلند می‌شد خوشش آمد نکه نانی که داشت
بر سر آن می‌گرفت و می‌خورد. هنگام رفتن صاحب دکان گفت: تو از بخار
دیگ من استفاده کردی و باید پولش را بدهی. مردم جمع شدند؛ مرد که به
درخواست آشپز معترض بود، از حکیمی که از آنجا می‌گذشت، خواست بین
او و آشپز قضاوت کند! حکیم به آشپز گفت: آیا این مرد از غذای تو خورده
است؟ آشپز گفت: نه، ولی از بوی آن استفاده کرده است. حکیم چند سکه
نقره از جیبش درآورد و به آشپز نشان داد و به زمین ریخت و گفت: ای
آشپز پولت پرداخت شد. آشپز با کمال تحیر گفت: این چه طرز پول دادن
است؟ حکیم گفت: مطابق عدالت است، کسی که بوی غذا را بفروشد، در
عوض باید صدای پول را دریافت کند.

نظر: حکایت این آشپز و آن فرد نیز همچون حکایت برجام است!
آمریکا و کشورهای اروپایی که فقط درباره تأمین منافع ایران در برجام
حرف زده‌اند و در عمل هیچ انجام نداده‌اند، وقتی آنها تنها وعده
می‌دهند، ایران هم باید تنها در گفتار به برجام پایبند باشد. همان راهبردی
که امروز در دستور کار نظام اسلامی قرار گرفته است؛ تعهد در برابر
تعهد، عمل در برابر عمل!

صادقانه

اهل بیت (ع) گشتی نجات

امام حسن(ع) می‌فرمایند: «ای مردم علم و معرفت را از پروردگار خود بیاموزید. مردم، ما همانند
درخت زیتونیم که نه به شرق مایل است نه به غرب. درختی که ریشه‌اش رسول خدا(ص) است و شاخه‌اش
علی بن ابی طالب(ع). سوگند به خدا ما اهل بیت میوه آن درختیم، پس هر کس به یکی از شاخه‌های آن چنگ
زند، نجات پیدا می‌کند و هر کس از آن جدا شود، جایگاهش آتش است.»

قبیله عشق

«سیدرضا» همافرانقلابی

شهید «سیدرضا میرغفاری» یکم
شهریور ماه ۱۳۳۳ در تهران در خانواده‌ای
مذهبی و مؤمن دیده به جهان گشود. وی از
سادات تقوی بود و در کودکی در چارچوب
قوانین اسلام پرورش یافت و اصول زندگی
را از دین مبین اسلام آموخت و در هفت
سالگی به دبستان رفت و تحصیل علم
آغاز کرد. در تهران به تحصیلات خویش
ادامه داد و موفق به اخذ مدرک دیپلم در
رشته علوم تجربی شد. پس از فراغت از
تحصیل در نیروی هوایی ارتش استخدام
شد و پس از آموزش کار خود را در این
ارگان آغاز کرد. وی در جریان مبارزات و
حماسه همافران حضور داشت که پس از
تلاش و مجاهدت بسیار و کسب تجربیات
نظامی در این راستا، به درجه همافر یکم
ارتقا یافت. همزمان با وقوع جنگ تحمیلی
از سوی عراق و ایادی دیگر استعمارگران به
میهن عزیز، او همچون دیگر دلیر مردان
این سرزمین خانه و کاشانه را رها کرد و
به دفاع از کاشانه بزرگ و مقدس خویش
ایران، مهد دلیران شتافت و ویرانی آن را
دریغ و درد برشمرد و در مناطق مرزی کشور
مشغول نبرد با متجاوزان شد. سیدرضا
میرغفاری در این راه سرانجام نهم مهر ماه
سال ۱۳۶۱ در منطقه جنگی «سومار» بر اثر
اصابت ترکش توپ به لقای حق واصل شد
و پیکر مطهرش در بهشت زهراي تهران به
خاک سپرده شد.

حسن ختام

ادب در اطاعت است

آمده‌ایم با دلی تطهیر شده به اشک چشم و
سری که بوسه زده بر تربت عشق و دستی که با
ضریح حضرت دوست بیعتی سخت بسته و
زبانی که نام مبارکش را بارها و بارها بر زبان
جاری ساخته تا دست عهدش را فراموش نکند؛
ما به جبر زمان از کربلای حسین(ع) بازگشته‌ایم؛
همچون پروانه جدا شده از طواف عشق، گواه
سخنم زبانی است که غیر از کربلا سخن نمی‌راند
و گوشتی است که تمام تمنایش شنیدن نام
حسین(ع) است.

آقاخان

آمده‌ایم و می‌دانیم که این آمدن، هبوطی دیگر
است تا ما را از بهشت حسین(ع) جدا کند و این
جدایی به برای طرد شدن که برای پریدن و پرواز
ماست؛ چرا که عاشورا منتظر ماست تا زنجیر
خاک از پای ارا ده باز کنیم و از خود و دل‌بستگی‌ها
هجرت کرده و در ورای زمان و مکان تا عاشورای
سیدالشهدا(ع) پرواز کنیم.

مولای من

آنکه در این وادی مقدس دستش به روی
سینه نشست و پیشانی‌اش بر تربت شما بوسه زد،
همچون یوسف افتاده در قعر چاه تا عرش سلوک
کرد و بهشت ماوای او گشت. شاید بگویند بهشت
ناچیز و ارزان است و حال اینکه نمی‌دانند احترام
و ادب را گران می‌خرند؛ زیرا ادب دریایی است از
فطرت اطاعت و این نشانی است که از کلام امام
صادق(ع) گرفته شده است: «کسی که حضرت را
زیارت کند، اجر او بهشت است مشروط به اینکه
به آن حضرت اقتدا کرده و از او تبعیت کند.»